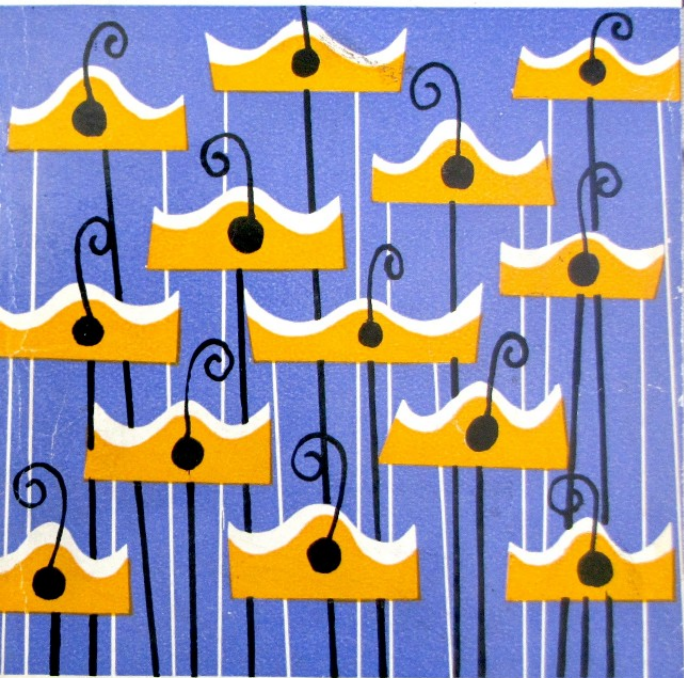


MAURICE MAETERLINCK

ARIANA A MODROVOUS

zachová abalka 257 98935



ARTHUR SCHNITZLER

UDATNÝ KASIÁN

ORBIS

MAURICE MAETERLINCK

ARIANA A MODROVOUS

A JINÁ DRAMATA

ARTHUR SCHNITZLER

UDATNÝ KASIÁN

ORBIS - PRAHA

1962



© Translation Jaroslav Bartoň, Svatava Bartoňová 1962

Právo provozovat tyto hry zadává pouze Československé divadelní a literární jednatelství, Praha 2, Nové Město, Vyšehradská 28, telefon 23 46 20 a 23 51 40. Pořadatel je povinen předložit žádost o svolení k užití díla nejpozději 4 týdny před datem představení u výkonného orgánu příslušného ONV na tiskopisech vydaných Čs. divadelním a literárním jednatelstvím.

Loutkové divadlo uvedl do novověké literatury Španěl Cervantes roku 1605. Ve dvacáté páté až dvacáté sedmé kapitole drubého dílu románu o donu Quijotovi popisuje představení loutkáře Pedra o vysvobození Melisendry jejím manželem donem Gaiferem z maurského zajetí v městě Sansuené i nevitáný zá-
 sab Rytíře smutné postavy. O loutkářích uvádí Cervantes i v Příkladných novelách satiricky, že „jsou to jen takoví poběh-
 lici a s věcmi božskými zacházejí způsobem vskutku nestoud-
 ným, neboť skrze ty své loutky, které ukazují při představení,
 uvádějí v posměch pravou zbožnost a nezřídka prý nastrokají
 do jednoho pytle bezmála všechny známé osobnosti Starého
 i Nového zákona, docela klidně si potom na ten vak někde ve
 výčepu v krčmě sednou a jedí a pijí, co brdlo ráčí“. Po něm
 roku 1729 Angličan Fielding ve hře Městské zábavy staví na
 scénu i národní anglické loutky Puncbe a Judy. Roku 1774
 použil Goethe v satirické hře Jarmark v Kocourkově biblického
 kusu lidových loutkářů o Hamanu a Estbeře. Po něm psali
 loutkové bry i další němečtí klasikové, jejich bry jsou však ve-
 směs satirami a perzylážemi. K samoučelnosti povznázejí lout-
 kové divadlo teprve romantikové, u Němců zejména Kerner,
 Arnim a Pöcci, u Francouzů Maurice Sand.

Za naturalismu loutkové bry nevznikají, neboť loutky se ne-
 bodí k tlumočení naturalistických projevů. Do obliby přicházejí
 loutkové bry opět u symboliků a mystiků, kteří mistrně zvládli
 tento druh dramatu. Základními kameny novodobého loutkář-
 ského repertoáru se staly bry francouzského spisovatele belgie-
 kého původu Maurice Maeterlincka (1862–1949), ježž sté vý-
 ročí narození připadá na 28. srpna tohoto roku. O loutkovém
 charakteru jeho her se názory rozcházejí; Maeterlinck sám
 nazval pouze tři bry z prvního období své tvůrčí činnosti vý-

4707D

1104/62

slovně malými dramaty pro marionety¹, jimi autoři však označují četnější hry Maeterlinckovy za loutkové. Již při příležitosti provedení Větelkyně, která byla první Maeterlinckovou hrou dávanou na pražském Národním divadle (16. dubna 1898 za režie Jakuba Seiferta), tvrdí divadelní kritik Zlaté Praby, že právě Maeterlinck psal všechny svoje dramatické práce pro marionety². První překladatelka jeho her u nás Marie Kalašová uvádí, že první Maeterlinckova hra Princezna Maleina, která založila jeho literární slávu a kterou kritik Octave Mirbeau nazval nejnavonější a spolu i nejemnější moderní hrou a jejího autora belgickým Shakespearem – byla brána původně pro loutky³. Maryša B. Sárecká nazývá hry Princezna Maleina, Pelleas a Melisanda, Aladina a Palomides, Sedm princezen a Smrt Tintagilova nesmrtelnými sjezdy umělecké scény loutkové⁴. Václav Šojka-Sokolov označuje za loutkové všechny hry Maeterlinckovy vzniklé do roku 1903, pokud jsou mu známy jejich české překlady, tedy i hry Slepí, Větelkyně, Joyzella⁵. Nejdále došel dr. Jindřich Veselý, který v „Obsahu a scénáři všech loutkových her kdekoliv vydaných“ označuje za loutkové vedle všech her uvedených předchozími autory (vynechal však Sedm princezen) ještě Aglavenu a Selysettu, ba dokonce i Monnu Vannu (1) z roku 1902, celkem 10 her Maeterlinckových⁶. Zdá se, že nejbližší pravdě je kritik Monty Jacobs, který uvádí ve své kritické studii o Maeterlinckovi⁷, že jeho „Tři malá dramata pro loutky nestojí ve své technice loutkové scéně blíže než dřívější a pozdější díla a jsou jistým druhem přebídky výsledků a nálad dosavadní Maeterlinckovy tvorby – tak Aladina a Palomides připomíná jasně Pellea a Melisandu, Ve vnitru je zralý, mistrovsky vyrovnaný protějšek k Větelkyni a Smrt Tintagilova přináší

dokonce určitou reminiscenci na ony výstupy Princezny Maleiny, které označily tento styl jako umění úzkosti“.

Maeterlinckovy hry vynikají vzácnou procišteností, hloubkou a vroucností citu, něbou a čistotou myšlení. Osoby jeho dramát jsou zosobněním myšlenky. Postavy žen jeho prvních her okouzlují svou dokonalou až neskutečnou krásou, ušlechtilostí, obětavostí, oddaností a křehkostí, a připomínají ideál krásy ženy gotické.

Děj her je podmalován světelnou náladou, krajina střídavě prozářená jasnem a sluncem, střídavě ponurá – temný park, prostorné jeskyně s blubokými a zrádnými podzemními vodami, ponuré bradní síně, věže. Nálada prostředí dává divákovi tušit další řešení spleť lidských citových vztahů. Náblé proniknutí slunečního světla do tmavé věže nebo ponuré jeskyně prozrazuje blízkost se vysvobození.

Námětem her prvního období dramatikovy tvůrčí činnosti jsou převážně hry pobádkové. Děj autor vymyslí podle vzoru klasických pohádek hraných na loutkovém divadle a osobitě umělecky jej zpracovává (Sedm princezen). Zachovává s oblibou i pobádkové osudové číslo 7 – sedm bekyň v Princezně Maleině, sedm princezen čekajících sedm let na návrat svého bratrance, sedm dcer Ablamorových, sedm sourozenců Palomidových, sedm zamčených komnat na bradě Modrovousově, jeho posledních sedm vojáků atd. Podle starých klasických tragédií je napsána Smrt Tintagilova.

Zláštní křehkou náladu her vyvolává záměrně vytvořená dramatická díkce; zprvu úryvkovitě bovary, časté opakování slova a vět. Jak napsal Maeterlinck sám, dodává to osobám „zřádně poněkud nablublých náměsíčníků, kteří musí být stále buzení z těžkého snu“; později úmyslná, dokonalá prostota pobádkové mluvy s prázou krátkých, jednoduchých, téměř dětsky naivních vět, které přenášejí na posluchače sugestivní mocné, tiché a něžně rozecbvané tóny, narůstající hromaděním v bouřlivé akordy.

Ze tří loutkových dramát vzniklých roku 1894 zařazujeme do této knížky první a poslední. Tyto hry jsou jakousi přebídkou výsledků a nálad dosavadní Maeterlinckovy tvorby, v nichž popouští ještě jednou volně vzduš své fantazii. Jako by se zastavil uprostřed cesty a vzpomínal na dosavadní výsledky svého

¹ Trois petits drames pour marionettes: Alladine et Palomides, Interieur, La mort de Tintagiles; Brusel, 1894.

² Zlatá Praha, roč. XV., 1898, str. 284.

³ Překlad Princezny Maleiny z r. 1894. Sborník světové poezie č. 28.

⁴ Maeterlinck o loutkách. Český loutkář I, 1911, s. 138-139.

⁵ Soupis československých loutkových her, scén a výstupů, Praha 1929.

⁶ Příručka českého loutkáře 1914. Umělecké snahy VIII, s. 127 a násled.

⁷ Lipsko 1901, s. 71.

putování, než se vydá novou stezkou za dalšími uměleckými výboji. Zvláštní pobádkové tóny začínají ve scénách Aladiny a Palomida. Již při prvním setkání milenců jeví se v oněch zadržných, plaše ztlumených tónech, v nichž se Maeterlinck mistrem, nezadržitelná láska prince a otrokyně. Drama rozvíjí bluboký cit lásky, který vítězí nad rozumem i soucitem. Hrdina dává přednost otrokyni před dcerou krále a obětuje své lásce osud své nevěsty a jejího otce. Cit milenců je mocný a touba po naplnění zavádí i je z klidného života do světa plného strastí, překážek a utrpení. Jejich cit však neochabuje. Láska je tak silná a mocná, že dává milencům zapomenout na všechna přestála utrpení a ponuré prostředí, v němž jsou nakonec uvězněni. Verzišená fantazie mění jejich zrakům chmurnou podzemní jeskyni s blubokými a zrádnými podzemními vodami ve světlou síň a smeti v překrásné říče a drabokamy, až prudek denní světlo, přinášející jim záslubou moudré Astoleny svobodu, odhalí milencům pravou skutečnost. Ti se však bojí příchodu lidí, čekají nové zklamání a zřítí se do vody plné bnilobného rozkladu. Marná je vzorná péče lékaře a Astoleny. Milenci nebojují o záchranu života, nedbají o něj, protože se domnívají, že jsou znovu odloučení. Umírají, protože netouží po životě, jímž nemohou jít společně. Velmi působivá je scéna dcery a otce, v níž se vysoce moudrá a dokonalá Astolena snaží zastřít svůj cit a vzdává se svého nastávajícího manžela, aby ho zachránila pro lásku k druhé ženě – své otrokyni.

Smrt Tintagilova je z Maeterlinckových „ber úzkostí“ nejdramatičtější. Stará zrádná královna, skrývající se před zraky svých poddaných ve věži starého položřčeného bradu, žárli na svoji moc a obává se o ni. Odstranila již postupně všechny své mužské příbuzné, takže zbývá jediný bošik Tintagiles. Ale i na tobo dochází a královna ho dává povolát ze záměří, kde dosud žil. Jeho sestry i starý učitel Agloval tuší, proč byl Tintagiles povolán, a chtějí ho zachránit, avšak v noci, když po únavném bdění usnuli, je Tintagiles unesen královcinými služkami. Jediná sestra Ygraine sleduje jeho stopy a dostává se až k dvířkům do věže, v níž bydlí královna; stává se bezmocným svědkem nelitostného zardoušení malého Tintagila jeho prabábou. Mistrovsky zpracovaný děj vrcholí scénou ve věži, kde se zoufává Ygraine

marně pokouší o záchranu svého malého bratra. Na diváka působí silně citové drama dětské nevniny a bezmocnosti v kontrastu se sadistickou toubou po vládě a pomstě.

Hru Ve vnitru (první Maeterlinckova hra uvedená v Praze v divadle na Smíchovské v prosinci 1897) vypouštíme, protože je nejméně loutková; ostatně v některých pozdějších vydáních byla zařazena se Slepici a Větráky do sborníčku Tři ber všedního života.

Čtvrtá v pořadí Maeterlinckových ber, Sedm princezen, vzniklá roku 1891, je lebec nabožená skica, působící mocnými dojmy takřka barevnými a budebními. Tento dramatolet zaujímá v Maeterlinckově díle jen místo intermezga; je zasazen do ponurého ovzduší, ač tu planou všechny barvy a světla svobodně tryskající fantazie. Ze strobých slov vyznívá nálada uavené trýzně, stísněné životní neradostnosti; nad močály panují mlhy, slunce nepromiká bustými stíny lesů a šedivý král přiznává, že vládne chudému lidu. Avšak princezny jsou děti jihu, touží po vzduchu a slunci; chrádnou ve starém bradě u starých neduživých královských prarodičů. Proto podlébají horečkám a prospávají dlouhé hodiny; jedna z nich, Voršila, padá za obět borečce právě v den, kdy se po sedmi letech odloučení vrací princ Marcus, aby splnil slib. Marcus přijíždí ze světa jasu a veselosti. Při vstupu do bradu je zaražen ponurým, smutným prostředím, které ho náhle obklopi. Starý král a královna ho láskyplně přivítají. Princ je naplněn jistotou, že ho očekává stálá věčná láska Voršily, kterou od něho až do konce života již nikdo neodloučí, a nespěchá k vyvolení. Hledí oknem na její hluboký borečnatý spánek a děsí se nezdravé bledosti sedmi princezen. Odcobází s královcou a s králem na terasu a smutně poblíží za svou odplouvající osvětlenou lodí, plnou zpívajících veselých námořníků – symbolu míjejícího veselého, radostného života. Když se vrací do síně, aby vzbudil princezny, k nimž přichází podzemní brobkou, s hrůzou poznává, že jeho Voršila zemřela ve chvíli, kdy odešel na terasu – ve chvíli, kdy jeho srdce obladlé odloučením nespěchalo za milovanou bytostí. Láska, jež není nedočkavá, není boroucí, a jen věčný cit měl Voršilu zachránit. A tak princ ztratil svou vyvolenou navždy. Hra, zejména její díkce, je typická pro první dramata Maeterlinckova, která založila jeho literární slávu.

Zcela odlišného charakteru je Ariana a Modrovous čili Marná záchrana. Mezi loutkové hry ji zařazujeme proto, že zpracovává látku pohádkovou a je výslovně nazvána pohádkou, pro její malý rozměr i proto, že legenda Sestra Beatrix, s ní současně roku 1899 vzniklá a vykazující stejný rozměr i příbuzný charakter, byla úspěšnou repertoární brlou loutkového divadla mnichovských umělců. Spisovatel sám označuje obě hry za melodramatické podklady pro hudební skladatele a první tápavé kroky k divadlu míru, štěstí a krásy bez slz. Hluboce symbolická hra je zpětným pohledem na autorovo uzavřené tvůrčí období a vykročení k novým cílům. To vyplývá již ze skutečnosti, že ženy Modrovousovy – až na Arianu – mají jména žen z dřívějších her Maeterlinckových. Ariana je symbol moderní svobodomyšlné nebojácné ženy, která bojuje proti středověké pasivitě a nezdrazvé oddanosti žen k mužům. Ariana – poslední žena Modrovousova – se rozhodla provdat za krutého samovládcе a osvobodit i za cenu vlastního života jeho dřívější ženy, o nichž je přesvědčena, že je nepopravit. Pohráá drabokamy a nesmírným bohatstvím svatebních klenotnic a odchází do jeskyně, odkud zaznívají hlasy uvězněných trpitelek. Voda padající ze stropu jeskyně ubasí svitlino a ponechává Arianu v temnu. Ta se však neleká. Rozbílí okénice, sluneční světlo vnikne do jeskyně a osvětlí blédé tváře zděšených vězeňkyň, které se nikdy nepokusily o útek. Se zpěvem pactva vniká do cburné kobky předzvěst nového života. Ženy přijímají klenoty z rukou Ariany, aby se jimi ozdobily v naději, že znovu okouzlí tobo, kdo je zavrhl a uvěznil. Před bhěvem Modrovousovým zachráně Arianu venkované, kteří se vzbouří proti krutosti svého pána a vydají svázaného Modrovousa do jejich rukou. Ariana na důkaz své mravní převahy přetne manželova pouta a ošetří mu rány. Marně však si dal Modrovous obolit svůj děsivý modrý vous; lásku jediné ženy, již miloval, už ztratil. Ariana sama odchází z bradu do své vlasti. Těžký úkol byl splněn, svobodomyšlná žena však nemůže žít po boku tyрана. Modrovous zůstává obklopen svými pasivními ženami, jež ho znovu touží okouzlit. Zůstávají věrny jednání a myšlení žen své doby – středověké – a nenásledují tu, jež je vysvobodila.

Náměty prvních tří her jsou vlastní invencí básníkovou, pod-

kladem pro Modrovousa byla pohádka Charlese Perraulta z roku 1697, velmi rozšířená, přeložená téměř do všech evropských jazyků a mnohokrát vydaná; v Maeterlinckově podání se značně liší od původní. Zakládá se na staré bretonské pověsti; piseň o pěti dcerách z Orlamondu je vlastní básni Maeterlinckovou; byla otiskána roku 1897 v Dvanácti písmích a napodobuje lidovou píseň. Osoba Modrovousova je historická. Gilles de Lalval, marechal de Rais, řečený Modrovous (1404–1440), francouzský maršálek, zanechal brzo vojenské dráby a propadl nevázanému a zločinnému životu; oddával se magii a v jeho zámku byly nalezeny pozůstatky více než 200 lidských obětí. Byl popraven. Vystupuje také ve hře G. B. Shawa Svátá Jana.

Perraultova pohádka lákala i jiné spisovatele, zejména německé romantiky: Ludwig Tieck jí užil ke čtyřaktovému dramatu Rytíř Modrovous z roku 1797, který roku 1812 přepracoval a rozšířil o páté jednání; později napsal ještě povídku Sedm žen Modrovousových. František Pocić napsal pro loutky brú Modrovous, strašlivý blomozivý kus z temného středověku o třech jednáních. Námětu užil rovněž Anatol France k satirické povídce Sedm žen Modrovousových, v níž se Modrovous stává vlastně obětí svých žen. Také hudební skladatele vábila tato látka, např. Jacques Offenbach jí rozvinul v operetě, která je perzilká středověké romantiky, Béla Bartók pak v operě novějšího data.

Na textech vydaných her Maeterlinck mnoho nemění. V dalších vydáních Aladiny a Palomida vypustil jen několik vět – v našem textu jsou vynechaná místa označena hranatými závorkami (–). Smrt Tintagilova zůstávala zprvu beze změn a v tomto znění jí i zhubednil Jean Nougues, známý i u nás operou Quo vadis, uvedenou svého času na vinohradském divadle. Proměnou změnu v této hře provedl autor v pařížském vydání z roku 1918: Vypustil celé čtvrté jednání – únos Tintagilův královními služkami. Konec třetího jednání v nové úpravě zní: „Pouze chladná temnota vnikne do síně. V tom okamžiku Tintagiles proctine ze dverí, vykřikne, vytrhne se sestře z náruči, upadne na práb dverí a zmizí v temnotě. Ygraine vyběhne za nim, také zmizí v noci. – Ygraine (na chodbě vzdalujícím se hlasem): Vzaly ho! ... Pojďte rychle ... Pomoc! ... Pojďte všichni! ... Uděšejte ho! (Agloval a Bellangère přispěchají do

chodby. Scéna zůstane prázdná. Je slyšet vzdálený a velmi slabý hlas Tintagilův, který volá: „Sestro Ygraine! . . .“)

Těmito změnami získala sice hra na dramatickém spádu, ale zůstává nevysvětleno, jak Ygraine našla Tintagilovu stopu a proč svírá Tintagiles v rukou pletence divčích vlasů, když nebylo na textu posledního jednání nic měněno. Rovněž v pozdějších vydáních Modrovouse bylo změněno jen několik slov.

Také vídeňský spisovatel lékař Arthur Schnitzler, který patřil jako dramatik k vrcholným zjevům vídeňského literárního umění na přelomu století, jehož sté výročí narozenin připadá na 15. květen letošního roku (zemřel ve Vídni 21. října 1931), věnoval loutkovému divadlu tři aktovky z roku 1906, vydané pod souborným názvem *Marionety*. V první z nich, nazvané *Loutkář*, užívá pouhého přirovnání k loutkáři jen u jedné z jednáčích osob, která domněle řídila dráty a nitkami osud lidské dvojice. Druhá aktovka *U velkého maňasa se odebrává* ve vídeňském Prátru a její podstatnou součástí je hra předváděná na loutkovém jevišti; třetí – *Udatný Kasian* – je již skutečnou loutkovou hrou bez vedlejších zámyslů. Historie o Martinovi a jeho bratranci, udatném vojáku Kasianovi, který připravil Martina o všechno, nakonec i o milou a o život, patří svými fantastickými náměty a zvraty, humorem i decentním erotismem mezi nejlepší Schnitzlerovy dramatické práce a k nejlepším loutkovým hrám vůbec. Je oblíbenou repertoární hrou německých i zahraničních loutkových divadel a zamilovanou hrou předních výtvarníků, kteří pro ni několikrát navrhovali originální loutky i výpravu.

Z her otištěných v tomto svazku přeložila již dříve do češtiny Marie Kalášová *Aladinu a Palomidu* a *Smrt Tintagilovu* pod názvem *Dvě loutková dramata* (Světová knihovna, Praha 1906), Arnošt Procházka *Sedm princezen* (Knihy dobrých autorů, 69 b) a Alfons Breska *Udatného Cassiana* (Květy 1910). Hra *Ariana a Modrovous* vychází v českém překladu poprvé.

Svazček je výběrem nejlepších světových loutkových her z přelomu století a přáli bychom si, aby hry byly brány nejen k oslavě stého výročí narozenin Maurice Maeterlincka a Arthura Schnitzlera, ale i po něm.

Jaroslav Bartoš

MAURICE MAETERLINCK

ARIANA A MODROVOUS	
ALADINA A PALOMIDES	42
SMRT TINTAGILOVA	67
SEDM PRINCEZEN	71

ARIANA A MODROVOUS

aneb

MARNÁ ZÁCHRANA

Pohádka o třech dějstvích



LOUTKY

· MODROVOUS

· ARIANA

· SÉLYSETTE

· MÉLISANDA

· YGRAINE

· BELLANGÈRE

· ALADINA

· CHŮVA

· VENKOVANÉ, lid

1.

Nádherná prostorná síň půlkruhového tvaru v Modrovousové bradu. V pozadí jsou veliké dveře. Po jejich stranách jsou umístěny malé ebenové dveře se stříbrnými zámkami a ornamenty, které uzavírají výklenky mramorového sloupoví. Nad těmito dveřmi, ale v pozadí, je šest velikých oken, k nimž se přistupuje ze všech stran sálu po kulatém schodišti, vedoucím k jakémusi vnitřnímu balkónu. Je večer, svíčky jsou rozsvíceny a okna otevřena. Venku za okny v pozadí je vzrušený dav, který není vidět, ale jehož neklidný a výbušný křik, zmitání, dupot a lomoz je slyšet velmi zřetelně. Za prvních zvuků předběhy se zvedá opona a hned při budbě jsou slyšet blasy neviditelného zástupu.

HLASY LIDU: – Viděl jste ji v kočáru? – Celá ves jí očekávala. – Je krásná? – Podívala se na mne. – Na mne také. – Na mne také. – Byla smutná, ale usmívala se. – Rekl bys, že má všechny ráda. – Takovou krasavici dosud nikdo neviděl. – Odkud přichází? – Z veliké dálky, proto neví, co jí zde čeká. – Třicet dnů byli na cestě. – Nemůže nás vidět, volejme, abychom ji upozornili! – *(Všichni současně)* Nechoďte dále! – Nevstupujte do hradu. – Nevstupujte, je to smrt! – *(Jednotlivé blasy)* Nepochopí. – Říká se, že jí následovalo dvacet mužů z jejího města. – Proč? – Protože ji milují. – Povídá se, že lidé plakali v ulicích. – Proč přišla? – Někdo mi říkal, že má svůj záměr. – Tu nedostane! – Ne, ne, je příliš krásná. – Tu nedostane! – Tam jsou! Tam jsou! Kam jdou? – Projeli rudou branou. – Ne, ne, vidím pochodně ve stromořadí. – Tam mezi stromy je velký kočár! – Má strach! Tu nedostane! Je blázen! Hu! Hu! – Dost! Dost! To bude šestá! – Vrah! Vrah! Zabit! Zabit! – Zapálíme! – Vzal jsem velké vidle! – Přinesl jsem kosu! – Vjíždějí na nádvoří. –

Podíváme se. – Pozor! – Dveře jsou zavřené. – Počkejme na ně tady. – Říká se, že ví o všem. – Co ví? – To, co já také vím. – Ale co? Co víte? – Ze nejsou všechny mrtvé! – Nejsou mrtvé? – Ale jděte! Setkal jsem se s nimi na zemi! Když jsem šel jednou večer kolem, slyšel jsem je zpívat. – Já také! – Já také! Vypraví se, že se vracejí! – Přinášejí neštěstí! – Podívejte se, podívejte se! Okna se zavírají! – Vstupují! – Není nic vidět! – Zabit! Zabit! Zabit! . . .

V té chvíli se skutečně samo od sebe zavírá šest velikých oken nad mramorovými výklenky, přidruživ tak blasy davu. Je slyšet již jen nezřetelné reptání, které je téměř tichem. Za chvíli nato vstoupí do síně postranními dveřmi Ariana a chůva.

CHŮVA: Kde jsme? – Poslouchejte, reptají. – To jsou vesničané. – Chtěli by nás zachránit. – Oblíčili cesty, neodvážili se mluvit, ale dávali nám znamení, abychom se vrátily. – *(Jde k velkým dveřím v pozadí)* Jsou za dveřmi. – Slyším, jak přecházejí. Pokusme se je otevřít. . . Nechal nás o samotě, možná, že můžeme utéci. . . Dobře jsem vám řekla, že je to šlehenec, znamená to smrt. . . Je pravda, co se povídalo, zabil pět žen. . .

ARIANA: Nejsou mrtvé. Dole v daleké zemi, kam mne jeho divoká láska, jež se přece chvěla, přišla vyhledat, mluvilo se o tom jako o zvláštním tajemství. Dole jsem o tom pochybovala a zde jsem si tím jista. . . Miluje mne, jsem krásná a zvím jeho tajemství. Nejdříve je nutno neposlechnout: to je první povinnost, když je vydán hrozivý a blíže nevysvělený příkaz. Ostatní neměly pravdu, a jsou-li ztraceny, tedy proto, že váhaly. – Nyní jsme v galerii, která je umístěna před síní, kde mne očekává jeho láska. – Dal mi klíče, které otvírají pokladnice svatebních klenotů. Šest stříbrných klíčů smím použít, avšak zlatý klíč zapověděl. Na tom jediném záleží. – Šest ostatních odhodím a ponechám si poslední. – *(Odbodí stříbrné klíče, které při dopadu na mramorovou dlažbu zvoni)*

CHŮVA *(chvatně je běží sesbírat)*: Co děláte? Dal vám všechny poklady, které má. . .

ARIANA: Chceš-li, otevři je sama. – Vyhledám zapovězené dveře. – Chceš-li, otevři ostatní; to, co je dovoleno, nám nic nepoví.

CHŮVA (*problíží klíče a síň*): Tam jsou dveře vsazené do mramoru. Mají stříbrné zámků, abychom poznaly, že náležejí ke klíčům. Které otevřu nejdříve?

ARIANA: Co na tom záleží? – Jsou tam jen proto, aby nás odvracely od toho, co musíme zvědět. – Hledám sedmé dveře a nemohu je najít ...

CHŮVA (*zkouší klíče u prvních dveří*): Který klíč otevře první dveře? – Tento? – Ne. – Tamten? – Ještě ne. – Ach, třetí tam jde a táhne mou ruku! Pozor! Utečte! Křídla dveří ožívují a rozestupují se lehce jako závoj. – Co je to? – Pozor, na mé ruce padá záplava ohně a zraňuje mi obličej! – Ach! ...

(*Chůva uskočí, neboť zatímco ještě hovoří, obě křídla dveří se sama od sebe v postranních rámech rozestoupí a zmizí, náhle odkrývajíce úchvatnou bromadu ametystů, narouzanou až po vrchol otvoru. Nyní klenoty rozmanitých tvarů, avšak stejného druhu, nábradelníky, diamantové čelenky, prsteny, náušnice, pasy, diadémy řítí se jako vysoboženy ze zakletí ve fialových plamenech. Odskakují až doprostřed síně, a to tak prudce, že se první rozběžeji po mramoru; ze všech koutů prorazitých kleneb se řinou stále další, stále četnější a obdivuhodnější za zvonění živoucích drabokamů, jež neutuchá. Chůva oslněná a zmatená je sbírá plnými rukama*)

Vezměte si je! Sbírejte ty nejkrásnější! – Je jich zde tolik, že by ozdoby celé království! Stále padají! – Kamenují mé ruce, padají mi do vlasů! – Odněkud z neznáma padají z klenby jako záračné fialky, purpurové, šerifikové, modré, fialové! Ponořte do nich přece ruce, pokryjte jimi své čelo, já jimi naplním plášť ...

ARIANA: Jsou to vzácné ametysty. – Otevři druhé dveře.

CHŮVA: Druhé? – Neodvažují se ... a přece bych chtěla vědět, zda ... (*Všune klíč do zámků*) Pozor! Klíč se již otáčí! Dveře mají křídla, již se otvírají! – Ach! –
Táž scéna jako u prvních dveří, avšak tentokráte je to nakupení, odskakující záplava, zvučné a modravé oslnění deště safírů.

ARIANA: To jsou krásné safiry. – Otevři třetí dveře.

CHŮVA: Počkejte, ať se podívám, ať vezmu ty nejkrásnější! – Můj plášť se roztrhne pod tíží modrého nebe! – Pohleďte,

přetékají, proudí ze všech stran. – Na pravé straně je fialový proud, na levé proud modrý! ...

ARIANA: Jdi, chůvo, pospěš si, je vzácná a prchavá příležitost k hříchu.

Chůva otevírá třetí dveře. – Táž bra, ale tentokrát je to bleďá bromada, miléčné bubláni drobnější, ale nešetnější bromady perel.

CHŮVA: Vezmu jich hrst, aby polaskaly safiry.

ARIANA: Otevři čtvrté dveře.

CHŮVA (*otevírá čtvrté dveře. – Táž bra. – Záplava smaragdů*): Ach! Jsou zelenější než jaro, jež se zrodilo podél topolů v krůpějích rosy krásného slunce mé rodné vsíky! ... (*Třese pláštěm, ze kterého padají ametysty, safiry a perly*) Jděte pryč, vy ostatní! Uvolněte místo krásnějším! Zrodila jsem se pod stromy v jasu listoví! ...

ARIANA: Otevři páté dveře.

CHŮVA: Jakže, ani tyto? Nelíbí se vám?

ARIANA: To, co miluji, je krásnější, než nejkrásnější drahoty.

CHŮVA (*otvírá šesté dveře. – Táž bra. – Oslepující záplava živý plápol a tragický vodopád rubínů*): Ty jsou strašné a vůbec se jich nedotknu.

ARIANA: Blížíme se cíli, neboť zde je hrozba. – Otevři poslední dveře.

CHŮVA: To je poslední klíč. – Proudí-li krev za dovolenými dveřmi, jaká hrůza čeká na prahu zapovězeném? ...

ARIANA: Rychle otevři!

Chůva vábavě otevírá šesté dveře. – Táž bra. – Ale tentokrát je oslnění nesnesitelné. – Vodopády obromně velikých a čistých diamantů se řítí do síně; milióny jisker, paprsků, křižujících se blesků duhových barev se setkávají, zhasinají a znovu se rozsvěčují, valí se, množí, vystavují se na odiv, jiskří se. Zmatená Ariana vykřikne oslněním, vezme diadém, diamantovou šňůru, hrstě zářících kamenů, které se třpytí a nabodile jimi zdobí své vlasy, paže, brdo a ruce. Zatímco před svými zraky nechala rozbořet drahoty, zvedá před sebe diamanty, které jí ozařují.

Ach, mé jasné diamanty! Nehledala jsem vás, však zdravím

vás na své cestě! Nesmrtelná roso světla! Plyňte po mých rukou, ozářte mé paže, oslňte můj vlas! Vy jste čistě, neúnavně a nikdy nespíte, a to, co se zmitá ve vašich ohních jak nadaný lid, jenž hvězdy rozsévá, je vaše světla, která vše pronikla, nikdy neodpočívá a nemá již nad čím zvitčít, leč sama nad sebou! ... (*Jde k otevřeným dveřím a hledí pod klenbu*) Pršte, pršte ještě, plody léta, dílo světla a nesčetné vědomí plamenů! Vy zraňuješ můj zrak, aniž byste znavily můj pohled! --- (*Nahlání se dopředu*) – Avšak co vidím, chůvo? Chůvo, kde jsi? Skvostný déšť ustává a zůstává viset nad klenbou, již ozaruje! – Tam jsou sedmé dveře se svými kuželkami, závorami a zlatým zámkem! ...

CHŮVA: Pojďte, nedotýkejte se toho. Zadržte své ruce a zrak před hrůzou, která se tam otevře ... Pojďte přece, skryjme se ... Po diamantech přijde jen oheň nebo smrt ...

ARIANA: Ano, ustup, chůvo. Schovej se za tyto mramorové sloupy. Půjdu tam sama. (*Vstoupí pod klenbu, vsune klíč do zámku. Dveře se otevrou, objeví se jen tmavý otvor, z hlubin země vycbáží jen tlumený vzdálený zpěv a rozléhá se síní.*)

CHŮVA: Ariano, co děláte! – Vy zpíváte?

ARIANA: Poslouchej.

Tlumený zpěv:

Pět dcerušek z Orlamundu
– černá víla mrtva jen –
pět dcerušek z Orlamundu
hledá východ ven.

CHŮVA: To jsou druhé ženy ...

ARIANA: Ano.

CHŮVA: Zavírete zas ty dveře! – Zpěv naplnil síň, všude se rozléhá.

ARIANA (*snaží se zavřít dveře*): Nemohu ...

Zpěv stále zvůnější:

Rozčehnuly lampy svoje,
dveřmi vyšly ven,
otevřely stovky síní,
nemašly však den ...

CHŮVA: Zpěv stoupá, zesiluje! ... Přiražme první dveře. –

Pomozte mi ... (*Snaží se zavřít dveře, které ukrývaly drabokamy*) – Také kladou odpor!

Zpěv stále blasitější:

Otvírají strmu studnu,
odcházejí pryč,
a před dvěma zavřenými
najdou zlatý klíč.

CHŮVA (*vyděšená vstupuje také pod klenbu*): Mlěte! Mlěte!
– Znič i nás! Uduste ten hlas! – (*Rozkládá svůj plášť*) Můj plášť zakryje otvor ...

ARIANA: Slyším kroky na schodech. Sestoupím, kam mne zavolají ...

Zpěv se ozývá stále silněji:

Trhlinou zří na oceán,
smrt je děsí tak,
tlukou na zavřenou bránu,
neotevřou však.

Při posledních slovech zpěvu vstoupí Modrovous do síně. Na chvíli se zastaví a dívá se.

MODROVOUS (*přibližuje se*): Vy také ...

ARIANA (*chvěje se, obrátí se, vyjde z klenby a celá se třpytící diamanty jde k Modrovousovi*): Já především.

MODROVOUS: Myslel jsem, že jste silnější a moudřejší, než vaše sestry ...

ARIANA: Jak dlouho se bránily?

MODROVOUS: Některé několik dní, jiné několik měsíců; poslední celý rok ...

ARIANA: Ta poslední zasloužila jediná trest.

MODROVOUS: Žádal jsem velmi málo ...

ARIANA: Žádal jste od nich více, než jste jim dal.

MODROVOUS: Ztrácíte štěstí, které jsem vám chtěl dát.

ARIANA: Štěstí, které já chci, nemůže žít ve stínu.

MODROVOUS: Zřekněte se touhy vše zvědět a já mohu odpustit ...

ARIANA: Mohla bych odpustit, až bych zvěděla vše.

MODROVOUS (*ucbopí Arianu za ruku*): Pojďte!

ARIANA: Kam mám jít?

MODROVOUS: Kam vás povedu.

ARIANA: Ne.

Modrovous se snaží násilím odvléci Arianu, která dlouze bolestně vykřikne. Na tento výkřik odpoví nejprve tlumený bluk. Zápas Ariany s Modrovousem chvíli pokračuje a chůva do něho mísí své zděšené výkřiky. Náhle kámen zvenku božený rozbije jedno z oken, je slyšet reptání a bouření davu. Chůva běží k blavním dveřím v pozadí, odtáhne závory a nadzvedne tyč. Prudký úder zvenku otevírá dveře. Žuřiví, ale vábaví vesničané se tlačí na prahu. – Modrovous pustí Arianu, tasí meč, aby se připravil k boji. Ale klidná Ariana předstoupí před lid.

Co si přejete? – Neublížil mi. (Mírně vyprovodí vesničany a pečlivě zavře dveře) –

Modrovous se sklopeným zrakem zírá na brot meče.

Opona.

2.

Po zvednutí opony se scéna náhle osvětlí a objeví se prostorná podzemní síň, jejíž klenby spočívají na četných pilířích: je pobrouzána do téměř úplně tmy. Úzká klenutá chodba přiléhá zcela vpravo k podzemní síni, do níž ústí v popředí jakýmsi drubem postranním vchodu nebo mobutnou arkádou. Ariana a chůva objeví se zcela v pozadí této chodby, jako by sestupovaly s posledních stupňů schodiště. Ariana nese svítilnu.

CHŮVA: Poslouchejte! Dveře se zavírají s děsivým praskotem a stěny se otřásají ... Neodvažují se jít dále ... Zůstanu zde ... Již nikdy neužijeme denní světlo.

ARIANA: Kupředu, kupředu! Něco se neboj. Je poraněn, je přemožen, ale nepřiznává si to ... Propustí nás se slzami v očích, ale je lépe, osvobodí-li se člověk sám. Očekávám jeho hněv, zvím však, co jeho láska odmítala, a dovíme se, co skrývá ... (Jde kupředu se zdviženou svítilnou, postoupí až k postrannímu oblouku chodby, nakloní se do síně a snaží se proniknout tmou. Zdá se, že něco neurčitého zaráží její zrak.

Obrací se k chůvě a volá jí) Pojď sem! ... Co je to vzadu v té jeskyni? – Vidíš? – Nehýbá se to ... Myslí, že jsou tady, ale že již nežijí ... (Vstupuje do síně, jejíž klenby svítlna postupně osvětluje) Kde jste? (Ticho) Kdo jste?

Odpovídá jí ustrašený, téměř neslyšitelný šumot. Postoupí ještě o krok; papský svítlny dopadají stále dále a ve stínu nejvzdálenějšího klenutí je vidět pět ženských nebybných postav, tisknoucích se k sobě. Ariana mluví přidušeným hlasem.

Jsou tam! ... Chůvo, chůvo, kde jsi?

Chůva přiběhne. Ariana jí podá svítilnu a vábavě postoupí o několik kroků ke skupině.

Sestry ...

Skupina se zachvěje.

Žijí! – Zde jsem! ... (Běží k nim s otevřenou náručí, objímá je nejistýma rukama, tiskne je, podpírá je, blaží je, v něžném křečovitém opojení se s nimi mazlí)

Chůva se svítilnou v ruce zůstává stranou.

Ach, já jsem vás našla! – Jsou plny života a něhy! – Myslela jsem, že vás uvidím mrtvé a zatím v pláči libám milostná ústa! ... Netrpěly jste? – Ach, vaše rty jsou svěží a vaše tváře se podobají dětským ... Vaše nahé paže jsou měkké a teplé a vaše plná nadra se dmou pod šatem! ... Ale proč se třesete? – Objímám ramena a ovijím ruce kolem boků, nevím, čeho se dotýkám, objímám kolem sebe nahá nadra a ústa ... A vaše vlhké vlasy! ... Jistě jste krásné! ... Mé paže rozdělují teplé vlny vlasů a mé ruce jsou ztraceny v záplavě neposedných kadeří ... Máte tisíce vlasů? ... Jsou černé či světlé? ... Nevidím, co dělám; objímám vše a tisknu vaše ruce kolem dokola! ... Ach, zde je ta nejmenší, kterou jsem zpozorovala poslední ... Netřes se, netřes se, svírám tě ve svém náručí ... Chůvo, chůvo, co tam děláš? – Jsem zde jak tápající matka a mé děti čekají na světlo!

Chůva přichází se světlem a osvětlí celou skupinu. Zajatkyně se objeví v hadrech a s rozčuchanými vlasy, vyhublým obličejem a vyděšeným osleplým zrakem. Ariana se na chůvi v úžasu zarazí, pak vezme svítilnu, aby je lépe osvětlila a prohlédla si je zblízka.

Ach, jak jste trpěly! ... *(Rozbliží se kolem sebe)* Jak smutné je vaše vězení! ... Na mé ruce dopadají velké studené kapky a plamen mě svítilny se neustále chvěje ... Proč na mne hledíte tak cizím pohledem! ... Proč ustupujete, když se k vám blížíte? ... Ještě máte strach! ... Která z vás chce utéci? ... Snad ta nejmladší, kterou jsem právě objímala? ... Ublížil vám můj dlouhý sesterský polibek? ... Pojďte blíž, přistupte blíže, hojíte se světlá? ... Jak se jmenuje ta, která přichází? ...

Dva nebo tři ustrašené blasy: Sélysette ...

ARIANA: Sélysette, ty se usmíváš? ... Je to první úsměv, který zde vidím ... Ach, tvé velké oči váhají, jak kdyby viděly smrt, a zatím je to život! ... A tvé nahé malé paže se tak smutně chvějí v očekávání lásky ... Pojď, pojď, mé paže na tebe čekají a nechvějí se ani trošičku. - *(Objímá ji)* Kolik dní jsi již v tomto hrobě? ...

SÉLYSETTE: My stěží počítáme dny. - Často se mýlíme. - Ale myslím, že jsem zde déle než rok ...

ARIANA: Která sem přišla první?

YGRAINE *(bledí než ostatní, přistoupí)*: Já.

ARIANA: Neviděla jste světlo hodně dlouho?

YGRAINE: Otvírám oči jen proto, abych plakala ...

SÉLYSETTE *(upřené pohlíží na Arianu)*: Ach, vy jste krásná! Jak vás mohl potrestat tak jako nás? - Vy jste také neuposlechla?

ARIANA: Uposlechla jsem dříve, ale jiných příkazů než jeho.

SÉLYSETTE: Proč jste sem sestoupila?

ARIANA: Abych vás všechny vysvobodila ...

SÉLYSETTE: Ach, ano, osvobodte nás! ... Ale jak to uděláte?

ARIANA: Musíte mne jen následovat. - Co jste zde dělaly?

SÉLYSETTE: Modlily jsme se, zpívaly, plakaly, a pak jsme stále čekaly ...

ARIANA: Nepokusily jste se o útek?

SÉLYSETTE: Odtud nelze utéci, protože všechno je pevně uzamčeno, a pak je to zakázáno!

ARIANA: Uvidíme ... Jak se jmenuje ta, jež na mne hledí

mezi kadeřemi svých vlasů, které ji ovinují jako nehybné plameny?

SÉLYSETTE: Mélisanda.

ARIANA: Pojď také, Mélisando. - A ta, jejíž velké oči dychtivě sledují světlo mé svítilny?

SÉLYSETTE: Bellangère.

ARIANA: A ta, jež se ukrývá za silným pilířem? -

SÉLYSETTE: Přišla z daleka, to je ubohá Aladina!

ARIANA: Proč říkáš „ubohá“?

SÉLYSETTE: Protože sem přišla poslední a nezná náš jazyk.

ARIANA *(vztáhne ruce k Aladině)*: Aladino!

Aladina příběhne a s přidušeným vzlykem ji obejmje.

Vidíš, že znám tvůj jazyk, když tě tak objímám ...

SÉLYSETTE: Ještě neprestala plakat ...

ARIANA *(bledí s úžasem na Sélysettu a ostatní ženy)*: Ale vždyť se ani ty ještě neusmíváš? A ostatní mlčí. Co je to? Chcete dále žít v hrůze? Sotva se pousmíváte, když pozorujete mé pohyby svými nedůvěřivými zraky. - Nevěříte dobré zprávě? - Nestýská se vám po denním světle, practu na stromech a velikých zelených zahradách, které tam nahore kvetou? Vy tedy nevíte, že je jaro? - Včera ráno jsem se procházela po cestičkách, opácela jsem se slunečními paprsky, východem slunce ... Pod každým z mých kroků leželo tolik květů, že jsem nevěděla, kam klást své slepé nohy ... Zapomněly jste snad na slunce, na růži skrytou v listech, na úsměv moře? - Směje se stále, právě tak se smálo v den, kdy se cítilo být šťastné a tisíce jeho malých vlnek se mnou souhlasí, když zpívají na ozářeném písčitém pobřeží ...

V tom okamžiku jedna z kapek, které bez přestání padaly z božejšího klenutí, dopadne na Arianinu svítilnu, již Ariana držela před sebou, když se vracela ke dveřím, a jež v posledním záblesku světla náhle zhasne. Čbůva brůzou vykřikne a bezradná Ariana se zastaví. Ariana mluví ve tmě.

Kde jste?

SÉLYSETTE: Tady, držte se mne za ruku, nevzdalujte se. Na této straně je velmi hluboká stojatá voda ...

ARIANA: Vy zde ještě vidíte?

SÉLYSETTE: Ano, dlouho jsme žily ve tmě ...

BELLANGÈRE: Pojdte sem, zde je světleji ...

SÉLYSETTE: Ano, zavedme ji ke světlu.

ARIANA: V těch nehlubších temnotách je tedy světlo?

SÉLYSETTE: Ale ano, je! ... Nevidíte bleďé světlo, které ozařuje celý poslední oblouk?

ARIANA: Skutečně vidím bleďé světlo, které zesílilo ...

SÉLYSETTE: Ach ne, to jen tvé oči, jen tvé krásné užaslé oči se rozšířily ...

ARIANA: Kudy sem vniká?

SÉLYSETTE: Nevíme.

ARIANA: Musíme to zvědět! ... *(Jde pomalu do pozadí a bmatá rukama po stěnách)* Zde je stěna ... zde také ... Ale výše již nejsou kameny! ... Pomozte mi vystoupit na tento skalní výběžek ... *(Za pomoci žen tam vystoupí)* Klenba má tvar lomeného oblouku ... *(Stále obmatává stěnu)* Ale to jsou závory! ... Nahmatávám železné tyče a veliké závory. – Pokusily jste se je odstrčit?

SÉLYSETTE: Ne, ne, nedotýkejte se jich, říká se, že tam moře omývá zdi! ... Vniknou sem velké vlny! ...

MÉLISANDA: Moře je příčinou toho, že má světlo zelenou barvu! ...

YGRAINE: Slyšely jsme to mnohokrát, dejte pozor! ...

MÉLISANDA: Ach, již vidím, jak se zavírá voda nad našimi hlavami! ...

ARIANA: Ne, ne, světlo vás hledá! ...

BELLANGÈRE: Pokouší se otevřít! ...

Zděšené ženy couvají a ukřívají se za sloupem, odkud s rozšířenými zraky sledují každý Arianin pohyb.

ARIANA: Mé ubohé, ubohé sestry! Proč chcete, aby vás někdo osvobodil, když tak milujete temnotu! Proč jste plakaly, když jste byly šťastny? ... Ach, tyče se zdvihají, křídla se otevřou! ... Počkejte! ... *Zatímco ještě mluví, křídla dveří zhotovených na způsob velikých vnitřních okenic se od sebe skutečně oddělí, avšak dolů pronikne jen velmi bleďé světlo, pochmurné, rozptýlené, a osvětlí kulatý otvor pod klenutím. – Ariana pokračuje v bledání.* Ach, to ještě není pravé světlo! ... Co je to pod mýma rukama? ... Je to ze skla, je to z mramoru? ... Vypadá jako okno pokryté nocí ... Nehty se mi ulámaly ...

Kde máte vrčena? ... Sélysette, Mélisando, vrčeno, kámen! ... Jeden z těch kamenů, které jsou v tisících rozsety po zemi! ...

Sélysette přiběhne s kamenem v ruce a podá ji jej.

Zde je klíč od vaší jitičnosti! ... (Udeří silně do okna)

Jedna z tabulí se roztrhne a veliká oslnivá hvězda světla pronikne do temnoty. Ženy vyrazí výkřik hrůzy a Ariana, která se již neopanežuje, zcela pobrouzená v světlo čím dále, tím nesnesitelnější, rozbíjí jak ve vítězném opojení silnými prudkými údery všechny ostatní okenní tabulky.

Tu a ještě tamtu! ... Malou a velkou a poslední také! ... Celé okno se třítí a plameny se zarážejí o mé ruce a vlasy! ... Již nevidím, nemohu otevřít oči! ... Nepřibližujte se ještě, paprsky jsou snad opilé! ... Již se nemohu opanovat; vidím se zavřenýma očima, jak se dlouhé řady kamení zasazují do mých víček! ... Nevím, co se mne zmocňuje ... Je to nebe, je to moře? Je to vítr nebo světlo? Mé vlasy se změnilý v típytýv potok! ... Jsem pokryta zázrakem! ... Nevidím nic a rozumím všemu. Tisíce paprsků zaplavuje mé uši, nevím kam skrýt svůj zrak, mé ruce již neposkytují stín, víčka mě oslepují, a mé paže, jež je chrání, přikrývají je světlem! ... Kde jste? Pojdte sem všechny, já již nemohu sestoupit! ... Nevím, kam klást nohy ve vlnách ohně, které rozevřaly můj šat, spadnu do vašeho temna! ...

Po těchto výkřicích Sélysette a Mélisanda vycházejí ze stínu, kam se ukryly, a s rukama na očích, jako by měly projít obnēm, běží k oknu a tápajice ve světle vystoupí na kámen vedle Ariany. – Ostatní ženy je následují, napodobují je a všechny se tak tisíní v oslepující ploše světla, která je nutí, aby sklonily hlavu. Nastane chvíle omámeného ticha, v němž je slyšet seshora bukot moře, šelestění větru v stromech, zpěv ptactva a zvonky stáda pasoucího se daleko v kraji.

SÉLYSETTE: Vidím moře! ...

MÉLISANDA: A já vidím nebe! *(Zakryje si zrak loktem)* Ach ne, již nemohu! ...

ARIANA: Můj zrak se uklidňuje pod mýma rukama ... Kde jsme? ...

BELLANGÈRE: Chci vidět stromy ... Kde jsou? ...

YGRAINE: Ach, jak zelená je krajina! ...
ARIANA: Jsme na úbočí skály.
MÉLISANDA: Vesnice je dole ... Vidíte vesnici? ...
BELANGÈRE: Nemůžeme tam sestoupit; jsme obklopeny vodou a mosty jsou zdviženy ...
SÉLYSETTE: Kde jsou lidé? ...
MÉLISANDA: Tam dole, tam dole ... nějaký sedlák! ...
SÉLYSETTE: Spatřil nás, dívá se na nás ... Dám mu znamení ... (*Mává svými dlouhými vlasy*) Viděl mé vlasy; smeká čepici. Křiče se ...
MÉLISANDA: Zvony! Zvony! ... (*Počítá údery*) Sedm, osm, devět ...
SÉLYSETTE: Deset, jedenáct, dvanáct ...
MÉLISANDA: Je poledne.
YGRAINE: Kdo to tak zpívá? ...
MÉLISANDA: Ale to jsou ptáci ... Nevidíš je? Sedí v tisících na vysokých topolech podél řeky.
SÉLYSETTE: Ach, ty jsi bleďá, Mélisando! ...
MÉLISANDA: Ty jsi také bleďá ... neďivej se na mne ...
SÉLYSETTE: Tvé šaty jsou rozedrané, je jimi vidět ...
MÉLISANDA: Ty také, vlasy rozdělují tvá nahá ňadra ...
BELLANGÈRE: Jak máme dlouhé vlasy! ...
YGRAINE: Jak máme bleďé tváře! ...
BELLANGÈRE: A pršvitně ruce! ...
MÉLISANDA: Aladina vzlyká ...
SÉLYSETTE: Objímám ji, objímám ji ...
ARIANA: Ano, ano, objímejte se, ale neďivejte se ještě na sebe ... Hlavně nedopusťte, aby vás roztesknilo světlo ... Využijte opojení a vystupte z hrobu ... Podél skalní stěny vede kamenné schodiště dolů. - Nevím, kam vede, ale je ozářeno sluncem, vítr přílivu je ovívá ... Pojdte, pojdte všechny, na vlnách tančí tisíce paprsků ... (*Vystoupí otvorem a ztrácí se ve světle*)
SÉLYSETTE (*ji následuje a vleče za sebou ostatní ženy*): Ano, ano, pojdte, pojdte, mé ubohé šťastné sestry. Zatancujeme si, tančíme také rej světla ...

VŠECHNY ŽENY (*vystoupí na skálu a za zpěvu a tance mizejí ve slunečním jasu*):

Pět dcerušek z Orlamondu
- černá vila mrtva jen -
pět dcerušek z Orlamondu
našlo cestu ven.

Opona

3.

Týž sál jako v prvním dějství. Rozbázené klenoty se ještě třpytí v mramorových výklencích a na dlažbě. Mezi kamennými sloupy vyčnívají z otevřených skříní drabocenné oděvy. Venku je noc, ale pod rozsvícenými svícníky před velikými zrcadly stojí Sélysette, Mélisanda, Ygraine, Bellangère, Aladina a dokončují úpravu svých vlasů, srovnávají zábyhy skvostných rouch, zdobí se květy a šperky, zatímco Ariana přebhází od jedné ke druhé, pomáhá a radí jim. Okna jsou otevřena.

SÉLYSETTE: Nemohly jsme vyjít ze začarovaného hradu. Je tak krásný, že bych byla plakala ... Co tomu říkáš, Ariano? - Bylo to zvláštní. Mosty se samy zvedaly a voda v příkopech stoupla, jakmile jsme se přiblížily ... Ale co na tom nyní záleží, když on to již nevidí ... Odjel ... (*Objímá Arianu*) A my budeme šťastny, dokud budeš mezi námi.
MÉLISANDA: Kam odešel?

ARIANA: To nevím právě tak jako vy. Odejel, snad poprvé pobouřen a jistě zmaten ... neboť hněv venkovanů ho znepokojoval. Všude cítil přetékat nenávisť, a kdo ví, zda nešel hledat pomoc, vojsko a stráž, aby vzbouřence potrestal a stal se opět pánem ... Jestli nepromluvilo jeho svědomí nebo jiná síla ...

SÉLYSETTE: Neodejdeš odtud?

ARIANA: Jak chceš, abych odešla, když příkopy jsou naplněny vodou, mosty zdviženy, zdi nepřístupné a vrata zavřena. Není vidět nikoho, kdo by je hlídal, a přece hrad není opuštěný.

Jsmo střeženy na každém kroku, jistě dal tajné příkazy. Ale kolem zdí jsou schováni sedláci a cítím, že nad námi bdí. Sestry, zatímco čekáme, blíží se rozřešení a je třeba, abychom byly krásné. (*Blíží se k Mélisandě*) Tak se připravujes ty, Mélisando? – Tvůj vlas je nejkrásnější div, jaký jsem kdy spatřila; tam dole osvětloval tmou podzemí, bude se usmívat ještě i ve tmě hrobu, a ty chceš uhasit každý pláminek! ... Počkej, já vysvobodím světlo. (*Strhne závoj, rozplete jí copy*) Vlasy *Mélisandy zaráží na ramenou.*

SÉLYSETTE (*se obrací, aby si prohlédla Mélisandu*): Ach, odkud to vychází?

ARIANA: Z jejího nitra to vychází a skrývalo se to v ní. – Ale co ty jsi udělala? Kde skrýváš své božské paže?

SÉLYSETTE: Ale zde, v rukávech zlatem lemovaných ...

ARIANA: Již je nevidím ... Před chvílí jsem je obdivovala, když sis zaplétala vlasy ... zdálo se, že se zvedají, aby přivlály lásku, a můj rozněšený zrak laskal každý jejich pohyb ... Vracím se a nacházím již jen jejich stín. (*Rozvazuje jí rukávy*) Zde jsou dva paprsky štěstí, které já ještě vysvobozuji! ...

SÉLYSETTE: Ach, mé ubohé nahé paže ... Budou se chvět chladem ...

ARIANA: Ale ne, vždyť jsou hodny lásky ... (*Jde k Bellangère*) Kde jsi, Bellangère? – V tomto zrcadle se na chvíli odrážela ramena a hrdlo, jež je celé naplňovaly libezným svitem ... Všechno musím vysvobodit ... Byly snad všechny drahé kameny, jež září u vašich nohou, stvořeny proto, aby zemřely na dlažbě, nebo aby se rozhořely teplem ňader, paží, vlasů? (*Sbírá drabokamy plným rukama a hází je na své družky*) Opravdu, mé drahé sestry, já se již nedivím, že vás miloval, ani že chyboval, a že chtěl mít sto žen ... Neměl z nich žádnou ... (*Zvedá plášť, který si Bellangère položila na ramena*) Zde jsou dva prameny krásy, které se ztrácely v temnotách ... Hlavně nemějme strach; jsme-li krásné, nemusíme se ničeho obávat.

Postranními dveřmi vstupuje rozčuchaná vyděšená chůva.

CHŮVA: Vrátil se! Je tam!

Zděšený pobyt žen.

ARIANA: Kdo ti to řekl?

CHŮVA: Jeden ze strážců. Viděl vás. Obdivuje vás.

ARIANA: Ale já jsem nikoho neviděla ...

CHŮVA: Skrývali se. Sledovali všechno, co jste dělaly ...

Promluvil ten nejmladší. Rekl, že se pán vrací ... Obklíčuje hradby ... Venkované o tom vědí. Jsou ozbrojeni ... Bouří se ... Celá ves je skryta v příkopech ... Očekávají ho ... (*Stoupá po postranním schodišti k jednému z oken v pozadí*) Vidím pochodně v lese! ... (*Zděšené ženy hrůzou vykřiknou, běhají kolem síně a hledají východ.*)

SÉLYSETTE (*lbostejně vystupuje k oknům*): Je to jeho kočár, svatební kočár! Zastavuje se! ...

Všechny se vrhnou k oknu, tisí se na vnitřním balkóně a blbědí do noci.

MÉLISANDA: Je to on! ... Poznávám ho ... Sestupuje ...

Má zlostné pohyby ...

SÉLYSETTE: Je obklopen svými černochoy ...

MÉLISANDA: Mají tasené meče, které se třpytí v měsíčním světle! ...

SÉLYSETTE (*utíká do náruče Ariany*): Ariano! Ariano! ...
... Mám strach! ...

CHŮVA: Sedláci vystupují z příkopů ... Tam jich je! ...
Tam jich je! Mají vidle a kosy! ...

SÉLYSETTE: Budou se bit! ...

Hluk, výkřiky, sbor, z dálky se ozývá třesk zbraní.

MÉLISANDA: Biji se! ...

YGRAINE: Jeden černoch padl! ...

CHŮVA: Ach, venkované jsou strašliví! ... Je tam celá vesnice! ... Mají ohromné kosy! ...

MÉLISANDA: Černoši ho opouštějí! ... Podívejte se, podívejte se, utíkají! ... Ukrývají se v lesích ...

YGRAINE: On se také dáva na útěk ... Utíká, blíží se k hradbám ...

CHŮVA: Venkované ho pronásledují! ...

SÉLYSETTE: Ale oni ho zabijí!

CHŮVA: Přichází mu pomoc ... Stráže otevřely bránu do hradeb ... Běží mu naproti ...

SÉLYSETTE: Jeden, dva, tři, čtyři, šest, sedm ... Ale je jich jen sedm! ...

CHŮVA: Sedláci je obklíčují ... Jsou jich sta!

MÉLISANDA: Co dělají? ...

CHŮVA: Vidím vesničany, jak tancují kolem jednoho muže ...

Ostatní padli ...

MÉLISANDA: Je to on, viděla jsem jeho modrý plášť ... Leží na trávě ...

CHŮVA: Ztichli ... Zvedají ho ...

MÉLISANDA: Je poraněn? ...

YGRAINE: Vrávorá ...

SÉLYSETTE: Viděla jsem krev ... Krvácí ... Ariano! ...

ARIANA: Pojď sem, nedívej se ... Skryj hlavu v mém náručí ...

CHŮVA: Přinášeji provazy ... Rokuji ... Svazuji mu ruce a nohy ...

MÉLISANDA: Kam jdou? Nesou ho ... Za zpěvu tancují ...

CHŮVA: Picházejí s ním k nám ... Již jsou na mostě ... Brána je dokořan otevřená ... Zastavují se ... Ach! Hodí ho do přikopu ...

ARIANA (*a ostatní zděšené ženy křičí a zoufale se zmitají u oken*): Ne! Ne! ... Pomoc! ... Nezabíjejte ho! ... Pomoc! ... Ne! Ne! ... To ne. To ne! ...

CHŮVA: Nerozumějí ... Ale ti druzí ho strkají dopředu ...

ARIANA: Je zachráněn ...

CHŮVA: Chtějí vstoupit ... Jsou před branami nádvoří ...

*Křik davu, který uviděl ženy v oknech: „Otevřete! Otevřete!“
Potom zpěv.*

Zpěv:

Bránu otvírejte,
smilování mějte.
Zhasla jeho svíce,
nemá ohně více ...

CHŮVA (*a ostatní ženy mluví k davu*): Nemůžeme ... Je zavřená ... Rozbíjejí bránu ... Praská! ... Poslouchejte ... Všichni sem jdou ... Jdou po schodech ... Buďme opatrní, jsou opilí ...

ARIANA: Otevřu dveře sině ...

VSECHNY ŽENY (*jsou zděšené a prosí*): Ne, ne! ... Ariano!
Jsou opilí ... Buď opatrná, blíží se! ...

ARIANA: Ničeho se nebojte, nepřibližujte se, půjdu sama ...

Pět žen sestoupí se schodů, vedoucích k oknům, ustoupí do pozadí síně a zůstávají tam stát v póze zděšeného očekávání. Ariana následována chůvou jde ke dveřím, jejichž obě křídla otevře. V rudé záři pochodní je slyšet hluk davu, který stoupá po schodech; křik, zpěv, smích. – Konečně se objeví první muž ze zástupu v rámu dveří, jež úplně zaplní, aniž překročí práh. – Jsou to vesničané, jedni drsní, druzí veselí nebo ustrašení. Jejich oblek je bojem potřbán a v nepořádku. Přinášeji pevně svázaného Modrovousova a na chvíli se zmateně zastaví při pohledu na Arianu, která se před ním postaví vážná, klidná, královská. Mezitím v pozadí mezi venkovany, kteří zaplňují schodiště a nevidí, co se děje, pokračuje ještě chvíli strkání, křik, smích, který se později ztlumí v uctivý a zvědavý šepot. – V okamžiku, kdy dav vpadl do dveří, padlo bezděčně a tiše na kolena uprostřed sálu pět žen.

STARÝ VENKOVAN (*smeká čepici a s rozpačitým vzezřením jí otáčí*): Vzácná paní? ... Smíme vstoupit? ...

JEDEN Z VENKOVANŮ (*kteří nesou Modrovousova*): Neseme vám balík.

JINÝ: Již vám neublíží.

PRVNÍ VENKOVAN: Kam chcete, abychom vám ho složili?

JINÝ: Položíme ho sem do kouta.

TŘETÍ VENKOVAN: Zvedněte koberec. Je zablácený; umaže vám ho ... (*Ukládají Modrovousova*) Tam, tam. Už se nehýbá.

Dostal svůj díl, panák; hodně nám ublížil ...

JINÝ VENKOVAN: Máte něco, čím se dá zabíjet?

ARIANA: Ano, ano, nebojte se ...

VENKOVAN: Chcete, abychom vám pomohli?

ARIANA: Není třeba; my si již poradíme ...

TŘETÍ VENKOVAN: Dejte dobrý pozor, aby vám neunikl ... (*Obnažuje bruch*) Podívejte se, co mi udělal ...

JINÝ: A já, podívejte se na mou ruku ... Tudy to šlo dovnitř a tamtudy to vyšlo ...

ARIANA: Vy jste hrdinové; vy jste naši zachránci ... Nyní nás opusťte, my je již pomstíme ... Odejděte, je pozdě, zitra opět přijďte ... Navraťte se do vesnice a ošetřte si rány ...

STARÝ VENKOVAN: Dobře, dobře; my víme, co je třeba

udělat ... Paní, abych tak řekl ... Ale vy jste byla příliš krásná ... Sbohem, sbohem ...

ARIANA (*zavírá dveře*): Sbohem, sbohem. Zachránili jste nás ... (*Obrátí se a vidí klečet pět žen uprostřed sálu*) Vy jste klečely! ... (*Jde k Modrovousovi*) Jste zraněn? ... Ano, zde teče krev ... Rána na krku ... To nic není, rána není hluboká. Jedna na paži ... Zranění na paži nejsou nikdy vážná ... Ach, zde! ... Krev ještě přístí ... Ruka je probodena ... Nejprve je nutno ji obvázat ... (*Zatímco Ariana bovoří pět žen jedna po druhé se mlčky přiblížily a skloněně nebo klečící obklopily Modrovousa.*)

SÉLYSETTE: Otevřel oči ...

MÉLISANDA: Jak je bleďý! ... Jak trpěl ...

SÉLYSETTE: Ano, vesničané jsou hrozní ...

ARIANA: Přineste mi vodu, abych mu vymyla rány.

CHŮVA: Ano, jdu pro ni ...

ARIANA: Máte jemné plátno ?

MÉLISANDA: Zde je můj bílý závoj ...

SÉLYSETTE: Dusí se, mám mu nadzvednout hlavu?

MÉLISANDA: Počkej, pomohu ti ...

SÉLYSETTE: Ne, Aladina mi pomáhá ...

Aladina ji pomáhá podpírat Modrovousovou hlavu, kterému vzlykajíc vtiskne na čelo kradmý polibek.

MÉLISANDA: Co děláš, Aladino? Opatrně, opatrně, otevřela bys mu rány ...

SÉLYSETTE: Ach, jak má rozpálené čelo! ...

MÉLISANDA: Oholil si vousy ... již nevypadá tak hrozně ...

SÉLYSETTE: Trochu vody! ... Má zaprášený a zakrvácený obličej ...

YGRAINE: Sotva dýchá ...

ARIANA: Dusí ho pouta ... Stáhli provazy tak, že by rozdrtily skálu ... Máte dýku?

CHŮVA: Na stole ležely dvě ... Zde je ta ostřejší ... (*Polekána*) Vy chcete?

ARIANA: Ano.

CHŮVA: Ale on není ... Podívejte se, dívá se na nás ...

ARIANA: Nadzvihněte provaz, abych ho neporanila ... (*Přetíná jedno pouto po druhém a dostane se až k těm, která mu poutají ruce za zády.*)

Chvíla ji chytí za ruce, aby ji zadržela.

CHŮVA: Počkejte, až promluví ... Ještě nevime, jestli ...

ARIANA: Máte jinou dýku? Zlomila se čepel ... tyto provazy jsou příliš pevné ...

MÉLISANDA (*ji podává druhou dýku*): Tady je ...

ARIANA: Děkuji. (*Přeřízne poslední pouta*)

Rozhostí se hluboké ticho, v němž je slyšet úzkostlivé dýchání. Když Modrovous pozná, že je volný, pozvolna se posadí, protáhne strnulé paže, pobýbuje rukama, v tichosti si pozorně prohlédne každou ženu; potom vstane, opíraje se o zed a zůstane nebyhně stát se zrakem upřeným na poraněnou ruku.

ARIANA (*k němu přistoupí*): Sbohem. (*Políbí ho na čelo*) Modrovous udělá bezděčný pohyb, aby ji zadržel. Ariana se jemně vyprostí a odcbáží ke dveřím, následována Chůvou.

SÉLYSETTE (*za ni běží a zastavuje ji*): Ariano! ... Ariano! ... Kam jdeš! ...

ARIANA: Daleko odtud ... tam dolů, kde na mne ještě čekají ... Doprovodíš mě, Sélysetto? ...

SÉLYSETTE: Kdy se vrátíš?

ARIANA: Nevrátím se ...

MÉLISANDA: Ariano! ...

ARIANA: Doprovodíš mě ty, Mélisando? ...

Mélisanda si prohlédne od hlavy až k patě Modrovousa a Ariana a neodpoví.

Vidíš, brána je otevřená a nivy se modrají ... Nepůjdeš, Ygraine?

Ygraine ani neotočí hlavu.

Měsíc a hvězdy svítí na cesty a jitřenka se sklání na modré klenbě, aby nám ukázala svět plný nadějí ... Půjdete, Bellangère? ...

BELLANGÈRE (*stroze*): Ne.

ARIANA: Mám tedy odejít sama, Aladino? ...

Po těchto slovech Aladina přiběhne k Ariane, vrhne se jí do náruče a za křečovitého vzlykání ji drží dlouze a borečně v objetí. Ariana ji obejmě a se slzami v očích se jemně vycine.

Zůstaň těž Aladino ... Sbohem, buďte šťastny ... (Ryčble
vyjde následována cívou)

Ženy na sebe bídí, pak poblédnou na Modrovousa, který
zvolna zvedá hlavu. Bellangère a Ygraine pokrčí rameny a
jdou zavíít bránu. - Ticho.

Opona

ALADINA A PALOMIDES

Hra o pěti dějstvích



LOUTKY

- ABLAMOR
- ASTOLENA, dcera Ablamorova
- ALADINA
- PALOMIDES
- SESTRY PALOMIDOVY
- LÉKAR

*Divoká část zbrad**Objeví se Ablamor, který se sklání nad spící Aladinou.*

ABLAMOR: Myslím, že dnem i nocí vládne spánek pod těmito stromy. Pokaždé, když večer se mnou přichází, usne, sotva usedne. Běda, a já tomu musím být rád ... Ve dne, když s ní mluvím a její pohled se náhodou potká s mým, je tvrdý jako pohled otroka, který dostal nesplnitelný rozkaz ... A přece to není její obvyklý pohled ... Viděl jsem jej dobře několikrát, když upřela své krásné oči na děti, na les, moře nebo na cokoli, co ji obklopuje. Usmívá se na mne tak, jak se usmíváme na nepřítelce, a já se nad ni odvažuji sklonit jen ve chvílích, kdy její oči mne nemohou již vidět ... Každý večer mi patří několik okamžiků a zbytek dne žiji po jejím boku se sklopenýma očima. Je smutno milovat příliš pozdě ... Zeny nepochopí, že věk neodděluje srdce. Nazývali mne „moudrým králem“ ... Byl jsem moudrý, protože se mi až doposavad nic nepříhodovalo ... Jsou lidé, kteří se zdají odvračet události. Stačilo, abych někam odjel, aby se tam nemohlo nic stát ... V době svého mládí jsem měl mnoho přátel, jejichž přítomnost zdála se přitahovat všechna dobrodružství; ale ve dnech, kdy jsem s nimi vytáhl, abych se potkal s radostmi nebo s bolestmi, vraceli se s prázdnýma rukama ... Domnívám se, že jsem ochromil osud a dlouho jsem se tímto darem pyšnil. Za mého králování se žilo bezpečně ... Avšak nyní jsem poznal, že samo neštěstí má větší cenu než spánek, a že snad je třeba žít život činnější a vyšší než je očekávání ... Uvidí,

že také já, když chci, mám sílu rozvítit vodu, jež se zdála být mrtva na dně velkých džberů budoucnosti ... Aladino! Aladino! ... Ach, je takto krásná, když její vlas splývá na květy a krotkého beránka, a její pootevřená ústa jsou svěžeji než jitřenka ... Políbím ji, aby to nepozorovala, přidržuje svůj ubohý bílý vous ... (*Políbí ji*) Usmála se ... Mám ji litovat? Za několik let, která mně daruje, stane se jednoho dne královnou, a já vykonám trochu dobra, než odejdu ... Užasnou ... Ona sama nic neví ... Ach, hle, náhle se probouzí ... Odkud přicházíš, Aladino?

ALADINA: Měla jsem ošklivý sen ...

ABLAMOR: Co se děje? Proč se díváš v tu stranu?

ALADINA: Někdo přešel přes cestu.

ABLAMOR: Nic jsem neslyšel ...

ALADINA: Říkám vám, že někdo přijde ... Tam je! (*Ukazuje na mladého jezdce, který se blíží mezi stromy, drže svého koně za uzdu*) Neberte mne za ruku, nebojím se ... Neviděl nás ...

ABLAMOR: Kdo se odvažuje sem přijít? ... Kdybych nevěděl ... Myslím, že je to Palomides ... Je ženichem Astoleniým ... Zdvihl hlavu ... To jste vy, Palomide?

Palomides vejde.

PALOMIDES: Ano, můj otče ... smím-li vás již tak nazývat ... Přicházím sem před stanoveným dnem a hodinou ...

ABLAMOR: Jste vítán v kteroukoli hodinu ... Avšak co se stalo? Očekávali jsme vás až za dva dny ... Astolena je zde?

PALOMIDES: Ne, přijde zítra ... Cestovali jsme ve dne i v noci. Byla unavena a prosila mne, abych jel napřed ... Přišly mě sestry?

ABLAMOR: Jsou zde již tři dny a čekají na vaši svatbu. – Vypadáte velmi šťastně, Palomide ...

PALOMIDES: Kdo by nebyl šťasten, když nalezl co hledal? Dříve jsem byl smutný. Avšak nyní se mi dny zdají být lehčí a sladší než bezbranní ptáci v rukou ... A navracej-li se náhodou staré okamžiky, jdu k Astoleně a je mi, jako bych otevřel okno a patřil na jitřenku ... Má duši, která se šití kolem ní, jež vás vezme do náručí jako trpící děcko a jež vás beze slov ze všeho utěší ... Nikdy to nepochopím. – Nevím, v čem

to spočívá, ale moje kolena se proti mé vůli chvějí, když o tom mluvím ...

ALADINA: Chci se vrátit.

ABLAMOR (*vidí, že se Aladina a Palomides kradmo pozorují*): Hle, malá Aladina, která sem přišla z nitra Arkádie ... Poďte si přece ruce ... To vás udivuje, Palomide?

PALOMIDES: Můj otče ...

Kůň Palomidův uskočí a poleká Aladinina beránka

ABLAMOR: Dejte pozor ... Kůň polekal Aladinina beránka ... Uteče ...

ALADINA: Ne, nikdy neutiká ... Polekal se, ale neuteče ...

Je to beránek, kterého mi darovala moje kmotra ... Není jako ostatní ... Je po mém boku ve dne v noci. (*Mazlí se s ním*)

PALOMIDES (*také se s ním mazlí*): Dívá se na mne dětskýma očima ...

ALADINA: Rozumí všemu, co se děje.

ABLAMOR: Je čas, Palomide, abyste vyhledal své sestry ... Budou překvapeny, že vás uvidí ...

ALADINA: Chodily každého dne až k zatáčce cesty ... Chodila jsem s nimi, ale ještě nedoufaly ...

ABLAMOR: Pojďte, Palomides je zaprášený a je asi unaven ... Máme si říci příliš mnoho věcí, než abychom o nich mluvili zde ... Povíme si to zítra ... Říká se, že jítro je moudřejší večera ... Vidím, že brány paláce jsou otevřeny a vypadají, jako by nás očekávaly ...

ALADINA: Nedovedu zabránit neklidu, když se vracím do paláce ... Je tak veliký a já jsem tak malá, a ještě se v něm ztrácím ... A pak všechna ta okna na moře ... Nelze je spočítat ... A chodby, které se bezdůvodně zatáčejí, a jiné, které se nezatáčejí a které se ztrácejí ve zdích ... A síně, kam se neodvažují vstoupit ...

PALOMIDES: Půjdem všude ...

ALADINA: Zdá se, že jsem nebyla stvořena k tomu, abych jej obývala, nebo že nebyl postaven pro mne ... Jednou jsem v něm zabloudila ... Zotvírala jsem třicet dveří než jsem opět našla denní světlo ... A nemohla jsem vyjít; poslední dveře vedly k rybníku ... A klenby, jež jsou celé léto studené, a galerie, které bez konce ústí samy do sebe ... Jsou tam

schody, které nikam nevedou a terasy, ze kterých nelze nic pozorovat ...

ABLAMOR: Ty, která jsi nemluvila, jak jsi hovorná dnes večer ...

Odejdou.

2

Aladina stojí opřena čelem o jedno z oken, která vedou do parku. Vejde Ablamor.

ABLAMOR: Aladino!

ALADINA (*se prudce obrátí*): Co je?

ABLAMOR: Ach, jak jsi bledá ... Jsi nemocná?

ALADINA: Ne.

ABLAMOR: Co se děje v parku? – Dívala ses na řadu vodotrysků, které jsou pod tvými okny? – Jsou podivuhodné a neúnavné. Vytryskly jeden po druhém při smrti každé mé dcery ... V noci je slyším zpívat v zahradě ... Připomínají mi sloucnost těch, které představují, a mohu rozeznat jejich hlasy ...

ALADINA (*chladně*): Já vím.

ABLAMOR: Opuště mi, někdy opakují totéž a paměť mne opouští ... Není to věkem; bohudíky, nejsem dosud stařeček, ale králové mají tisíce starostí. Palomides mi vyprávěl o svých dobrodružstvích.

ALADINA: Ach!

ABLAMOR: Neudělal to, co by si byl přál vykonat; a mladí lidé již nemají pevnou vůli. Udivuje mne to. Vybral jsem ho pro svoji dceru mezi tisíci. Potřebovala duši, která je tak hluboká jako její. Neudělal nic neomluvitelného, ale já jsem očekával více ... Co tomu říkáš?

ALADINA: Čemu?

ABLAMOR: Palomidovi.

ALADINA: Viděla jsem ho jen jeden večer ...

ABLAMOR: To mě udivuje. Až doposud se mu všechno dařilo. Pustil se do něčeho a bez řeči to provedl. – Lehce vyvázl z ne-

bezpečí, zatímco druzí nemohli otevřít dveře, aniž za nimi nalezli smrt. – Byl z těch, jež se zdají události očekávat na kolenu. Ale od určité doby se něco zlomilo. Zdá se, že již nemá stejnou hvězdu a každý krok, který učiní, ho vzdaluje jemu samému. – Nevím, čím to je. – Zdá se, že o tom neví, ale druzí to mohou pozorovat . . . Ale mluvme o něčem jiném; hle, již nastává noc a vidím ji vystupovat podél zdí. Chceš, abychom šli společně, tak jako jiné večery, až k lesu astolat-skému?

ALADINA: Dnes večer nepůjdu.

ABLAMOR: Zůstaneme zde, když si to přeješ. Vždyť vzduch je vlahý a večer je překrásný.

Aladina se zachvěje, aniž to zpozoruje.

Poděl zahradních mříží jsem dal vysázet květiny a chtěl bych ti je ukázat . . .

ALADINA: Ne, ne dnes večer . . . Přejete-li si to . . . Půjdu tam ráda s vámi . . . vzduch je čistý a stromy . . . ale ne dnes večer . . . *(V pláči se přimkne na starcova prsa)* Jsem trochu churavá . . .

ABLAMOR: Co je ti? Upadneš . . . Zavolám . . .

ALADINA: Ne, ne . . . To nic není . . . Již to přešlo . . .

ABLAMOR: Usedni. Počkej . . . *(Běží ke dveřím v pozadí a dokořán je otevře)*

Je vidět Palomides sedící na lavici proti dveřím. Neměl čas odvrátit oči. Ablamor ho beze slova upřeně pozoruje, pak se vrátí do síně. Palomides vstane a odbcbází chodbou, tlumě zvuk kroků. Krotký beránek vyjde ze síně, aniž to zpozorují.

Padací most nad příkopem brádu.

Z protilehlých konců mostu se objeví Palomides a Aladina s obočeným beránkem. – Král Ablamor se vyklání z okna věže.

PALOMIDES: Odcházíte, Aladino? – Navracel jsem se. Vracím se z lovu. – Přšlo.

ALADINA: Nikdy jsem nepřešla tento most.

PALOMIDES: Vede do lesa. Zřídka se po něm chodí. Každý jde raději dlouhou oklikou. Myslím, že mají strach, protože příkopu jsou v těchto místech hlubší než jinde, a černá voda,

kteřá stéká s hor, hrozivě vře mezi stěnami, dříve než se vleje do moře. Stále tam hučí, ale břehy jsou tak vysoké, že je stěží vidět. Je to nejpustší křídlo paláce. Avšak les na této straně je krásnější, starší a větší než všechny, které jste viděla. Je plný zvláštních stromů a květin, které vyrostly samy od sebe. Půjдете?

ALADINA: Nevím . . . Bojím se burácející vody.

PALOMIDES: Pojďte, pojďte, buráci bezdůvodně. Pohlédte na svého beránka; dívá se na mne, jako by chtěl jít . . . Pojďte, pojďte . . .

ALADINA: Nevolejte ho . . . Uteče . . .

PALOMIDES: Pojďte, pojďte!

Beránek se vysmekne z Aladininých rukou a přiskočí k Palomidovi, ale sklouzne po nakloněné ploše padacího mostu a zřítí se do příkopu.

ALADINA: Co se stalo? Kde je?

PALOMIDES: Sklouzl! Zmitá se na dně víru. Nedívejte se na něho; nedá se nic dělat . . .

ALADINA: Zachráníte ho?

PALOMIDES: Zachránit ho? Ale podívejte se, již je v nálevce. Za okamžik bude pod klenbami a ani bůh sám ho již nepatří . . .

ALADINA: Jděte pryč! Jděte pryč!

PALOMIDES: Co je?

ALADINA: Jděte pryč! – Nechci vás už vidět! . . .

Ablamor náhle vstoupí, uchopí Aladinu a mlčky ji rycbtle odvádí.

Komnata v paláci.

Ablamor a Aladina.

ABLAMOR: Vidíš, Aladino, mé ruce se netřesou, mé srdce bije jak srdce spícího dítěte a můj hlas se nikdy nezachvěl hněvem. Nehněvám se na Palomida, ačkoliv vše, co dělá, by se mohlo zdát neodpustitelné. A kdo by se mohl hořit na tebe? Posloucháš zákony, jež neznáš, a nemohla jsi jinak jednat. Nebudu s tebou mluvit o tom, co se oněhdy stalo u hradiňho příkopu a o tom všem, co by mič byla mohla prozradit neočekávaná smrt beránka, kdybych chtěl na okamžik uvěřit před-

tuchám. Ale včera večer jsem vás překvapil jak jste se líbali pod Astoleninými okny. V tom okamžiku jsem byl s ní v komnatě. Má duši, která se bojí, aby ani slzou, ani pohybem víčka nezakalila blaho těch, kdož ji obklopují, takže se nikdy nedozvím, zda také ona jako já spatřila onen neblahý polibek. Ale vím, jak by trpěla. Nebudu se tě ptát na nic, co bys mně nemohla přiznat, ale chtěl bych vědět, zda jsi měla nějaký tajný úmysl, když jsi šla za Palomidem pod okno, kde jste nás museli vidět. Odpověz mi bez bázně; viš předem, že ti všechno odpustím.

ALADINA: Já jsem ho nepolíbila.

ABLAMOR: Jakže? Tys nepolíbila Palomida a Palomides nepolíbil tebe?

ALADINA: Ne.

ABLAMOR: Ach! ... Slyš! Přišel jsem, abych ti vše odpustil ... Věřil jsem, že jsi jednala tak, jako jednáme téměř všichni, aniž se toho naše duše zúčastní ... Ale nyní chci vědět všechno, co se stalo ... Miluješ Palomida a políbila jsi ho před mýma očima ...

ALADINA: Ne.

ABLAMOR: Neodcházej. Jsem jen stařec. Neprchej ...

ALADINA: Neprchám.

ABLAMOR: Ach! Ach! Ty neprcháš, protože myslíš, že mé staré ruce jsou bezmocné! ... Ještě mají sílu, přes všechno vyrvat tajemství ... (*Uchopí ji za ramena*) A mohly by bojovat proti všem, kterým dáváš přednost ... (*Zkeroutí ji ramena dozadu*) Ach! Ty nemluviš! ... Však přijde okamžik, kdy celá duše vytryskne proudem bolesti jako čistá voda ...

ALADINA: Ne, ne!

ABLAMOR: Ještě ... Nejsme u konce, cesta je velmi dlouhá – čistá pravda se skrývá ve skalách ... Přijde? ... Vidím již její pohyby v tvých očích, a její svěží duch omývá můj obličej ... Ach! Aladino! Aladino! ... (*Náble jí pustí*) Slyšel jsem sténat tvé kosti jak malé děti ... Neublížil jsem ti? ... Nezůstávej tak na kolenu přede mnou ... Já padám před tebou na kolena. (*Ciní jak říká*) Jsem bidák ... Měj smilování ... Neprosím jen za sebe ... Mám jen jedinou ubohou dceru ... Všechny ostatní jsou mrtvé ... Měl jsem jich kolem

sebe sedm ... Byly krásné a šťastné, a nikdy je už nespárím ... Ta jediná, která mi zůstala, také umírala ... Nemilovala život ... Avšak jednoho dne ji potkalo něco, co již neočekávala, a já jsem viděl, že ztratila touhu umřít ... Nežádám nic nemožného ...

Aladina pláče a neodpovídá.

Komnata Astolenina.

Astolena a Palomides.

PALOMIDES: Astoleno, když jsem vás před několika měsíci náhodou poznal, domníval jsem se, že jsem konečně našel to, co jsem hledal mnoho let ... Až u vás jsem poznal, čím může být dojemná dobrota a dokonalá prostota uslechlité duše. Byl jsem tak hluboce zmaten, až se mi zdálo, že jsem poprvé potkal lidskou bytost. Měl jsem pocit, že jsem až dosud žil v uzavřené komnatě, kterou jste vy otevřela; a já jsem náhle věděl, jaká musela být duše jiných lidí a jakou by se mohla stát má duše ... Od té doby jsem vás poznal ještě lépe. Viděl jsem vás jednat a pak mne také jiní naučili ocenit, čím jste. Byly večery, kdy jsem vás opouštěl beze slov, a kdy jsem odcházel plakat nadšením do některého koutku paláce; proto, že jste pouze zvedla oči, udělala jste malý bezděčný pohyb, nebo jste se usmála bez zjevného důvodu, právě v okamžiku, kdy všechny duše kolem vás to žádaly a chtěly být uspokojeny. Vy jediná znáte tyto okamžiky, protože vy snad jste duší všech, a nevěřím, že ti, kteří vás nepoznali, by mohli vědět, co je skutečný život. Dnes vám to všechno přicházím říci, protože jsem opravdově poznal, že nebudu nikdy tím, kým jsem se chtěl stát ... Potkala mne náhoda, nebo jsem možná přišel já sám, neboť nikdy nevíme, jestli jsme něco učinili sami či byla-li to náhoda, která nás potkala. Byla to náhoda, která mně otevřela oči právě v okamžiku, kdy jsme se měli stát šťastnými, a já jsem poznal, že musí být něco nepochopitelnějšího, než je krása té nejkrásnější duše nebo nejkrásnějšího obličej; a také mocnějšího, takže je třeba, abych toho uposlechl ... Nevím, jestli jste mi porozuměla. Chápete-li mne, mějte se mnou smilování ... Rekl jsem si vše, co si člověk může říci ... Vim, co ztrácím, neboť vím,

že její duše je, ve srovnání s vaší, duší dítěte, ubohého slabého dítěte, a přece nemohu odolat ...

ASTOLENA: Neplačte ... Já také vím, že neděláme, co bychom rádi udělali ... a věděla jsem, že přijдете ... Jistě jsou zákony mocnější než zákony našich duší, o nichž stále hovoříme ... (*Prudce ho políbí*) Ale miluji tě dále, můj ubohý Palomide ...

PALOMIDES: Já tě také miluji ... více než tu, kterou miluji ... Ty pláčes jako já?

ASTOLENA: To jsou nepatrné slzy ... nermať se jimi ... Pláču tak, protože jsem žena, ale říká se, že naše slzy nebolí ... Vidíš, že je již mohu osušit ... Věděla jsem dobře, co to bylo ... Očekávala jsem procitnutí ... Nyní přišlo a já mohu dýchat s menším neklidem, protože již nejsem šťastna ... He ... Nyní by bylo třeba něco udělat pro tebe a pro ni. Neboť myslím, že můj otec již pojal podezření.

Odcbázejí

3

Komnata v paláci.

Ablamor. Astolena stojí na prahu polootevřených dveří v pozadí síně.

ASTOLENA: Můj otec, přišla jsem, protože mi tak poručil hlas, kterému nemohu již dále vzdorovat. Řekla jsem vám, co se stalo s mým srdcem od té doby, kdy jsem poznala Palomida. Nepodobal se ostatním mužům ... Dnes vás přicházím žádat o pomoc ... neboť nevím, co mu mám říci ... Poznala jsem, že jsem nemohla milovat ... On zůstal týž a jen já jsem se změnila, nebo jsem neporozuměla ... A protože nemohu milovat, jak jsem o tom snila, toho, kterého jsem si mezi všemi vybrala, bude dobře, uzavře-li se mé srdce těmto věcem ... Dnes to vím ... Již se nebudu zajímat o lásku a vy mne uřízíte po svém boku žít beze smutku a bez neklidu ... Citím, že budu šťastna ...

ABLAMOR: Pojď blíž, Astoleno. Nebývalo tvým zvykem mluvit takto se svým otcem. Čekáš tam na prahu pootevřených

dveří, jako bys byla připravena k útěku, a s rukou na klíči, jako bys chtěla přede mnou navždy zamknout tajemství svého srdce. Viš dobře, že jsem nepochopil, co jsi mi přišla říci, a že slova nemají žádný smysl, když duše nejsou blízko u sebe. Přístup blíž a nemluv již na mne.

Astolena se pomalu přibližuje.

Jsou okamžiky, kdy se duše dotýkají a zvědí vše, aniž je třeba pohnout rty. Přístup ... Ještě se nedotýkají, a přece jsou tak blízko ...

Astolena zůstane stát.

Neodvažuješ se? – Viš také, až kam je možno jít? ... Tedy půjdu já ... (*Blíží se velmi zvolna k Astoleně, pak se zastaví a dlouho se na ni dívá*) Vidím tě, Astoleno ...

ASTOLENA: Můj otc! ... (*Vzlyká objímajíc starce*)

ABLAMOR: Tak vidíš, že to bylo zbytečné ...

Komnata v paláci.

Vejde Aladina a Palomides.

PALOMIDES: Zitra bude všechno připraveno. Nemůžeme déle čekat. Toulá se jako šílenec chodbami paláce a já jsem ho před chvílí potkal. Mlčky na mne pohlédl; přešel jsem a když jsem se obrátil, viděl jsem, že se potměšile chtěl, potřásaje klíči. Když viděl, že na něj hledím, usmál se na mne kyná mně s přátelskými projevy. Jistě má nějaký tajný úmysl a my jsme v rukou pána, kterého počíná opouštět rozum ... Zitra budeme daleko ... Jsou tam čarokrásné kraje, které se podobají tvým ... Astolena již připravila náš útek i útek mých sester.

ALADINA: Co tomu řekla?

PALOMIDES: Nic, nic ... Uvidíš vše kolem hradu mého otce – po dlouhé cestě po moři a lesích – uvidíš jezera a hory ... Ne jako tyto zde pod nebem, které se podobá klenbám jeskyně, s černými stromy, které bouře usmrcují ... ale nebe, pod kterým se již ničeho nebojíš, věčně rozjásané lesy, květiny, které se nezavírají ...

ALADINA: Plakala?

PALOMIDES: Na co se ptáš? ... To je věc, o které nemáme právo mluvit, rozumíš? ... To je život, který nepatří k našemu

ubohému životu a jemuž se smí láska přiblížit jen v tichosti ...
Jsme tu jako dva chudáci v hadrech, když na to pomyslím ...
Odejdi! Odejdi! ... Rekl bych ti něco ...

ALADINA: Co je ti, Palomide?

PALOMIDES: Odejdi. Odejdi ... Viděl jsem slzy, které přicházely z větší dálky než z očí ... Je něco jiného ... Přesto však je možné, že máme pravdu ... ale jak lituji, že mám takovou pravdu, můj bože ... Odejdi ... Zítřka ti povím ...
Zítřka ... Zítřka ...

Odcbázejí – každý na jinou stranu.

Chodba před komnatou Aladininou.

Vejde Astolena a sestry Palomidovy.

ASTOLENA: Koně čekají v lese, ale Palomides nechce uprchnout, a přece je váš a jeho život v nebezpečí. Již nepoznávám svého ubohého otce. Má utkvělou myšlenku, která zatemňuje jeho rozum. Již po tři dny ho sleduji krok za krokem skrývající se za pilíři a stěnami, neboť nesnese, aby ho někdo doprovázel. Dnešek je jako jiné dny, a od prvního ranního úsvitu začal bloudit chodbami a síněmi hradu a podél příkopů a náspů, potřásaje velkými zlatými klíči, které si dal ukovat, zpívaje plným hlasem onu podivnou píseň, jejíž refrén „Jdi, kam tě oči povedou“ možná, že vnikl až do vašich komnat. Skrývala jsem před vámi dosud vše, co se stalo, neboť není třeba mluvit bez důvodu o těchto věcech. Aladinu asi zavíel do této komnaty, ale nikdo neví, co s ní učinil. Poslouchala jsem u dveří každou noc a kdykoli se na chvíli vzdálil, ale nikdy jsem nezaleschla v komnatě nejmenšího hluku ... Slyšíte něco?

JEDNA SESTRA PALOMIDOVA: Ne; slyším jen šumění větru, který proniká úzkými štrbinami dřeva.

JINÁ SESTRA: Mně se zdá, když pozorně naslouchám, že slyším velké kyvadlo hodin.

TŘETÍ SESTRA: Avšak kdo je to tedy ta malá Aladina, a proč se na ni tak rozněvával?

ASTOLENA: Je to malá řecká otrokyně, která přišla z nitra Arkádie. ... Nehněvá se na ni, ale ... Slyšíte? – To je můj otec ...

Je slyšet zpěv z dálky.

Schovte se za pilíře ... Nechce, aby někdo chodil touto chodbou. – *(Schovávají se)*

Vejde Ablamor zpívaje a potřásaje svazkem velkých klíčů.

ABLAMOR *(zpívá):*

Neštěstí má tři zlaté klíče
A dále vězni královnou –
Neštěstí má tři zlaté klíče
Jdi kam tě oči povedou ...

Vyčerpán usedne na lavici vedle dveří Aladininy komnaty, ještě chvíli poloblasitě zpívaje a zanedlouho usne se svěšenými rameny a blavou zvrácenou nazad.

ASTOLENA: Pojďte, pojďte; nedělejte hluk. Usnul na lavici. – Ach, můj ubohý starý otec! Jak v těchto dnech jeho vlasy zbělely! Je tak slabý, je tak nešťastný, že ani spánek ho nemůže utišit. Již jsou tomu tři dny, co jsem se neodvážila poléhnout mu do tváře ...

JEDNA SESTRA PALOMIDOVA: Hluboce spí ...

ASTOLENA: Spí hluboce, ale je vidět, že jeho duše nenajde nikdy klid ... Slunce začíná znepokojoval jeho víčka ... Přikryji mu pláštěm obličej ...

JINÁ SESTRA: Ne, ne; nedotýkejte se ho ... Mohl by se náhle probudit ...

ASTOLENA: Někdo se blíží chodbou. Pojďte, pojďte, postavte se před něho ... Ukryjte ho ... Ať ho žádný cizinec takto nespátí ...

JEDNA SESTRA PALOMIDOVA: To je Palomides ...

ASTOLENA: Zakryji jeho ubohé oči ... *(Přikrývá Ablamora obličej)* Nechci, aby ho Palomides takto viděl ... Je příliš nešťastný ...

Vejde Palomides.

PALOMIDES: Co se děje?

JEDNA SESTRA: Usnul na lavici.

PALOMIDES: Následoval jsem ho, aniž mne mohl vidět ... Neřekl nic?

ASTOLENA: Ne, avšak pohleďte, co všechno vytrpěl ...

PALOMIDES: Má klíče?

JINÁ SESTRA: Drží je v ruce ...

PALOMIDES: Vezmu je.

ASTOLENA: Co chcete dělat? Ach, nebuďte ho ... Již tři noci bloudí hradem ...

PALOMIDES: Pootevřu mu ruku, aniž to zpozoruje ... Nemáme již právo čekat ... Bůhví, co udělal ... Odpustí nám, až zase nabude rozumu ... Ach, ach, jeho ruka již nemá síly ...

ASTOLENA: Dejte pozor! Dejte pozor!

PALOMIDES: Mám klíče. – Který je to? Otevřu komnatu.

JEDNA SESTRA: Ach, mám strach ... Neotvírejte hned ... Palomide ...

PALOMIDES: Zůstaňte tady ... Nevím, co najdu ... (*Jde ke dveřím, otevře a vejde do komnaty*)

ASTOLENA: Je tam?

PALOMIDES (*v komnatě*): Nic nevidím ... okenice jsou zavřeny ...

ASTOLENA: Dej pozor, Palomide ... Chceš, abych vešla první? ... Tvůj hlas se třese ...

PALOMIDES (*v komnatě*): Ne, ne ... Vidím paprsek slunečního světla, který vniká štěrbínami okenic ...

JEDNA SESTRA: Ano, venku svítí jasné slunce.

PALOMIDES (*vykročí prudce z komnaty*): Pojďte! Pojďte! ... Myslím, že ona ...

ASTOLENA: Viděl jsi ji?

PALOMIDES: Leží na lůžku ... Nehýbá se ... Nevěřím, že ... Pojďte! Pojďte!

Všichni vejdou do komnaty.

ASTOLENA A SESTRY PALOMIDOVY (*v komnatě*): Tady je ... Ne, ne, není mrtvá ... Aladino! Aladino! ... Ach, ach, ubohé dítě! ... Nekřičte tak ... Omdlela ... Její vlas je ovázan přes ústa ... A její ruce jsou spoutány na zádech ... Jsou spoutány jejími vlasy ... Aladino! Aladino! ... Jděte pro vodu.

Ablamor, který se probudil, objeví se na prahu dveří.

ASTOLENA: Můj otec je tu!

ABLAMOR (*jde k Palomidovi*): Vy jste otevřel dveře komnaty?

PALOMIDES: Ano, já ... Já to učinil – a co dále? – A co dále? ... Nemohu ji nechat zemřít před svými očima ... Podívejte se, co jste udělal ... Aladino ... Neboj se ... Trochu otevři oči ... Nechci ...

ABLAMOR: Nekřičte ... nekřičte tak ... Pojďte, otevřeme okenice ... Není tu vidět, Aladino ... Je již vzhůru. Aladino, pojd' také ... Vidíte, mé děti, v komnatě je tma. Je tu taková tma, jako by to bylo tisíc stop pod zemí. Avšak otevřím jednu z okenic a vize! Plné světlo nebe i slunce! ... Není tak těžko toho dosáhnout a světlo je plno dobré vůle ... Stačí je zavolat; vždycky poslechne ... Viděli jste řeku s malými ostrůvky mezi kvetoucími lukami? ... Dnes je nebe křišťálový prsten ... Aladino, Palomide, pojd'te a pohleďte ... Přibližte se oba ráji ... Obejměte se v nové záři ... Nehněvám se na vás. Učinili jste, co je nařizováno; a já také ... Vykloňte se na chvíli z otevřeného okna a pohleďte ještě na sladkou zeleň ... (*Mlčení. Zavře okenici, aniž promluví*)

4

Prostorné podzemní jeskyně.

Aladina a Palomides.

PALOMIDES: Zavázali mi oči, spoutali mi ruce.

ALADINA: Spoutali mi ruce, zavázali mi oči ... Myslím, že mé ruce krvácejí ...

PALOMIDES: Počkejte. Dneska žehnám své síle ... Citím, že uzly povolují ... Ještě silný nápor, i kdyby se moje svaly přetrhaly! Ještě silný nápor. Mám své ruce! (*Strbne pásku*) A své oči! ...

ALADINA: Vidíte?

PALOMIDES: Ano.

ALADINA: Kde jsme?

PALOMIDES: Kde jste?

ALADINA: Zde; nevidíte mne?

PALOMIDES: Mé oči ještě pláčou pod tlakem pásky ...
Nejsme v temnotách ... Jste to vy, kterou slyším tam, kde je vidět?

ALADINA: Jsem zde; pojdte.

PALOMIDES: Jste na kraji toho, co nás osvětluje. Nehýbejte se. Nevidím všechno, co vás obklopuje. Moje oči ještě nepomněly na pásku. Stáhli ji tak, aby mně rozedrali víčka.

ALADINA: Pojdte, uzle mne dusí. Již nemohu déle čekat ...

PALOMIDES: Slyším jen hlas, který proniká ze světla ...

ALADINA: Kde jste?

PALOMIDES: Sám nevím. Kráčím ještě v temnotách ...
Mluvte stále, abych vás našel. Zdá se, že jste na kraji nekonečné záře ...

ALADINA: Pojdte! Pojdte! Trpěla jsem mlčky, ale již nemohu ...

PALOMIDES (*blíží se tápavě*): Tady jste? Myslíl jsem, že jste tak daleko! ... Mé slzy mne klamaly. Jsem zde a vidím vás. Ach, vaše ruce jsou poraněny! Zkrvavily váš šat a uzly se zařizly do masa. Nemám již zbraně. Vzali mi dýku. Ale já je roztrhám. Počkejte! Počkejte! Mám uzle ...

ALADINA: Nejprve sejměte pásku, která mne oslepuje ...

PALOMIDES: Nemohu ... Nevidím ji ... Zdá se mi obalena pletivem ze zlatých drátů ...

ALADINA: Tedy mé ruce, mé ruce!

PALOMIDES: Vzali hedvábné šňůry ... Počkejte, uzly povolují. Šňůra je třicetkrát ovínuta ... Už, už! – Ach, vaše ruce jsou zakrvácené ... Vypadají jako mrtvé ...

ALADINA: Ne, ne! ... Žiji, žiji! Pohlédte! ... (*Svýmá sotva osvobozenýma rukama obejmje Palomidovu šíji a vášnivě ho líbá*)

PALOMIDES: Aladino!

ALADINA: Palomide!

PALOMIDES: Aladino, Aladino! ...

ALADINA: Jsem šťastna! ... Dlouho jsem čekala! ...

PALOMIDES: Bál jsem se přijít ...

ALADINA: Jsem šťastna ... chtěla bych tě vidět ...

PALOMIDES: Upevnili pásku jako přílbu ... – Neotáčej se, nalezl jsem zlaté dráty ...

ALADINA: Přece, přece se otáčím ... (*Otáčí se, aby ho ještě políbila*)

PALOMIDES: Dej pozor. Nehýbej se. Bojím se, že tě poraním ...

ALADINA: Strhni ji! Neboj se! Již nemohu trpět! ...

PALOMIDES: Také tě chci vidět ...

ALADINA: Strhni ji! Strhni ji! Již nesnesu tu bolest! ... Strhni ji! Ty nevíš, že bych raději zemřela ... Kde jsme?

PALOMIDES: Uvidíš, uvidíš ... Jsou tu nesčetné sluje ... velké modré sině, třpytivé pilíře a hluboké klenby ...

ALADINA: Proč mi odpovídáš, až když se tě ptám?

PALOMIDES: Co mi na tom záleží, kde jsme, když jsme spolu? ...

ALADINA: Ty mne miluješ již méně?

PALOMIDES: Co tě to napadá?

ALADINA: Víím dobře, kde jsem, spočívám-li na tvém srdci! ... Strhni přece tu pásku! ... Nechci vejít do tvé duše jako slepá ... Co děláš, Palomide? Ty se nesměješ, když já se směji. Ty nepláčeš, když já pláči. Ty netleskáš rukama, když já tleskám rukama, a ty se nechvěješ, když já mluvím, chvějíc se až do hlubin svého srdce ... Pásku! Pásku! ... Chci vidět! ... Zde, zde, na mých vlasech! ... (*Strbne pásku*) Ach! ...

PALOMIDES: Vidíš?

ALADINA: Ano ... Vidím jen tebe ...

PALOMIDES: Čím je to, Aladino? Ty mne líbáš, jako bys byla opět smutná ...

ALADINA: Kde jsme?

PALOMIDES: Proč se ptáš tak smutně?

ALADINA: Ne, nejsem smutná, ale moje oči se stěží otvírají ...

PALOMIDES: Zdálo by se, že tvá radost padla na mé rty jako dítě na práh domu ... Neotáčej se ... Bojím se, abys neuprchla a bojím se, že sním ...

ALADINA: Kde jsme?

PALOMIDES: Jsem v jeskyních, které jsem nikdy nespátřil ...
Nездá se ti, že světla přibývá? – Když jsem otevřel oči, nic jsem nerozeznával, a nyní se vše zvolna objevuje. Často mi

vyprávěli o podivuhodných jeskyních, na kterých jsou postaveny Ablamorovy hrady. [Jsou to asi tyto.]. Nikdo do nich nestupoval a jedině král má k nim klíče. Věděl jsem, že moře zaplavuje nejnížší z nich, a odraz moře nás pravděpodobně tak osvětluje ... Domnívali se, že nás pochovali do noci. Sestoupili sem s pochodněmi a smolnicemi a viděli jen tmou, zatímco nám vychází vstříc světlo, protože žádné nemáme ... Stále přibývá ... Jsem jist, že jitřenka proniká oceánem a všemi svými zelenými vlnami posílá až k nám to, co je nejčistšího v její dětské duši ...

ALADINA: Jak dlouho jsme tady?

PALOMIDES: Nic nevím ... Nestaral jsem se o nic, než jsem tě slyšel ...

ALADINA: Nevím, jak se to stalo. Spala jsem v komnatě, kde jsi mne našel, a když jsem procitla, měla jsem oči zavázané a obě mé ruce byly připoutány k pasu ...

PALOMIDES: I já jsem spal. Nic jsem neslyšel a měl jsem pásku na očích dříve, než jsem je mohl otevřít. Bránil jsem se v temnotách, ale byli silnější než já ... Snad jsem procházel hlubokými klenbami, neboť jsem cítil, jak mně padá chlad na ramena a sestupoval jsem tak dlouho, že jsem již nemohl spočítat schody ... Nikdo ti nic neřekl?

ALADINA: Ne, nikdo nemluvil. Slyšela jsem, že někdo při chůzi plakal; pak jsem omdlela.

PALOMIDES (*líbá ji*): Aladino!

ALADINA: Jak vážně mne líbáš ...

PALOMIDES: Nezavírej oči, když tě tak líbám ... Chci vidět polibky, jež se chvějí ve tvém srdci a všechnu rosu, která vystupuje z tvé duše ... Tak se již nebudeme líbat ...

ALADINA: Stále, stále! ...

PALOMIDES: Ne, ne, na srdci smrti se nelíbá dvakrát ... Takto jsi tak krásná ... Poprvé tě vidím zblízka ... Je to zvláštní; domníváme se, že jsme se viděli, protože jsme se minuli ve vzdálenosti dvou kroků, ale všechno se mění v okamžiku, kdy se rty dotknou ... Hle, nemohu ti bránit ... Vztahuji paže, abych tě obdivoval, jako bys již nebyla moje, a pak je přiblížím, až se dotýkám tvých polibků a zřím jen věčnou blaženost ... Potřebovali jsme toto nadpřirozené světlo ...

(*Znovu ji líbá*) Ach! Co jsi dělala? Dej pozor, stojíme na vrcholu skály, jež vyčnívá nad vodou, která nás osvětluje. Neustupuj. V poslední chvíli ... Neobracc se příliš náhle. Byl jsem oslepen.

ALADINA (*se obrátí a pozoruje modrou vodu, která je osvětluje*): Ach! ...

PALOMIDES: Vypadá to, jako by se nebe vtilo až sem ...

ALADINA: Je plna nehybných květů ...

PALOMIDES: Je plna nehybných a zvláštních květů ... Vidiš největší z nich, jenž se rozvíjí pod ostatními? Zdá se, že žije rytmickým životem ... A voda ... Je to voda? ... Zdá se krásnější a čistší a modřejší než všechny vody země ...

ALADINA: Neodvažují se dále na ni pohlížet ...

PALOMIDES: Pohled, všechno kolem nás se osvětluje ... Světlo se již neodvažuje váhat a my se objímáme v předních nebe ... Vidiš klenoty kleneb, opojené životem, jež se snad na nás usmívají; a tisíce a tisíce žhoucích modrých růží, jež se pnou po pilířích? ...

ALADINA: Ach! ... Zaslechla jsem! ...

PALOMIDES: Co?

ALADINA: Někdo udeřil na skály ...

PALOMIDES: Ne, ne. To jsou zlaté brány nového ráje, jež se v našich duších otvírají a zpívají ve svých věřejích! ...

ALADINA: Poslyš ... Zase, zase!

PALOMIDES (*náble změněným hlasem*): Ano. Je to tam ... Je to v hloubi nejmodřejších kleneb ...

ALADINA: Přicházejí, aby nás ...

PALOMIDES: Slyším údery železa o skálu ... Zazdili dveře, nebo je nemohou otevřít ... Jsou to krumpáče, které skřipají o skálu ... Jeho duše mu řekla, že jsme byli šťastni ... *Ticho; pak se utrbne kámen v nejvzdálenější části klenby; a paprsek denního světla vnikne do podzemí.*

ALADINA: Ach!

PALOMIDES: To je jiné světlo ...

Nebybné a úzkostlivě pozorují, jak se další kameny v nesnetelném jasu zvolna uvolňují a jeden po druhém vypadávají, zatímco světlo, vnikající nezadržitelným proudem, obdaluje jim postupně smutek podzemí, které pokládali za obdivu-

hodně. Čarovné jezero stává se kalným a příšerným. Klenoty kolem nich pobasnou a žhavé rúže se objeví jako špina a rozložené odpadky, kterými byly. Konečně se náhle zřítí do jeskyně celá skalní stěna. Vniká oslňující sluneční svit. Zvenku je slyšet volání a zpěv. Aladina a Palomides ustoupí.

PALOMIDES: Kde jsme?

ALADINA (smutně bo objímá): Ještě tě miluji, Palomide ...

PALOMIDES: Já tě také miluji, moje Aladino ...

ALADINA: Přicházejí ...

PALOMIDES (obližti se, zatímco ještě ustupují): Dej pozor ...

ALADINA: Ne, ne, již nedávej pozor ...

PALOMIDES (se na ni dívá): Aladino.

ALADINA: Ano.

Ustupují dál před záplavou světla nebo nebezpečí, až ztratí půdu pod nohama a spadnou a zmizí za skálou, která vyčnívá nad podzemní a nyní temnou vodou. – Ticho. – Astolena a sestry Palomidovy vniknou do jeskyně.

ASTOLENA: Kde jsou?

JEDNA SESTRA PALOMIDOVA: Palomide! ...

ASTOLENA: Aladino! Aladino! ...

DRUHÁ SESTRA: Palomide! ... To jsme my! ...

TŘETÍ SESTRA: Ničeho se neboj, jsme samy! ...

ASTOLENA: Pojďte! Pojďte! Přišly jsme vás vysvobodit! ...

ČTVRTÁ SESTRA: Ablamor uprchl ...

PÁTÁ SESTRA: Již není v hradu ...

ŠESTÁ SESTRA: Neodpovídají ...

ASTOLENA: Slyšela jsem zašplouchání vody! ... Sem, sem!

Všechny běží ke skále vyčnívající nad podzemní vodou.

JEDNA SESTRA: Tam jsou! ...

DRUHÁ SESTRA: Ano, ano, zcela na dně černé vody ...

Objímají se.

TŘETÍ SESTRA: Jsou mrtví.

ČTVRTÁ SESTRA: Ne, ne; žijí, žijí! ... Pohlédte ...

OSTATNÍ SESTRY: Pomoc! Pomoc! ... Volejte! ...

ASTOLENA: Nesnaží se o záchranu! ...

Cbodba.

Cbodba je tak dlouhá, že se její poslední oblouky jakoby ztrácejí v jakémsi vnitřním obzoru. Sestry Palomidovy čekají před jedněmi z nesčetných uzavřených dveří, jež vedou do této cbodby a zdá se, že je střeží. Trochu níže a na opačné straně před jinými, rovněž uzavřenými dveřmi bovoří Astolena a lékař.

ASTOLENA (*k lékaři*): Až dosud se nic neudálo v tomto hradě, kde jako by vše usnulo od té doby, kdy mé sestry zde zemřely, a mého ubohého starého otce, stíhaného podivným neklidem, bezdůvodně popudil tento klid, který se přece zdá být nejméně nebezpečnou podobou štěstí. Před nějakým časem – jeho rozum ho počínal již opouštět – vystoupil na vrchol věže a zatímco nesměle rozpínal svou náruč k lesům a moři, řekl mi, usmívaje se poněkud bázlivě, jako by chtěl odzbrojit můj nedůvěřivý úsměv – že k nám přiválat události, které se již dlouho ukrývaly na obzoru. Přišly – běda – dříve a četnější, než předpokládal, a několik dnů postačilo, aby vládly místo něho. Stal se jejich první obětí. Toho večera, kdy dal zavést do slují malou Aladinu a nešťastného Palomida, uprchl do lučin, zpívaje, ton v slzách. Nikdo ho již nespaptil. Dala jsem prohledat celý kraj až k moři. Nenašli ho. Doufala jsem aspoň, že zachráním ty, kterým nevědomky způsobil utrpení, neboť vždy býval nejněžnějším člověkem a nejlepší otcem, avšak i tam, myslím, jsem přišla příliš pozdě. Nevím, co se stalo. Doposud nepromluvíli. Mysleli bezpochyby, když slyšeli zvuk železa a uzerli náhle světlo, že můj otec litoval odkladu, který jim poskytl, a že jim přináší smrt. Nebo ustupující sklouzli po skále, která vyčnívá nad jezerem a asi nedopatřením spadli. Avšak voda není na té straně hluboká a nám se bez námahy podařilo je zachránit. A dnes jen vy můžete dokončit ...

Sestry Palomidovy přišly blíže.

LÉKAŘ: Oba trpí týž zlem a je to zlo, které neznám. Ale

mám málo naděje. Asi se nachladili v podzemních vodách, [nebo tyto vody byly otráveny. Byl v nich nalezen mrtvý Aladinin beránek . . .] Dnes večer opět přijdu. – Zatím potřebuji ticho . . . V jejich srdcích je jen málo života . . . Nevstupujte do jejich komnat a nemluvte na ně, neboť nejnepatrnější slovo v stavu, ve kterém jsou, by je mohlo usmrtit . . . Bylo by třeba, aby zapomněli jeden na druhého. (*Odejde*)

JEDNA ZE SESTER PALOMIDOVÝCH: Vidím, že zemře . . .

ASTOLENA: Ne, ne . . . neplačte . . . Tak se v jeho věku nemírá . . .

JINÁ SESTRA: Ale proč se váš otec tak bezdůvodně rozhněval na mého ubohého bratra?

TŘETÍ SESTRA: Myslím, že váš otec miloval Aladinu.

ASTOLENA: Nemluvte tak . . . Domníval se, že jsem trpěla. Myslel, že dělá dobro a nevědomky způsobil zlo . . . To se často stává . . . Možná, že je to má vina . . . Dnes si na to vzpomínám . . . Jednou v noci jsem spala. Plakala jsem ve snu . . . Člověk má málo odvahy, když sní. Procitla jsem . . . Stál u mého lůžka a hleděl na mne . . . Snad se mílil . . .

ČTVRTÁ SESTRA (*příběhne*): Aladina se ve své komnatě trochu pohnula . . .

ASTOLENA: Jděte ke dveřím . . . Poslouchejte . . . Možná, že je to ošetřovatelka, která vstává . . .

PÁTÁ SESTRA (*poslouchá u dveří*): Ne, ne, slyším kroky strážce . . . To je jiný hluk.

ŠESTÁ SESTRA (*také příběhne*): Domnívám se, že se Palomides také pohnul; zaslechla jsem šepot hlasu, který se hledá . . .

HLAS ALADININ (*velmi slabě z komnaty*): Palomide! . . .

JEDNA ZE SESTER: Volá ho! . . .

ASTOLENA: Dejte pozor! . . . Jděte, jděte před dveře, aby Palomides nemohl nic slyšet . . .

HLAS ALADININ: Palomide!

ASTOLENA: Můj bože! Můj bože! Zadržte ten hlas! Palomides zemře, zaslechne-li jej! . . .

HLAS PALOMIDŮV (*velmi slabě z jiné komnaty*): Aladino!

JEDNA ZE SESTER: Odpovídá! . . .

ASTOLENA: Ať tři z vás tady zůstanou . . . A my půjdeme k druhým dveřím. Pojďte, pojďte rychle. Obklopíme je. Pokusíme se je chránit . . . Opřete se o křídla dveří . . . Snad již nic neslyší . . .

JEDNA ZE SESTER: Vejdou k Aladině . . .

DRUHÁ SESTRA: Ano, ano, zabraňte jí dále volat.

TŘETÍ SESTRA: Stejně je příčinou všeho zla . . .

ASTOLENA: Nevstupujte k ní, nebo já půjdu k Palomidovi . . .

Ona měla také právo na život a nedělala nic jiného, než že žila . . . [Ale nemůžeme při setkání udusit jejich poslední slova . . . Jsme bezbranné, mé ubohé sestry, a ruce nezastaví duše . . .]

HLAS ALADININ: Palomide, jsi to ty?

HLAS PALOMIDŮV: Aladino, kde jsi?

HLAS ALADININ: Jsi to ty, koho slyším naříkat daleko od sebe?

HLAS PALOMIDŮV: Jsi to ty, již slyším mne volat, aniž tě vidím?

HLAS ALADININ: Zdá se, že tvůj hlas ztratil veškerou naději . . .

HLAS PALOMIDŮV: Zdá se, že tvůj prošel smrtí . . .

HLAS ALADININ: Tvůj hlas sotva proniká do mé komnaty.

HLAS PALOMIDŮV: Já již neslyším tvůj hlas jako jindy . . .

HLAS ALADININ: Měla jsem s tebou soucit! . . .

HLAS PALOMIDŮV: Odloučili nás, ale já tě stále miluji . . .

HLAS ALADININ: Měla jsem s tebou soucit . . . Trpíš ještě?

HLAS PALOMIDŮV: Ne, již netrpím, ale chtěl bych tě vidět . . .

HLAS ALADININ: Již se neuvídíme, dveře jsou zavřeny . . .

HLAS PALOMIDŮV: Podle tvého hlasu se zdá, že mne již nemiluješ . . .

HLAS ALADININ: Ano, ano, ještě tě miluji, ale nyní je smutno . . .

HLAS PALOMIDŮV: Kam se obrácíš? Sotva ti rozumím . . .

HLAS ALADININ: Zdá se, jako bychom byli od sebe vzdáleni na sto mil . . .

HLAS PALOMIDŮV: Pokouším se vstát, ale má duše je příliš těžká . . .

HLAS ALADININ: Také já chci přijít, ale má hlava klesá zpět ...

HLAS PALOMIDŮV: Zdá se, že mluvíš proti své vůli v pláči ...

HLAS ALADININ: Ne, dlouho jsem plakala. To již nejsou slzy ...

HLAS PALOMIDŮV: Myslíš na něco, co mi neříkáš ...

HLAS ALADININ: To^o nebyly klenoty ...

HLAS PALOMIDŮV: A květy nebyly skutečné ...

JEDNA ZE SESTER PALOMIDOVÝCH: Blouzní ...

ASTOLENA: Ne, ne. Vědí, co říkají ...

HLAS ALADININ: Světlo nemělo slitování ...

HLAS PALOMIDŮV: Aladino, kam jdeš? Zdá se, že tě vzdalují ...

HLAS ALADININ: Již neželím slunečních paprsků ...

HLAS PALOMIDŮV: Ano, ano, opět užíme sladkou zelení!

HLAS ALADININ: Ztratila jsem touhu po žití ...

Ticho. - Potom zní hlasy stále tišeji.

HLAS PALOMIDŮV: Aladino! ...

HLAS ALADININ: Palomide! ...

HLAS PALOMIDŮV: Ala ... dino ...

Ticho. - Astolena a sestry Palomidovy úzkostlivě naslouchají. Potom ošetrovatelka otevře zevnitř dveře komnaty Palomidovy, objeví se na prahu, dá znamení, a všechny vstoupí do komnaty, která se opět zavře. Opět ticho. Krátce nato otevřou se také dveře Aladininy komnaty; druhá ošetrovatelka také vyjde, rozblédne se po chodbě a když nikoho nevidí, vrátí se do komnaty, jejíž dveře nechtěla zcela otevřené.

SMRT TINTAGILOVA

Hra o pěti dějstvích



LOUTKY

TINTAGILES

YGRAINE

BELLANGÈRE

AGLOVAL

TRI SLUŽKY STARÉ KRÁLOVNY

} Tintagilovy sestry



1

*Na vrcholku paborku nad bradem.
Vejde Ygraine, držíc Tintagila za ruku.*

YGRAINE: Tvá první noc bude zlá, Tintagile. Moře již kolem nás řve a stromy natřikají. Je pozdě. Měsíc se chystá zapadnout za topoly, které dusí palác ... Možná, že jsme tu sami, ačkoli zde je třeba být stále na stráži. Zdá se, že něco číhá i na příchod nepatrného štěstí. Jednoho dne jsem si řekla v hloubi své duše – a sám bůh to mohl sotva slyšet – jednoho dne jsem si řekla, že budu šťastna ... Víc nebylo třeba a za krátký čas poté zemřel náš starý otec a naši dva bratři zmizeli, aniž nám jediná lidská bytost mohla říci, kde jsou. Zůstala jsem zde sama se svou ubohou sestrou a s tebou, můj malý Tintagile, a nedůvěřuji budoucnosti ... Pojď sem, sedni si na můj klín. Nejdříve mne obejmi a polož své malé paže sem těsně kolem mého krku ... snad je nebudou moci odtrhnout ... Pamatuješ se na dobu, kdy jsem tě večer nosovala, když přišel čas, a kdy ses bál stínů lampy v dlouhých chodbách bez oken? – Citila jsem, že se má duše zachvěla na rtech, když jsem tě dnes ráno náhle spatřila ... Domnívala jsem se, že jsi tak daleko a tak dobře ukryt ... Kdo tě sem poslal?

TINTAGILES: Nevím, sestřičko.

YGRAINE: Ty již nevíš, co řekli?

TINTAGILES: Řekli, že je třeba odjet.

YGRAINE: Ale proč bylo třeba odjet?

TINTAGILES: Protože to chtěla královna.

YGRAINE: Neřekli ti, proč to chtěla? – Jsem jista, že řekli mnoho.

TINTAGILES: Sestřičko, já jsem nic neslyšel.

YGRAINE: Když mluvili mezi sebou, co říkali?

TINTAGILES: Mluvili tiše, sestřičko.

YGRAINE: Po celou dobu?

TINTAGILES: Po celou dobu, sestřičko Ygraine, s výjimkou chvíle, kdy na mne hleděl.

YGRAINE: O královně vůbec nemluvili?

TINTAGILES: Sestro Ygraine, říkali, že ji nelze spatřit.

YGRAINE: A ti, kteří byli s tebou na palubě korábu, nic neříkali?

TINTAGILES: Starali se jen o vítr a plachty, sestro Ygraine.

YGRAINE: Ach! ... To mě nepřekvapuje, mé dítě.

TINTAGILES: Nechali mne docela samotného, sestřičko.

YGRAINE: Poslyš, Tintagile, řeknu ti, co vím ...

TINTAGILES: Co víš, sestro Ygraine?

YGRAINE: Ne mnoho, mé dítě ... Moje sestra a já se zde vlečeme od narození, aniž jsme se odvážily pochopit vše, co se tu děje ... Já jsem žila velmi dlouho na tomto ostrově jako slepá a vše se mi zdálo být přirozené ... Neviděla jsem jiné události než ptáka, který létal, než list, jenž se chvěl, než růži, jež rozkvetla ... Panovalo zde takové ticho, že zralý plod, který padal v parku, přivolal lidi k oknům ... A nikdo se nezdál chovat podezřelí ... Avšak jedné noci jsem pochopila, že zde musí být něco jiného ... Chtěla jsem uprchnout, a nemohla jsem to udělat ... Pochopil jsi, co jsem říkala?

TINTAGILES: Ano, ano, sestřičko, rozumím všemu, co kdo chce ...

YGRAINE: Tedy nemluvíme již o tom, co nevíme. Vidíš tam, za mrtvými stromy, které otravují obzor, vidíš tam dole v údolí hrad?

TINTAGILES: Ten černý, sestro Ygraine?

YGRAINE: Je vskutku černý ... Leží hluboko v kruhu temnot ... Je nutno, aby tam žili ... Mohli jej postavit na vrcholu vysokých hor, které jej obklopují ... Hory jsou ve dne modré ... Tam by se dalo dýchat. Tam by bylo vidět moře a luka na druhé straně skal ... Ale oni jej raději postavili na dně údolí, a ani vzduch tak nízko nesestupuje ... Rozpadá se

a nikdo toho nedbá ... Zdí se sesouvají a zdá se, že se roz-pouštějí v temnotách ... Zbývá tam jen věž, již se čas vůbec netkl ... Je ohromná, a dům z jejího stínu nevychází ...

TINTAGILES: Něco se tam osvětluje, sestro Ygraine ... Vidíš, vidíš velká rudá okna? ...

YGRAINE: To jsou okna věže, Tintagile; jediná, kde uzříš světlo, a tam stojí trůn královn.

TINTAGILES: Já královnu nevidím?

YGRAINE: Nikdo ji nemůže vidět ...

TINTAGILES: Proč ji nelze vidět?

YGRAINE: Přiblíž se ještě více, Tintagile ... Nesmí nás slyšet ani pták, ani tráva ...

TINTAGILES: Tady není tráva, sestřičko ...

Ticho.

Co dělá královna?

YGRAINE: To nikdo neví, mé dítě. Neukazuje se ... žije tam ve věži zcela sama a ty, které jí slouží, za dne nevycházejí ...

Je velmi stará; je matkou naší matky a chce sama vládnout ...

Je podezíravá a zárlivá a říká se, že je šilená ... Bojí se, aby se nikdo nedostal na její místo, a to je bezpochyby příčina toho strachu, pro který tě sem dala povolat ... Její rozkazy se plní,

aniž kdo ví, jak ... Nikdy nesestupuje dolů a všechny dveře věže jsou ve dne v noci zavřeny ... Nikdy jsem ji nespátřila, ale zdá se, že jiní ji viděli, snad v době, kdy byla mladá ...

TINTAGILES: Je velmi šeredná, sestro Ygraine?

YGRAINE: Říkají, že není krásná a že se stává netvornou ... Ale ti, kteří ji viděli, se o ní neodvažují více mluvit ... Ale kdo ví, zda ji viděl? ... Má moc, již nikdo nechápe, a my zde žijeme s nemilosrdnou tíhou na duši ... Není však třeba,

aby ses nadměru děsil, nebo abys měl špatné sny. Budeme nad tebou bdít, můj malý Tintagile, a zlo tě nebude moci zasáhnout; ale nevzdaluj se ode mne, od své sestry Bellangère,

nebo od našeho starého učitele Aglovala ...

TINTAGILES: Ani od Aglovala, sestro Ygraine?

YGRAINE: Ani od Aglovala ... Miluje nás ...

TINTAGILES: Je tak starý, sestřičko!

YGRAINE: Je starý, ale velmi moudrý ... Je to jediný přítel,

kteří nám zbývá, a ví mnoho ... To je zvláštní; povolala tě

sama, aniž o tom někoho uvědomila ... Nevím, co se děje v mém srdci ... Byla jsem smutná i šťastná, protože jsem věděla, že jsi tak daleko na druhém břehu moře ... A nyní ... Byla jsem překvapena ... Dnes ráno jsem vyšla, abych se podívala, vychází-li slunce na horách, a na prahu jsem spatřila tebe ... Hned jsem tě poznala ...

TINTAGILES: Ne, ne, sestřičko, já jsem se smál první ...

YGRAINE: Nemohla jsem se hned smát ... Tomu porozumíš ... Je čas, Tintagile, a vitr na moři černá ... Obejmi mne, silněji, ještě, ještě, než tě postavím ... Ty nevíš, že láska ... Podej mi svou ručičku ... Dobře ji ohlídám. A teď se vrátíme do chorého hradu ...

Odcibájeji. Opona.

2

Stih na bradě.

Objeví se Agloval a Ygraine, vstoupí Bellangère.

BELLANGÈRE: Kde je Tintagiles?

YGRAINE: Zde, nemluv příliš nahlas. Spí ve vedlejší komnatě. Zdá se trochu bledý a také poněkud churavý. Byl unaven cestou a dlouhou přeplavbou. Ach ano, ovzduší hradu zarazilo jeho dušičku. Plakal bez důvodu. Ukolébala jsem ho na kolenou; pohled ... Spí na našem lůžku ... Spí tak vážně, s rukou na čele, jako malý smutný král ...

BELLANGÈRE (*náhle propukne v pláč*): Sestro! Sestro! ... Má ubohá sestro!

YGRAINE: Co se stalo?

BELLANGÈRE: Neodvažují se říci, co vím ... A nejsem jista, že něco vím ... A přece jsem slyšela, co jsem neměla slyšet ...

YGRAINE: Co jsi slyšela?

BELLANGÈRE: Šla jsem podle chodeb věže ...

YGRAINE: Ach! ...

BELLANGÈRE: Jedny dveře byly přivřeny. Jemně jsem do nich strčila ... Vstoupila jsem ...

YGRAINE: Kam?

BELLANGÈRE: Nikdy jsem to neviděla ... Byly tam další chodby osvětlené svítilnami; pak nízké ochozy, které neměly výhled ... Věděla jsem, že je zakázáno jít dále ... Měla jsem strach a právě jsem se chtěla vrátit, odkud jsem přišla, když vtom jsem zaslechla šum hlasů sotva slyšitelných ...

YGRAINE: Byly to asi služky královny; bydlí u paty věže ...

BELLANGÈRE: Nevím určitě, co to bylo ... Mezi námi bylo asi několik dveří a hlasy ke mně doléhaly jako hlas někoho, koho dusí ... Přiblížila jsem se, jak nejvíce jsem mohla ... Nejsem si ničím jista, ale myslím, že mluvily o dítěti, které dnes přišlo, a o zlaté koruně ... Zdálo se, že se smějí ...

YGRAINE: Smály se?

BELLANGÈRE: Ano, myslím, že se smály ... Jestli dokonce neplakaly, nebo že to byla věc, které jsem nerozuměla, neboť bylo špatně slyšet a jejich hlasy byly slabé ... Zdálo se, že se jich pod klenbami pohybovalo celé množství ... Mluvily o dítěti, které královna chce vidět ... Pravděpodobně sem dnes večer přijdou ...

YGRAINE: Jak? Dnes večer?

BELLANGÈRE: Ano ... Ano ... Myslím, že ano ...

YGRAINE: Nejmenovaly nikoho?

BELLANGÈRE: Mluvily o dítěti, o maličkém dítěti ...

YGRAINE: Jiné dítě zde není.

BELLANGÈRE: V tom okamžiku trochu zesílily hlas, protože jedna z nich řekla, že snad dosud nepřišel den ...

YGRAINE: Víím, co to znamená, a nevyházíjí z věže poprvé ... Věděla jsem dobře, proč ho dala přivést ... Ale nemohla jsem uvěřit, že by tak spěchala! ... Uvidíme ... jsme tii a máme čas.

BELLANGÈRE: Co učiníš?

YGRAINE: Nevím ještě, co udělám, ale překvapím je ... Vííte, co to je, vy, kteří se třesete? Řeknu vám ...

BELLANGÈRE: Co?

YGRAINE: Snadno se ho nezmocní ...

BELLANGÈRE: Jsme samy, sestro Ygraine ...

YGRAINE: Ach, to je pravda, jsme samy! ... Zbývá jediný prostředek a vždy se nám podaří! ... Čekejme na kořenou jako jindy ... Snad se slituje! ... Nechá se odzbrojit

slzami . . . Svолim ke všemu, o co nás požádá; snad se usměje; má ve zvyku usměřit ty, kdo před ní pokleknou . . . Dlouhá léta žije ve své ohromné věži, aby hubil našince, a nikdo se neodvážil udeřit ji v tvář . . . Tižší naši duši jako náhrobní kámen a nikdo se neodvážil vztáhnout ruku . . . Za dob, kdy zde byli muži, měli také strach, a plazili se před ní po bříse . . . Nyní je řada na ženách . . . Uvidíme . . . Je čas konečně povstat . . . Neví se, v čem spočívá její moc a já již nechci žít ve stínu její věže . . . Odejděte, odejděte oba dva a nechte mne ještě osamocenejší, třesete-li se také . . . Očekávám ji . . .

BELLANGÈRE: Sestro, nevím, co je třeba činit, ale zůstanu s tebou . . .

AGLOVAL: Já také zůstanu, má dcero . . . Moje duše je již dlouho znepokojena . . . Pokusíte se . . . My jsme se nejednou pokusili . . .

YGRAINE: Vy jste se pokusil? . . . Vy také?

AGLOVAL: Všichni se pokusili . . . Ale v posledním okamžiku ztratili sílu . . . Vy také, uvidíte . . . Kdyby mi poručila, abych dnes večer vystoupil až k ní, bez jediného slova sepjal bych obě ruce a mé znavené nohy by stoupaly po schodišti bez meškání a beze spěchu, poněvadž bych dobře věděl, že po nich nesestoupím se zrakem otevřeným . . . Nemám proti ní již odvalu . . . Naše ruce nejsou k ničemu a nikoho nezasažnou . . . Těchto rukou tam není zapotřebí a vše je zbytečné . . . Ale chci vám pomoci, protože doufáte . . . Zavřete dveře, mé dítě . . . Probuďte Tintagila; obejměte ho svými malými nahými rameny a vezměte ho na klín . . . Jiné obrany nemáme.

Opona

3

Táž síň.

Objeví se Ygraine a Agloval.

YGRAINE: Prohlédla jsem dveře. Jsou tu tři. Budeme strážít velké dveře . . . Ostatní dvojce jsou úzké a nízké. Nikdy se neotvírají. Klíče k nim se dávno ztratily a železné závory jsou

zapaštěny do zdí. Pomozte mi zavřít tyto; jsou těžší než městská brána . . . A jsou také pevné a ani blesk by jimi nepronikl . . . Jste na vše připraven?

AGLOVAL (*usedá na práb*): Usadím se na schody s mečem na kolenou . . . Myslím, že to není poprvé, kdy zde čekám a bdím, mé dítě – jsou chvíle, kdy člověk nechápe vše, na co si vzpomíná . . . Už jsem to dělal, a nevím, kdy . . . ale nikdy jsem se neodvážil tasit meč . . . Dnes je zde, přede mnou, ačkoliv mé paže již pozbyly síly; ale pokusím se . . . Možná, že přišel čas, abychom se bránili, ačkoliv nic nechápeme . . .

Bellangère, nesouc Tintagila na rukou, vyjde z vedlejší síně.
BELLANGÈRE: Probudil se . . .

YGRAINE: Je bludý . . . Co je mu?

BELLANGÈRE: Nevím . . . Tiše plakal . . .

YGRAINE: Tintagile . . .

BELLANGÈRE: Divá se na druhou stranu . . .

YGRAINE: Nepoznává mne . . . Tintagile, kde jsi? – Tvá sestra s tebou mluví . . . Co tam vidíš? – Obrat se . . . Pojď, budeme si hrát . . .

TINTAGILES: Ne . . . ne . . .

YGRAINE: Nechcš si hrát?

TINTAGILES: Já již nemohu chodit, sestro Ygraine . . .

YGRAINE: Ty již nemůžeš chodit? . . . Ukaž, ukaž, co je ti? – Bolí tě něco?

TINTAGILES: Ano . . .

YGRAINE: Kde tě to bolí? . . . Pověz mi to, Tintagile, a já tě vyléčím . . .

TINTAGILES: Nemohu to říci, sestro Ygraine; všude . . .

YGRAINE: Pojď sem, Tintagile . . . Viš dobře, že je má náruč měkčí a že se v ní rychleji uzdravuje . . . Dej mi ho, Bellangère . . . Usedni na můj klín a přejde to . . . Tady – vidíš, co to je? . . . Tvé velké sestry jsou zde . . . Jsou u tebe . . . budeme tě bránit a zlo nebude moci přijít . . .

TINTAGILES: Je zde, sestro Ygraine . . . Proč tu není světlo, sestro Ygraine?

YGRAINE: Je zde, mé dítě . . . Nevidíš svítlnu, která visí s klenby?

TINTAGILES: Ano, ano ... Není velká ... Jiné tam nejsou?

YGRAINE: Proč by tam byly třeba další? Je vidět to, co je třeba vidět ...

TINTAGILES: Ach! ...

YGRAINE: Ach! Tvé oči jsou hluboké!

TINTAGILES: Tvé také, sestro Ygraine ...

YGRAINE: Dnes ráno jsem to nezpovozovala ... Viděla jsem vystupovat ... Člověk ještě neví, co se duše domnívala vidět ...

TINTAGILES: Neviděl jsem duši, sestro Ygraine ... Ale proč Agloval sedí tady na prahu?

YGRAINE: Trochu odpočívá ... Chtěl by tě políbit, než půjde spát ... Čekal, až se probudíš ...

TINTAGILES: Co to má na kolenou?

YGRAINE: Na kolenou? Nevidím nic na jeho kolenou ...

TINTAGILES: Ano, ano, něco tam je ...

AGLOVAL: Malíčkost, mé dítě ... Prohlížel jsem svůj starý meč a sotva jej poznávám ... Po léta mi dobře sloužil, ale od nějaké doby jsem v něj ztratil veškerou důvěru a myslím, že se zlomí ... Má zde u rukojeti malou skvrnu ... Pozoroval jsem, že ocel bledne a ptal jsem se ... Již ani nevím, co jsem se ptal ... Má duše je dnes velmi těžká ... Co chceš, abych dělal? ... Je nutno žít v očekávání neočekávaného ... A pak je nutno jednat, jakoby člověk doufal ... Jsou těžké večery, kdy marnost života stoupá člověku až do hrdla, že by nejraději zavřel oči ... Je pozdě a jsem unaven ...

TINTAGILES: Má rány, sestro Ygraine ...

YGRAINE: Kde?

TINTAGILES: Na čele a na rukou ...

AGLOVAL: To jsou velmi staré rány, které mne již nebolí, mé dítě ... Je nutno, aby na ně dnes večer padlo světlo ... Ty jsi je až dosud nezpozovovala?

TINTAGILES: Je smutný, sestro Ygraine ...

YGRAINE: Ne, ne, není smutný, ale velmi unavený ...

TINTAGILES: Ty jsi také smutná, sestro Ygraine ...

YGRAINE: Ale ne, ale ne; vždyť vidíš, že se usmívám ...

TINTAGILES: A druhá sestra také ...

YGRAINE: Ale ne, také se usmívá ...

TINTAGILES: To není úsměv, ne, vím dobře ...

YGRAINE: Ale jdi; obejmi mne a myslí na něco jiného ...

(Obemne bo)

TINTAGILES: Na co, sestro Ygraine? – Proč mi působíš bolest, když mne tak objímáš?

YGRAINE: Ublížila jsem ti?

TINTAGILES: Ano ... Nevím, proč slyším tlouci tvé srdce, sestro Ygraine ...

YGRAINE: Ty je slyšíš tlouci?

TINTAGILES: Ach, ach, bije, bije, jako by chtělo ...

YGRAINE: Co?

TINTAGILES: Nevím, sestro Ygraine ...

YGRAINE: Nesmíš se znepokojovat bezdůvodně, ani mluvit v hádankách ... Hle, tvoje oči jsou vlhké ... Proč se znepokojuješ? Já slyším též tvé srdce ... Srdce jsou vždy slyšet, když se lidé tak objímají ... Stává se to tehdy, když spolu hovoří a když říkají věci, o nichž jazyk neví ...

TINTAGILES: Neslyšel jsem hned ...

YGRAINE: Protože ... Ach, ale zadrž je! ... Co je mu? ... Puká! ...

TINTAGILES *(vykřikne)*: Sestro Ygraine! Sestro Ygraine!

YGRAINE: Co?

TINTAGILES: Slyšel jsem! ... Ony ... ony přicházejí! ...

YGRAINE: Ale kdo? ... Co je ti? ...

TINTAGILES: Dveře! Dveře! Dveře! Byly tam! *(Sklesne zpátku do Ygrainina klína)*

YGRAINE: Co je mu? ... On ... On omdlel ...

BELLANGERE: Dej pozor ... Dej pozor ... Upadne ...

AGLOVAL *(náhle vstane s mečem v ruce)*: Já také slyším ... Jdou po chodbě.

YGRAINE: Ach! ...

Ticbo. – Nasloucbají.

AGLOVAL: Slyším je ... Je tam dav.

YGRAINE: Dav ... jaký dav? ...

AGLOVAL: Nevím ... Člověk slyší a neslyší ... Nejdou jako jiné bytosti, ale přicházejí ... Sahají na dveře ...

YGRAINE (*sevrže křečovitě Tintagila ve svém náruči*): Tintagile! ... Tintagile! ...

BELANGÈRE: (*objímá ho současně*): Mne také! ... Mne také! ... Tintagile!

AGLOVAL: Lomcuji dveřmi ... Poslouchejte ... Opatrně ... Šeptají něco ...

Je slyšet škřípot klíče v zámku.

YGRAINE: Mají klíč! ...

AGLOVAL: Ano ... Ano ... Byl jsem si tím jist ... Počkejte .. (*Postaví se s taseným mečem na nejvyšší stupeň. – K sestřám*) Pojdte! ... Pojdte také! ...

Ticho. – Dveře se pootevrou. – Agloval v zoufalství vrazí meč do otvoru, takže zapichne jeho brot do trámu dveřních věvejí. Meč se s třeskem zlomí pod zárcujícím tlakem dveřních křidel a jeho zlomky se s cinkotem kutálejí po stupních. Ygraine vyskočí, nesouc v náruči omdlelého Tintagila, a společně s Bellangère a Aglovaem se marným a obromným úsilím pokoušejí zatlačit zpět dveře, které se dále zvolna otvírají, aniž je někdo slyšel nebo viděl. Jen studená a klidné světlo vniká do síně. V tom okamžiku se Tintagiles náhle napne, probere se z mláoby, vyrazí dlouhý radostný výkřik a obejmje sestru. Ve chvíli výkřiku se pod jejich společným tlakem, který neměli čas přerušit, zavřou prudce dveře, které již nekladou odpor.

YGRAINE: Tintagile! ...

Užasle na sebe poblížejí.

AGLOVAL (*naslouchá u dveří*): Neslyším již nic ...

YGRAINE (*plná radosti*): Tintagile! ... Tintagile! ... Hleďte! Hleďte! ... Je zachráněn! ... Pohleďte na jeho oči ... je vidět jejich modro ... Promluví ... Viděly, že bdíme ... Neodvázily se! ... Objeví nás! ... Objeví nás, říkám ti! ... Objeví nás! ... Všechny! ... Až do hloubi duše! ... Všichni čtyři se drží v těsném objetí se zraky zalitými slzami. Opona.

Chodba před síni.

Vejdou tři služky královniny, zabaleny v závojích.

PRVNÍ SLUŽKA (*naslouchá u dveří*): Již nebdí.

DRUHÁ SLUŽKA: Bylo zbytečné čekat ...

TŘETÍ SLUŽKA: Má raději, děje-li se to potichu ...

PRVNÍ SLUŽKA: Věděla jsem, že budou spát ...

DRUHÁ SLUŽKA: Rychle otevřete ...

TŘETÍ SLUŽKA: Je čas ...

PRVNÍ SLUŽKA: Čekejte u dveří ... Vstoupím sama. Je zbytečné, abychom byly tři ...

DRUHÁ SLUŽKA: Je pravda, že je hodně malý ...

TŘETÍ SLUŽKA: Je nutno dát pozor na starší ...

DRUHÁ SLUŽKA: Víte, že královna nechce, aby o tom věděly ...

PRVNÍ SLUŽKA: Nebojte se; mne není tak snadno slyšet ...

DRUHÁ SLUŽKA: Tedy vstupte; je čas.

PRVNÍ SLUŽKA (*otevře opatrně dveře a vstoupí do síně*):
Bude půlnoc ...

TŘETÍ SLUŽKA: Ach ...

Ticho. První služka vyjde ze síně.

DRUHÁ SLUŽKA: Kde je?

PRVNÍ SLUŽKA: Spí mezi svými sestrami. Objímá jejich šíje svými pažemi a jejich paže ho také objímají ... Nebudu to moci udělat sama ...

DRUHÁ SLUŽKA: Pomohu vám ...

TŘETÍ SLUŽKA: Ano, jděte tam spolu ... Já tu budu na stráž ...

PRVNÍ SLUŽKA: Dejte pozor; něco vědí ... Všichni tři bojovali se zlým snem ...

Dvě služky vejdou do síně.

TŘETÍ SLUŽKA: Vždy to vědí, ale nerozumí tomu ...

Ticho.

Dvě první služky se vrátí ze síně.

TŘETÍ SLUŽKA: Nuže?

DRUHÁ SLUŽKA: Musíte také přijít ... Nelze je odtrhnout ...

PRVNÍ SLUŽKA: Sotva uvolníme jejich paže, ihned se znovu sevřou kolem dítěte ...

DRUHÁ SLUŽKA: A dítě je svírá stále pevněji ...

PRVNÍ SLUŽKA: Spočívá s čelem na srdci starší sestry ...

DRUHÁ SLUŽKA: A jeho hlava stoupá a klesá na jejich nádrech ...

PRVNÍ SLUŽKA: Nepodaří se nám otevřít jeho ruce ...

DRUHÁ SLUŽKA: Jsou ponořeny hluboko do vlasů jeho sestry ...

PRVNÍ SLUŽKA: Svírá zlatou kadeř ve svých zoubkách ...

DRUHÁ SLUŽKA: Bude nutno ustríhnout vlasy starší sestry ...

PRVNÍ SLUŽKA: A stejně i vlasy druhé sestry, uvidíte ...

DRUHÁ SLUŽKA: Máte nůžky?

TŘETÍ SLUŽKA: Ano ...

PRVNÍ SLUŽKA: Pojdte rychle, již se hýbají.

DRUHÁ SLUŽKA: Jejich srdce i jejich víčka se chvějí současně ...

PRVNÍ SLUŽKA: To je pravda. Zahlédla jsem modré oči starší sestry ...

DRUHÁ SLUŽKA: Dívala se na nás, ale neviděla nás ...

PRVNÍ SLUŽKA: Dotkneme-li se jednoho z nich, dva ostatní se zachvějí ...

DRUHÁ SLUŽKA: Silně se namáhají, ale nemohou se hnout ...

PRVNÍ SLUŽKA: Starší by chtěla křičet, ale nedokáže to ...

DRUHÁ SLUŽKA: Pojdte rychle, zdá se, že tuší ...

TŘETÍ SLUŽKA: Stařec tam není?

PRVNÍ SLUŽKA: Ano, ale spí v rohu ...

DRUHÁ SLUŽKA: Spí s čelem na rukojeti svého meče ...

PRVNÍ SLUŽKA: Nic neví, a ani nesní ...

TŘETÍ SLUŽKA: Pojdte, pojdte, je třeba to skončit ...

PRVNÍ SLUŽKA: Budeme mít práci s propletením jejich údů ...

DRUHÁ SLUŽKA: To je pravda, jsou tak propletené jako u utonulých ...

TŘETÍ SLUŽKA: Pojdte, pojdte ...

Vstoupí do síně. Hluboké ticho, přerušované vzdechy a tlumenými výkřiky úzkosti, dušenými spánkem. – Potom vyjdou spěšně tři služky z temné síně. Jedna z nich odnáší v náručí spícího Tintagila, z jehož rucek, sevřených spánkem a agonii, se řinou vlny dlouhých zlatých kadeř, uloupených vlasů obou sester. Prčbají tise. Když dojdou na kraj chodby, náhle probuzený Tintagile vykřikne zoufalou úzkostí.

TINTAGILES (z konce chodby): Ach! ...

Zase ticho. Potom je slyšet z vedlejší komnaty, jak se obě sestry probudí a neklidně vstávají.

YGRAINE (v síni): Tintagile! ... Kde je? ...

BELLANGÈRE: Není zde ...

YGRAINE (s rostoucí úzkostí): Tintagile! ... Svitilnu! ... Rozsviť jí! ...

BELLANGÈRE: Ano ... ano ...

YGRAINE (kterou je vidět otevřenými dveřmi, jak přechází po síni se svitilnou v ruce): Dveře jsou dokořán otevřeny!

HLAS TINTAGILŮV (téměř neslyšitelný z dálky): Sestro Ygraine! ...

YGRAINE: Křičí! ... Křičí! ... Tintagile! Tintagile! ... (Vběhne do chodby)

Bellangère jí chce následovat, ale omdlí na prvních schodech. Opona.

5

Velká železná brána pod velmi temnými klenbami.

Vstoupí Ygraine, prostovlasá, se svitilnou v ruce.

YGRAINE (oblíží se zmateně): Nenásledovali mne ... Bellangère ... Bellangère! ... Aglovale! ... Kde jsou? – Říkali, že ho milují a nechali mne samotnou! ... Tintagile! ... Tintagile! ... Ach, je pravda ... Stoupala jsem, stoupala jsem po nesčetných schodech mezi vysokými, nemilosrdnými zdmi a mé srdce mne již nemůže nechat žít ... Zdá se, že se klenby hýbají ... (Opře se o piliře klenby) Klesám ... Ach, ach, můj ubohý život! Citím jej ... Je zcela na kraji mých rtů a

chce uprchnout ... Nevím, co jsem učinila ... Nic jsem neviděla. Nic jsem neslyšela ... Je takové ticho! ... Našla jsem všechny tyto zlaté kadeře podél schodů a podél zdí a následovala jsem je ... Sesbírala jsem je ... Ach, ach, jsou velmi krásné! Palečku ... Palečku ... Co jsem to řekla? Vzpomínám si ... Já tomu již také nevěřím ... Člověk může snít ... To všechno nemá význam a není to možné ... Již nevím, co myslím ... Něco vás vzbudí a pak ... V podstatě, hledte, v podstatě je třeba, aby člověk uvažoval ... Řekne se to, řekne se ono, ale duše jde zcela jinou cestou. Nevíme, co všechno rozpoutáme. Přišla jsem sem se svou malou svítilnou ... Neuhasla, ač vál vítr na schodišti ... Co si o tom myslit? Je příliš mnoho věcí, které nejsou ustáleny ... A přece žijí lidé, kteří je znají, ale proč nemluví? (*Rozbliž se kolem sebe*) To vše jsem nikdy dříve nespatriła ... Nemohu vystoupit tak vysoko a vše je zakázáno ... Je zima ... Je taková tma, že se člověk bojí dýchat ... Říká se, že tma otravuje ... Tam jsou dveře ... (*Přiblíž se ke dveřím a obmátná je*) Ach, jak jsou studené! ... Jsou z jediného kusu železa, jediného kusu a nemají zámek ... Jakpak se asi otvírají? Nevidím čepy ... Myslím, že jsou zazděny do zdi ... Výše nelze vystoupit ... Nejsou tam již schody ... (*Vyraz strašný výkřik*) Ach! ... Mezi křídly dveří jsou ještě zlaté kadeře! ... Tintagile! Tintagile! ... Prve jsem slyšela, jak zapadly dveře! ... Vzpomínám si! ... Budiž ... (*Tluče divoce pěsmi a nobama do dveří*) Ach, přišero! Přišero! Tak tady jste! ... Slyšte! Proklínám vás! Proklínám a pliju na vás! ... *Je slyšet slabě údery z druhé strany: - Pak je velmi slabě slyšet Tintagilovo hlas za železnými dveřmi.*

TINTAGILES: Sestro Ygraine, sestro Ygraine ...

YGRAINE: Tintagile! ... Jak? ... Jak? ... Tintagile, jsi to ty?

TINTAGILES: Rychle otevři, rychle otevři! ... Je tady! ...

YGRAINE: Ach! Ach! ... Kdo? ... Tintagile, můj malý Tintagile ... Slyšíš mne? ... Co je? ... Co se stalo? ... Tintagile! ... Neublížila ti? ... Kde jsi? ... Jsi tady? ...

TINTAGILES: Sestro Ygraine, sestro Ygraine! ... Zemřou, jestli mi neotevřeš ...

YGRAINE: Počkej, pokusím se, počkej ... Otevřu, otevřu ...

TINTAGILES: Ach, ty mi nerozumíš! ... Sestro Ygraine! ...

Není dost času! ... Nemohla mne zadržet ... Udeřil jsem ji, udeřil ... Běžel jsem ... Rychle, rychle, přichází! ...

YGRAINE: Již jdu, již jdu ... kde je?

TINTAGILES: Nic nevidím ... Ale slyším ... Ach! Bojím se, sestro Ygraine, bojím se! ... Rychle, rychle! ... Rychle otevři! Pro lásku boží, sestro Ygraine!

YGRAINE (*súzkostlivě tápá po dveřích*): Jsem jista, že nalznu ... počkej chvíli ... minutu ... okamžik ...

TINTAGILES: Již nemohu, sestro Ygraine ... Citím její dech ...

YGRAINE: To nic není, Tintagile, můj malý Tintagile, neboj se ... to je jen proto, že nevidím ...

TINTAGILES: Ale ano; já vidím dobře tvé světlo ... U tebe je jasno, sestro Ygraine ... Tady již nevidím ...

YGRAINE: Ty mne vidíš, Tintagile? Kudy je vidět? Není tu žádná štěrbina ...

TINTAGILES: Ano, ano, jedna je tu, ale tak maličká ...

YGRAINE: Na které straně? Tady? ... Pověz, pověz ... Snad je tady?

TINTAGILES: Tady, tady ... Neslyšíš? Klepám ...

YGRAINE: Tady?

TINTAGILES: Výše ... Ale tak malá! ... Neprojde jí ani jehla! ...

YGRAINE: Neboj se, jsem zde!

TINTAGILES: Ach, já slyším, sestro Ygraine! ... Tahej, tahej! Musíš táhnout! Přichází! ... Kdybys mohla trochu pootevřít ... trošičku ... protože já jsem tak malý! ...

YGRAINE: Nemám již nehty, Tintagile ... Táhla jsem, strkala jsem, tloukla jsem! ... Tloukla jsem! ... (*Tluče znovu a pokouší se otáčet nehybnými dveřmi*) Mám již dva prsty mrtvé ... Neplač ... Jsou železné ...

TINTAGILES (*zoufale vzlyká*): Nemáš něco, čím bys otevřela, sestro Ygraine? ... Vůbec nic ... vůbec nic ... A já bych proklouzl ... protože jsem tak malý ... tak malý ... ty viš dobře ...

YGRAINE: Mám jen svítilnu, Tintagile ... Hle! Hle! ...

(Tluče do dveří bliněnou svítilnou, která zhasne a rozbije se)

Ach! ... Náhle je vše temně! ... Tintagile, kde jsi? ... Ach, slyš, slyš! ... Nemůžeš otevřít zevnitř? ...

TINTAGILES: Ne, ne, nic tu není ... Nemohu nic nahmatat. ...

Již nevidím malou světlou štěrbinu ...

YGRAINE: Co je s tebou, Tintagile? ... Téměř nic neslyším ...

TINTAGILES: Sestřičko, sestro Ygraine ... Není to již možné ...

YGRAINE: Co je ti, Tintagile? ... Kam jdeš? ...

TINTAGILES: Je zde! ... Nemám již odvahy. - Sestro

Ygraine, sestro Ygraine! ... Cítím ji! ...

YGRAINE: Koho? ... Koho? ...

TINTAGILES: Nevím ... Nevidím ... Ale není to již možné!

... Ona ... Ona mne bere za hrdlo ... Položila ruku na mé hrdlo ... Ach, ach, sestro Ygraine, pojď sem! ...

YGRAINE: Ano, ano ...

TINTAGILES: Je taková tma! ...

YGRAINE: Nedej se, braň se, roztrhej ji! ... Neboj se! ...

Okamžik! ... Jsem tady ... Tintagile? ... Tintagile! Odpověz mi! ... Pomoc! ... Kde jsi? ... Pomohu ti ... Polib mne ... skrz dveře ... tady ... tady ...

TINTAGILES *(velmi slabě)*: Tady ... tady ... Sestro Ygraine ...

YGRAINE: Sem, sem dávám polibky, slyšíš? Ještě! Ještě! ...

TINTAGILES *(stále slaběji)*: Také já dávám ... Sem ... sestro Ygraine! ... Sestro Ygraine! ... Ach! ...

Za železnými dveřmi je slyšet pád malého tělíčka.

YGRAINE: Tintagile! ... Tintagile! ... Co jsi udělal? -

Vraťte ho! Vraťte ho! ... Pro lásku boží, vraťte ho! ...

Již nic neslyším ... - Co vám udělal? ... Neubližujete mu,

že? ... Je to jen ubohé dítě! ... Neodolá ... Hleďte,

hleďte ... Nejsem zlá ... Klekla jsem si ... Vrať ho, prosím

tě ... Není to jen pro mne, ty víš ... Udělám vše, co budete

žádat ... Nejsem zlá, vidíte ... Prosím vás o to se sepjatýma

rukama ... Neměla jsem pravdu ... Úplně se podrobuj, vidíš ...

Ztratila jsem vše, co jsem měla ... Potrestejte mne

jinak ... Tolik věcí by mi způsobilo větší bolest ... jestli ráda

působíš bolest ... Uvidíš ... ale to ubohé dítě nic neudělalo ... Co jsem řekla, není pravda ... ale nevěděla jsem ... Vím dobře, že jste velmi hodná ... Ale nakonec je třeba odpustit! ... Je tak mladý, tak krásný, a tak malý! ... Vidíte, že je to nemožné! ... Položí své malé ručičky kolem vašeho krku, svou malou pusinku na vaše ústa. A ani bůh již nemůže odolát ... Otevřete, není-liž pravda? Skoro nic nežádám ... chci jen chvíli, malou chvíličku ... Nepamatuji se již ... rozumíš ... Neměla jsem čas ... Skoro nic není třeba, aby proklouzl ... Není to obtížné ...

DLoubé neúprosné mlčení.

Přišero! ... Přišero! ... Plívám! ... *(Klesne a v temnu tiše vzlyká s rukama opřenými o dveře)*

Opona.

SEDM PRINCEZEN

Hra o jednom dějství

STARÝ KRÁL
 STARÁ KRÁLOVNA
 PRINC
 SEDM PRINCEZEN
 POSEL
 SBOR NÁMOŘNÍKŮ

Velká mramorová síň s vavříny, levandulemi a liliiemi v porcelánových vázách. Sedm bílých mramorových schodů rozděluje síň po délce a na stupních pokrytých polštářky z bledého bedvábi dřímá sedm princezen v bílých řízách s obnaženými pažemi. Spící osvětluje stříbrná svítlna. V pozadí síně jsou dveře s motýními závorami. Na pravé a levé straně dveří jsou vysoká okna, jejichž skleněné tabule sabají až k dlažbě podlaby. Za okny je terasa. Zapadá slunce; za okny se rýsuje ponurá močálovitá krajina s rybníky, borovými a dubovými lesy. Mezi prastarými vrby se táhne směrem k jednomu z oken pochmurný klikatý průplav; na jeho obzoru se rýsuje blížící se velická válečná loď. Po terase přicházejí starý král, stará královna a posel a pozorují, jak se válečná loď blíží.

KRÁLOVNA: Připlouvá s plnými plachtami . . .

KRÁL: V mlze ji dobře nevidím . . .

KRÁLOVNA: Vesluji . . . Všichni veslují . . . Myslím, že připlují až pod okna hradu . . . Vyhlíží, jako kdyby měla tisíce nohou . . . Její plachty narážejí na větve vrb . . .

KRÁL: Vypadá, že je širší než průplav . . .

KRÁLOVNA: Zastavuji . . .

KRÁL: Nevím, jak se budou moci obrátit . . .

KRÁLOVNA: Zastavuji . . . Zastavuji . . . Spouštějí kotvy . . . Přivazují loď lany k vrbám . . . Ach, ach, myslím, že vystupuje princ . . .

KRÁL: Jen pohledte na labutě . . . Plavou mu naproti . . . Dívají se, co se děje . . .

KRÁLOVNA: Stále spí?

Nabližejí okny do síně.

KRÁL: Probuďte je. Již dávno jsem vám říkal, že je nutno je vzbudit ...

KRÁLOVNA: Počkej, až bude tady ... Nyní je příliš pozdě ...
Je zde, je zde! Můj bože! Co budeme dělat? Netroufám si, netroufám si! ... Jsou příliš nemocní ...

KRÁL: Mám otevřít dveře? ...

KRÁLOVNA: Ne! Ne! Počkejte! Počkejme! – Ach, jak spí! Jak neustále spí! ... Nevědí, že se navrací ... Nevědí, že je zde ... Neodvažují se je vzbudit ... Lékař to zakázal ... Neбудme je ... Ještě je nebudme ... Ach, ach, na mostě slyším kroky ...

KRÁL: Je zde! Je zde! ... Je pod terasou ...

Odejdou od okna.

KRÁLOVNA: Kde je? Kde je? – Je to on? Již ho nepoznávám ... A přece, přece ho ještě poznávám! Ach, jak je veliký! Jak je veliký! Je pod schodištěm! ... Marcele! Marcele! Jste to vy? Pojdte nahoru! Pojdte k nám! My jsme oba tak staří! ... Již nemůžeme sejít! Pojdte nahoru! Pojdte nahoru! Pojdte nahoru!

KRÁL: Dejte pozor, abyste neupadli! ... Schody jsou velmi staré ... všechny se viklají ... Dejte pozor!

KRÁLOVNA: Vystupte! Vystupte! Vystupte!

Princ vystoupí na terasu a vrbne se králi a královně do náruče.

PRINC: Drahá babičko! Drahý dědečku!

Libají bo.

KRÁLOVNA: Ach, jak jste krásný! – Jak jste vyrostl, mé dítě! – Jak jste veliký, můj Marcele! Nevidím vás dobře; mé oči jsou plny slz ...

PRINC: Ach, má milá babičko, jak bílé jsou vaše vlasy! ... Ach, můj milý dědečku, jak bílý je váš vous! ...

KRÁL: Jsme ubozí starci; brzy na nás přijde řada ...

PRINC: Dědečku, dědečku, proč se tak nakláníte?

KRÁL: Stále jsem tak nachýlen ...

KRÁLOVNA: Čekáme vás již tak dlouho ...

PRINC: Ach, milá babičko, jak se dnes večer třesete!

KRÁLOVNA: Stále se tak chvějí, mé dítě ...

PRINC: Ach, milý dědečku! Ach, milá babičko! Téměř vás již nepoznávám ...

KRÁL: Já také ne, já také ne. Již dobře nevidím ...

KRÁLOVNA: Milé dítě, kde jste byl tak dlouho? – Ach, jak jste veliký! – Jste větší než my ... Hle, hle, pláču, jako kdybyste byl mrtev!

PRINC: Proč mne vítáte se slzami v očích?

KRÁLOVNA: Ne, ne, to nejsou slzy, milé dítě ... To je něco jiného než slzy ... Nic se nestalo ... Nic se nestalo ...

PRINC: Kde je sedm sestřenek?

KRÁLOVNA: Zde, zde. Pozor, pozor ... Nemluvmě o nich příliš hlasitě; ještě spí; o spících se nemá mluvit ...

PRINC: Spí? ... Všech sedm ještě spí?

KRÁLOVNA: Ano, ano, ano. Pozor, pozor ... spí zde; stále spí ...

PRINC: Stále spí? Jak? Jak? Jak? Je snad ... všech sedm, všech sedm ...

KRÁLOVNA: Ach, ach, ach, co jste si myslel! ... Co jste si opovážil myslet, Marcele! Marcele! Pozor! – Zde jsou; pojdte se podívat k oknu! ... Pojdte se podívat ... Rychle! Rychle! Pojdte rychle! Je čas spatřit ...

Přistoupí k oknu a dívají se do síně. Dlouhé mlčení.

PRINC: Jsou to všechny mé sestřenky? ... Dobře nevidím ...

KRÁLOVNA: Ano, ano, všech sedm odpočívá na stupních ... Vidíte je? Vidíte je?

PRINC: Vidím jen bledé stíny ...

KRÁLOVNA: To je vašich sedm sestřenek! ... Vidíte je v zrcadlech?

PRINC: To je mých sedm sestřenek?

KRÁLOVNA: Jen pohlédněte do zrcadel na konci síně ... uvidíte je ... uvidíte je ... Pojdte sem, pojdte sem, snad tady uvidíte lépe ...

PRINC: Vidím! Vidím! Vidím! Všech sedm vidím! ... Jedna, dvě, tři – *(cbvíli vabá)* – čtyři, pět, šest, sedm ... Téměř je už nepoznávám ... Ach, jak je všech sedm bílých! Ach, jak je všech sedm krásných! ... Ach, jak je všech sedm bledých! ... Avšak proč všech sedm spí?

KRÁLOVNA: Stále spí ... Spí zde od dnešního poledne ... Jsou tak nemocní! ... Již je nelze vzbudit ... Nevěděly, že přijdete ... Neodvážili jsme se je vzbudit ... Musíme če-

kat ... Je třeba, aby se vzbudily samy ... Nejsou šťastny a naše vina to není ... My jsme příliš staří, příliš staří; celý svět je pro ně příliš starý ... Člověk zestráne, aniž by o tom věděl ...

PRINC: Ach, jak jsou krásné! Jak jsou krásné!

KRÁLOVNA: Od té doby, co zde jsou, již málem nežijí – a jsou zde od smrti svých rodičů ... V tomto hradě je příliš chladno ... Přišly z teplých krajů ... Stále hledají slunce, ale tady skoro nikdy nesvítí ... Dnes svítilo chvíli na vodu, ale stromy jsou příliš vysoké, příliš stíní, je tu jen stín. Bývá zde silná mlha a nebe není nikdy jasné ... Ach, jak se díváte! – Vidíte něco zvláštního?

PRINC: Ach, jak je všech sedm bledých!

KRÁLOVNA: Ještě nejedly ... Již nemohly zůstat v zahradě; oslňoval je trávník ... Mají horečku ... Vešly tam dnes v poledne, vedouce se za ruce ... Jsou tak slabé, že již téměř nemohou chodit samy ... Všechny sedm se chvělo horečkou ... A nikdo neví, co jim chybí. – Spí zde každý den.

PRINC: Jsou zvláštní ... Ach, ach, jsou zvláštní! ... Již se na ně neodvažují hledět ... Zde je jejich ložnice?

KRÁLOVNA: Ne, ne, to není jejich ložnice ... Podívejte se pozorně; nejsou zde lůžka ... Jejich sedm malých postýlek je nahoře ve věži. – Vyčkávají zde noc ...

PRINC: Začínám je rozeznávat ...

KRÁLOVNA: Přistupte blíže, přistupte blíže, ale nedotýkejte se oken ... Až slunce zapadne, uvidíte lépe; venku je ještě příliš jasno ... Hned uvidíte lépe. Postavte se k okenním tabulím, ale varujte se hluku!

PRINC: Ach, jak jasno je v síni!

KRÁLOVNA: Ještě bude jasněji, až nastane noc ... Již nastává ...

KRÁL: Co nastává?

KRÁLOVNA: Hovořím o noci. – Vidíte něco?

PRINC: Na třínožce vidím velkou křišťálovou mísu ...

KRÁLOVNA: To nic není, to je voda; vždy tolik žízni, když se probudí! ...

PRINC: Ale proč ta svítílka hoří?

KRÁLOVNA: Vždycky ji rozžehují. Věděly, že budou dlouho spát. V poledne ji rozžehly, aby se neprobudily ve tmě ...
Tmy se bojí ...

PRINC: Jak vyrostly!

KRÁLOVNA: Ještě rostou ... Příliš rostou ... Možná, že jsou proto tak nemocné ... Poznáváte je?

PRINC: Kdybych je viděl ve dne, snad bych je poznal ...

KRÁLOVNA: Hrával jste si s nimi tak často, dokud byly malé ... Otevřete oči ...

PRINC: Jen jejich malé bosé nožky vidím dobře ...

KRÁL (*poblížeje z jímbo okna*): Dnes večer nevidím jasně ...

PRINC: Jsou od nás příliš daleko ...

KRÁLOVNA: Dnes večer je něco na zrcadlech, nevidím dobře, co je to ...

PRINC: Okenní tabule jsou zamžené ... Pokusím se je otřít ...

KRÁLOVNA: Ne, ne, nedotýkejte se okna! Prudce by se probudily! – Je to uvnitř, na druhé straně: teplo síně to způsobilo ...

PRINC: Šest jich rozeznávám zcela jasně, ale jedna uprostřed ...

KRÁL: Všechny jsou si podobné; rozeznávám je jenom podle jejich náhrdelníků ...

PRINC: Jednu nevidím dobře ...

KRÁLOVNA: Která se vám nejvíc líbí?

PRINC: Tu, kterou dobře nevidím ...

KRÁLOVNA: Která? Nedoslýchám trochu ...

PRINC: Tu, na niž není dobře vidět ...

KRÁL: Kterou dobře nevidíte? Já nevidím skoro žádnou ...

PRINC: Tu uprostřed ...

KRÁLOVNA: Věděla jsem, že uvidíte jen ji!

PRINC: Která je to?

KRÁLOVNA: Víte dobře, která to je. Nemusím vám to říkat ...

PRINC: Je to Voršila?

KRÁLOVNA: Ale ano, ale ano, ale ano! Víte dobře, že je to Voršila! Je to Voršila! Je to Voršila, která na vás čeká sedm let! Noc co noc a den co den! ... Poznáváte ji?

PRINC: Dobře ji nevidím; stín ji zakrývá ...

KRÁLOVNA: Ano, zakrývá ji stín, nevím, co je to ...
PRINC: Myslím, že je to stín sloupu ... Hned ji uvidím lépe, až slunce zcela zapadne ...
KRÁLOVNA: Ne, ne, to není stín slunce ...
PRINC: Uvidíme, zda se stín pohne ...
KRÁL: Vidím, co to je; je to stín svítilny ...
KRÁLOVNA: Leží jinak, než ostatní ...
KRÁL: Spí tvrději; to je vše ...
PRINC: Spí jako děťátko ...
KRÁL: Pojďte k tomuto oknu, tady snad uvidíte lépe.
PRINC (*jde k jinému oknu*): Nevidím ji lépe; nerozeznávám obličej ...
KRÁLOVNA: Pojďte sem k tomu oknu; zde ji snad uvidíte lépe.
PRINC (*jde k dalšímu oknu*): Nevidím ji lépe ... Je velmi ne-snadné ji užít ... Reklo by se, že se schovává ...
KRÁLOVNA: Obličej je téměř neviditelný ...
PRINC: Tělo vidím dobře, ale obličej nerozeznávám ... Myslím, že je zcela odvrácen k nebi ...
KRÁLOVNA: Ale vy stále hledíte jen na jednu z nich! ...
PRINC (*se stále dívá*): Je větší než ostatní ...
KRÁLOVNA: Ale nehleďte stále jen na tu jedinou, na kterou není vidět ... Vždyť je jich tam ještě šest! ...
PRINC: Na ty se také dívám ... Ach, jak jsou ostatní dobře vidět! ...
KRÁLOVNA: Poznáváte je? – Tam je Jenoféfa, Helena a Kristobela; a na druhé straně Magdalena, Klára a Klaribela se smaragdy ... – Pohlédte, myslím, že se přece všech sedm drží za ruce ... Usnuly, držíce se za ruce ... Ach, ach, malé sestřičky ... Snad se bojí, aby se neztratily ve spánku ... Můj Bože, můj Bože, chtěla bych, aby se probudily! ...
PRINC: Ano, ano, probud' me je ... Mám je vzbudit?
KRÁLOVNA: Ne, ne, ještě ne, ještě ne ... Nedívejme se již na ně; pojdte, nedívejte se již na ně; mohly by snít těžké sny ... Již je nechci vidět; již je nechci vidět ... Roz-bila bych okenní tabule! ... Nehleď me již na ně, báli bychom se! ... Pojďte, pojdte na terasu; budeme mluvit o jiných věcech; máme si toho tolik říci ... Pojďte, pojdte; bály by

se, kdyby se obrátily; bály by se, kdyby nás užly u všech oken ... (*K starému králi*) Vy také, vy také; pojdte, netisk-něte tak svůj bílý vous na okenní tabule ... Ani nevíte, jak hrozivě vypadáte! ... – Proboha, nezůstávejte oba u oken! ... Tak přece pojdte, pojdte přece, říkám vám! Nevíte, co se stane ... Pojďte sem, pojdte sem, obraťte se, obraťte se! Dívejte se na druhou stranu! Dívejte se chvíli na druhou stranu! ... Jsou nemocné, jsou nemocné ... vzdalme se ... Nechte je spát o samotě! ...
PRINC (*obráti se*): Co je? Tak co je? – Ach, jaká tma je venku! Kde jste? Již vás nevidím ...
KRÁL: Počkejte chvíli; v očích máte ještě světlo sině ... Já již také nevidím ... Pojďte! Jsme zde ...
Odstoupí od oken.
PRINC: Ach, jaká tma vládne krajinou! ... Kde jsme?
KRÁL: Zapadlo slunce ...
KRÁLOVNA: Proč jste nepřišel dříve, Marcelle, Marcelle?
PRINC: Posel vám to řekl; myslel jsem, že přijdu teprve až ...
KRÁLOVNA: Již tolik let na vás čekají! Stále byly v této mramorové síni, dnem i nocí hleděly na průplav ... Za slu-nečných dnů chodily na druhý břeh ... je tam pahorek, odkud je vidět do dálky; moře vidět není, ale jsou vidět pobřežní skály ...
PRINC: Jaký jasný svit je pod stromy?
KRÁL: To je průplav, kterým jste připlul; na vodě je vždy záře ...
PRINC: Ach, jak temná je tato noc! – Již nevím, kde jsem, jsem zde jak cizinec.
KRÁL: Nebe se náhle zatmělo ...
PRINC: Vitr se opěl o vrby ...
KRÁL: Ve dne v noci vrбами věje vitr; nejsme daleko od moře.
– Slyšte, již prší ...
PRINC: Zdá se, jako by někdo plakal kolem hradu ...
KRÁL: To je déšť, který dopadá na vodu, mírný, tichý déšť ...
KRÁLOVNA: Zdá se, že sloz padají z nebe ...
PRINC: Ach, jak voda mezi břehy spí!
KRÁLOVNA: Stále tak spí; také je velmi stará ...
PRINC: Labutě se skryly pod mostem ...

KRÁL: Venkované ženou domů stáda ...

PRINC: Zdájí se mi být velmi staří a velmi chudí ...

KRÁL: Jsou velmi chudí; jsem králem chudobného lidu ...
Začíná být chladno ...

PRINC: Co je to tam na druhém břehu?

KRÁL: Tam dole? – To byly květiny, mráz je spálil ...

*V tomto okamžiku se ozve z dálky jednotvárný vzdálený zpěv,
z něhož v pravidelných přestávkách lze jasně zaslechnout jen
konečný rým, zpíváný sborem.*

VZDÁLENÉ HLASY: Atlantik!
Atlantik!

KRÁL: Co je to?

PRINC: Námořníci; myslím, že obracejí loď a připravují se
odplout ...

VZDÁLENÉ HLASY: Již se nevrátíme!
Již se nevrátíme!

KRÁLOVNA: Již napjali všechny plachty ...

PRINC: Dnes v noci odplují ...

VZDÁLENÉ HLASY: Atlantik!
Atlantik!

KRÁL: Je to pravda, že se již nevrátí?

PRINC: Nevím, možná že to již nebudou titíž námořníci ...

VZDÁLENÉ HLASY: Již se nevrátíme!
Již se nevrátíme!

KRÁLOVNA: Nevypadáte šťastně, milé dítě ...

PRINC: Já? – Proč bych nebyl šťasten? – Přišel jsem, abych jí
spatřil a spatřil jsem ji ... Mohu jí vidět ještě blíže, budu-li
chtít ... Mohu usednout po jejím boku, zachce-li se mi ...
Což nemohu otevřít dveře a uchopit jí za ruku? Budu-li chtít,
mohu jí obejmout, jen vzbudit ji musím. Proč bych byl ne-
šťasten?

KRÁLOVNA: A přece nevypadáte šťastně ... Nyní je mi skoro
sedmdesát pět let ... a stále jsem vás čekala! ... To nejste
vy! Vy ne! To již nejste vy! (*Odvrátí se a vzlyká*)

KRÁL: Co je vám? Co je vám? Proč jste se náhle rozplakala?

KRÁLOVNA: To nic není; to nic není. – Já nepláčím ... Ne-

všímejte si toho ... Člověk často pláče bez důvodu ... Dnes
jsem tak stará ... Již to přešlo ...

PRINC: Hned budu vypadat šťastnější ...

KRÁLOVNA: Pojďte, poďte, snad již otevřely oči ... Podejte
mi ruku; dovedte mne k oknu; pojdme se podívat k ok-
nům ...

VZDÁLENÉ HLASY: Atlantik!
Atlantik!

Všichni znovu přistoupí, aby vyblížili z oken.

PRINC: Ještě nevidím ... Je příliš jasno ...

KRÁLOVNA: V síni se něco změnilo ...

KRÁL: Pranic nevidím ...

PRINC: Je tam světleji než dříve ...

KRÁLOVNA: Není to stejné; v síni se něco změnilo ...

PRINC: Můj zrak dosud nevykl světlu ...

KRÁLOVNA: Některé z nich již nejsou na témže místě! ...

PRINC: Ano, ano, myslím, že se trochu pohnuly ...

KRÁLOVNA: Ach, ach, Kristabela a Klaribela ... Hleďte!

Hleďte! ... Držely Voršilu za ruce ... Již nedrží sestru za
ruce ... Pustily její ruce ... Obrátily se na druhou stranu.

PRINC: Asi již se skoro probouzely ...

KRÁLOVNA: Přišli jsme příliš pozdě! Přišli jsme příliš
pozdě! ...

KRÁL: Vidím dobře jen na lilie z oken; zavřely se ...

PRINC: Vědí, že je večer ...

KRÁL: A přece je tam světlo ...

PRINC: Jednu ruku drží tak divně ...

KRÁLOVNA: Kdo?

PRINC: Voršila ...

KRÁLOVNA: Co se s tou rukou stalo? ... Ještě před chvílí
jsem ji neviděla ...

PRINC: Protože ji ostatní zakrývaly ...

KRÁL: Nevím, co míníte; vidím jen na zrcadla ...

KRÁLOVNA: Něco jí bolí! ... Něco jí bolí! ... Tak spát ne-
může; to není přirozené ... Chtěla bych, aby položila níže
ruku. – Můj Bože, můj Bože, dej, aby sklonila ruku! ...

Její malá paže jí bude tak dlouho bolet! ...

PRINC: Nevidím, kdo jí podpírá ...

KRÁLOVNA: Nechci ji již vidět tak spát ... Ještě jsem nikoho neviděla tak spát ... To není dobré znamení ... To není dobré znamení! ... Již nebude moci pohnout rukou ...

KRÁL: Není třeba tolik se znepokojovat ...

PRINC: Ostatní spí prostěji ...

KRÁLOVNA: Jak jsou jejich oči zavřené! Jak jsou jejich oči zavřené ... Ach! Ach! Malé sestřičky! Malé sestřičky! Co budeme dělat? – Co s nimi uděláme? ...

KRÁL: Tíše, ticho, nemluvte tak blízko u oken ...

KRÁLOVNA: Nejsem tak blízko, jak myslíte ...

KRÁL: Vaše ústa jsou až u okenních tabulí ...

PRINC: Vidím ještě něco, co nelze jasně rozeznat ...

KRÁLOVNA: Já také; já také. Je tam něco, co začínám rozeznávat ... Táhne se to až ke dveřím ...

PRINC: Na dlaždicích něco je ... To není stín ... To nemůže být stín ... Nevím, co je to ... Mohly by to být její vlasy ...

KRÁLOVNA: Ale proč si nezapletla vlasy? ... Ostatní mají vlasy zapletené ... Pohlédte ...

PRINC: Říkám vám, že to jsou její vlasy! ... Vlají ... Ach, jak krásné vlasy má! ... To nejsou kadeře nemocné ...

KRÁLOVNA: Tak je ke spánku neupravuje ... Zdá se, že chtěla vstát ...

PRINC: Nic vám neřekla? ...

KRÁLOVNA: Dnes odpoledne, když zavírala dveře, řekla: – Hlavně nás již nebudte! – Pak jsem ji objala, abych neviděla, jak je smutná ...

PRINC: Nachladí se, jejich nahé malé nožičky spočívají téměř na dlaždicích!

KRÁLOVNA: Ano, ano, nachladí se! – Ach, nehleďte tak nenasytně! (*Ke králi*) Vy také ne! Vy také ne! – Nedívejte se tam každou chvíli! Nehleďte tam stále! Nedívejme se tam všichni najednou! ... Nejsou šťastní! Nejsou šťastní! ...

KRÁL: Co se vám náhle stalo? Smíte tam pohlížet jen vy sama? – Ale co je vám dnes večer? – Již nejste rozumná ... Nerozumím vám již ... Ostatní mají hledět jinam; ostatní mají zavřít oči ... Ale to se týká nás právě tak, jako vás, domnívám se ...

KRÁLOVNA: Víím dobře, že se vás to týká ... Pro lásku Boží, nemluvte tak! ... Ach! Ach! ... Nehleďte na mne! Nedívejte se na mne v této chvíli! ... Můj bože! Můj bože! Jak jsou nehybné! ...

KRÁL: Dnes večer se již nevzbudí; udělali bychom lépe, kdybychom šli také spát ...

KRÁLOVNA: Počkejme ještě; ještě počkejme! ... Možná, že uvidíme, co to je ...

KRÁL: Věčně se dívat oknem nemůžeme; je třeba něco učinit ...

PRINC: Možná, že bychom je odtud mohli vzbudit ...

KRÁL: Lehce zaklepeme na dveře.

KRÁLOVNA: Ne, ne! Nikdy! Nikdy! ... Ach! Ne, vy ne! Vy ne! Vy byste zaklepal příliš silně ... Ach, buďte opatrný! Všeho se bojí ... Kdyby bylo třeba, sama bych na okno zaklepala ... Je nutno, aby viděli toho, kdo klepe ... Počkejte, počkejte ... (*Lehce klepe na okno*)

PRINC: Neprobouzejí se ...

KRÁL: Vůbec nic nevidím ...

KRÁLOVNA: Zaklepu trochu silněji ... (*Znovu klepe na okno*)

Ještě se nehybají ... (*Královna ještě klepe na okno*) Člověk by řekl, že není v síni slyšet ... Jste si jisti, že je to spánek? – Možná, že omdlely ... Nevidím je dýchat ... (*Královna ještě klepe na jiné okno*) Klepejte trochu silněji ... Klepejte na ostatní okna! Ach! Ach! Tyto malé tabulky jsou silné! *Královna a princ úzkostlivě klepají oběma rukama.*

Jak jsou nehybné! Jak jsou nehybné! – To je těžký spánek nemocných ... To je spánek horečky, která neklesá ... Chci ji vidět zblízka! ... Chci ji vidět zblízka! ... Neslyší hluk, který děláme ... To není přirozený spánek ... To není posilující spánek ... Silnější se neodvažují klepat ...

PRINC (*poslouchá u oken*): Neslyším nejmenší hluk ...

Dloubě mlčení.

KRÁLOVNA (*objevíkem u okenních tabulek, v náhlém záchvatu pláče*): Ach! Jak spí ... Můj bože! Můj bože! Vysvobodte je! Vysvobodte je! Jak jejich malá srdčeka spí. – Jejich malá srdčeka již nejsou slyšet! – Tak strašně spí! – Ach! Ach! Jaký strach jde z člověka, když spí! ... Vždy se bojím v jejich

ložníci! Již neužrím jejich malé dušičky! ... Kde teď jejich malé dušičky jsou! ... Děsí mne! Děsí mne! – Nyní to vidím! ... Jak spí malé sestřičky, jak spí! ... Myslím, že budou stále spát! ... Můj bože, můj bože, je mi jich líto! ... Nejsou šťastné! Nejsou šťastné! Nyní vše vidím! ... Sedm malých dušiček v noci ... Sedm malých bezbranných dušiček ... Sedm malých dušiček bez přátel! ... Mají zcela otevřená ústa! ... Sedm malých otevřených úst! ... Ach, jistě žizní! ... Jsem přesvědčena, že strašně žizní! ... A všechny oči, jež jsou zavěněny! ... Ach, jak je všech sedm opuštěno! Všech sedm! Všech sedm! ... A jak spí! Jak spí! ... Jak malé princezničky spí! ... Jsem přesvědčena, že nespí! ... Ale jaký to spánek! Jak hluboký spánek! ... Probuďte přece ubohá srdce! Vzbudte přece královničky! ... Probuďte sestřičky! ... Všech sedm! Všech sedm! ... Tak je již nemohu vidět! Můj bože! Můj bože! Je mi jich líto! Je mi jich líto! A neodvažují se je probudit! ... Ach, jak slabé je světlo ... Slaboučké! ... slaboučké! ... A já se již neodvažuji je probudit. (*Bezúspěšně vzlyká u okna*)

KRÁL: Co je vám? – Co je vám? – Pojdte, pojdte, nedívejte se tam již; je lépe nedívat se na ně ... Pojdte, pojdte, pojdte. (*Snaží se jí odvléci*)

PRINC: Babičko! Babičko! ... Co jste viděla? Co jste viděla? ... Já jsem nic neviděl ... Nic tam není, nic tam není ...

KRÁL (*k princ*): To nic není, to nic není, nevíšimete si toho; to je stáří a večer ... Má podrážděné nervy. – Ženy potřebují plakat. V noci často pláče. (*Ke královně*) Pojdte, pojdte, pojdte sem ... Upadnete! – Pozor ... Opřete se o mne ... Již neplačte; neplačte už, pojdte ... (*Něžně ji obejmě*) To nic není; spí ... My také spíme ... Všichni tak spíme ... Nikdy jste neviděla nikoho spát?

KRÁLOVNA: Nikdy! Tak jak tento večer, nikdy! – Otevřete dveře! Otevřete dveře! ... Nemá ji dost rád! ... Nemůže ji milovat! ... – Otevřete dveře! Otevřete dveře! ...

KRÁL: Ano, ano; otevřeme dveře ... Uklidněte se, uklidněte se, již na to nemyslete, otevřeme je, otevřeme je ... Nic jiného si nepřejí; před chvílí jsem vám říkal, abyste je otevřela, a vy jste nechtěla ... Tíše, tíše, neplačte již ... Buďte rozum-

ná! ... Já jsem také starý, ale jsem rozumný. Tíše, tíše, již neplačte ...

KRÁLOVNA: Ano, ano, již to přešlo, již nepláči, již nepláči ... Není třeba, aby se vzbudily pláčem ...

KRÁL: Pojdte, pojdte, tichounce otevřu a vejdem tam společně ... (*Pokouší se otevřít dveře*)

Je slyšet skřipání zámku a je vidět, jak se klika v síni zvedá a klesá.

Ach, ach, co se stalo se zámek? – Nemohu otevřít dveře ... Strče do nich trochu ... Nevím, co je to ... Nevěděl jsem, že je tak obtížné vstoupit do této síně ... Chcete se také pokusit ...

Královna se marně pokouší otevřít dveře.

Nikdy jsem tam nebyl ... Neotevírají se ... Myslím, že zastržily závory ... Ano, ano; dveře jsou zamčeny; neotevřou se ...

KRÁLOVNA: Vždy je zavírají ... Ach, ach, neopouštějte je tak! ... Již tak dlouho spí! ...

PRINC: Mohli bychom otevřít okno ...

KRÁL: Okna se neotvírají.

PRINC: Zdá se mi, že se v síni opět zčeřilo ...

KRÁL: Není tam méně světla, ale nebe se vyjasňuje. – Vidíte hvězdy?

PRINC: Co budeme dělat?

KRÁL: Nevím ... – Vede tam jiný vchod.

PRINC: Je jiný vchod?

KRÁLOVNA: Ne, ne! Víím, co chcete říci ... Tamtudy ne! Tamtudy ne! Nechci sestoupit ...

KRÁL: Vždyť nesestoupíme, zůstaneme zde a Marcelus půjde sám ...

KRÁLOVNA: Ach ne, ne, ne! ... Počkejme!

KRÁL: Ale co vlastně chcete? – Jinak se do síně nemůže dostat ... Tak je to nejnedodušší ...

PRINC: Je tu ještě jiný vchod?

KRÁL: Ano, je zde ještě malý vchod, který odtud není vidět ... Ale snadno jej najdete; je třeba sestoupit ...

PRINC: Kudy je třeba sestoupit?

KRÁL (*bo vede stranou*): Pojdte sem. Nejsou to dveře ...

Nelze to nazvat dveřmi ... jsou to spíše padací dveře ... Je to dlaždice, která se nadzvedne. Je v nejzajímavějším konci síně ... Je třeba projít podzemní chodbou ... vy víte dobře ... a pak opět vystoupit ... Budete potřebovat svítlnu ... mohli byste zabloudit ... mohli byste narazit na ... mramorové desky ... chápete? ... Dejte pozor, řetězy jsem mezi ... chodbičkami ... Ale vy přece znáte cestu ... Nejednou jste tam sestoupil v době ...

PRINC: Já že jsem tam kdysi několikrát sestoupil?

KRÁL: Ale ano, ale ano, když vaše matka ...

PRINC: Když má matka? ... Ach tak, tamtudy je třeba ...

KRÁL (*pokývá hlavou*): Správně! – A také když váš otec ...

PRINC: Ano, ano, vzpomínám si ... A také když jím ...

KRÁL: Znáte to dobře! ... Kámen není zasazen; stačí do něho jen trochu strčit ... Ale buďte opatrní ... Jsou tam kameny, které nejsou dobře vsazeny ... Dejte pozor zejména na bustu, jejíž hlava se trochu naklání do cesty ... je z mramoru ... Také je tam kříž s poněkud dlouhými rameny ... Dejte pozor ... Nepospíchejte; máte dost času ...

PRINC: A musím tamtudy projít? ...

KRÁL: Ovšem! ... Ale potřebujete svítlnu. (*Volá z terasy*) Svítlnu! Svítlnu! Malou svítlnu! ... (*K princovi*) My počkáme zde u oken ... Jsme příliš staří, abychom sestoupili ... Nemohli bychom již vystoupit zpět ...

Přinesou rozžatou svítlnu.

Ach, ach, zde je svítlna; vezměte malou svítlnu ...

PRINC: Ano, ano malá svítlnička ...

V tom okamžiku venku zazní radostný pokřik námořníků. Na konci průplavu mezi vrubami zazáří rozžatými světly stozáry, rábna a plachty lodí.

KRÁL: Ach, ach, co se to děje?

PRINC: To jsou námořníci ... Tančí na palubě; jsou opilí ...

KRÁL: Loď ozdobil světly ...

PRINC: To je radost z odjezdu ... Chystají se odplout ...

KRÁL: Nuže, sestoupíte? ... Tudy.

KRÁLOVNA: Ne, ne, nechoďte tam! ... Tamtudy nechoďte! ... Nebuďte je! ... Nebuďte je! ... Víte, že si potřebuji odpočinout ... Bojím se ...

PRINC: Nevzbudím všechny, nepřejete-li si to ... Vzbudím jen jedinou ...

KRÁLOVNA: Ach, ach, ach!

KRÁL: Tíse vejděte ...

PRINC: Obávám se, že mě už nepoznají ...

KRÁL: Není to nebezpečné ... Ale dejte pozor na malou svítlničku ... Vidíte, vitr ... vitr jí chce zhasnout ...

PRINC: Bojím se, že proctinou všechny najednou ...

KRÁL: Co na tom? – Jen je nebuďte prudce, toť vše.

PRINC: Budu před nimi docela sám ... Budu vypadat ... Budou mít strach ...

KRÁL: Nebuďte je, dokud nepoložíte kámen zpět na své místo ... Nic neopozoruj ... Nevědí, co je pod síní, ve které spí ...

PRINC: Budou mě považovat za cizince ...

KRÁL: Budeme u oken. – Sestupte, sestupte již. – Dejte pozor na svítlnu. – Hlavně se neztraťte v podzemních chodbách; jsou velmi hluboké ... dbejte, abyste položil kámen na správné místo ... Vystupte co nejrychleji ... Počkáme u oken ... Sestupte! Sestupte! – Opatrně! Opatrně! ...
Princ odchází z terasy; starý král a královna vyblíží z oken tisknouce obličej na skleněné tabule. – Dlouhé mlčení.

VZDÁLENÉ HLASY: Atlantik!

Atlantik!

KRÁL (*otočí hlavu a hledí ke průplavu*): Ach, ach, odplouvají ... Dnes v noci budou mít dobrý vitr ...

VZDÁLENÉ HLASY: Již se nevrátíme!

Již se nevrátíme!

KRÁL (*divá se na průplav*): Před půlnocí budou na širém moři ...

HLASY (*stále vzdálenější*): Atlantik!

Atlantik!

KRÁL (*divá se do síně*): Jen aby ve tmě nezabloudil ...

HLASY (*sotva slyšitelné*): Již se nevrátíme!

Již se nevrátíme!

Ticho. Loď mizí mezi vrubami. Král pobíží na průplav. Již není vidět.

KRÁL (*bledí do síně*): Ještě nevyšel? – (*Dívá se na průplav*) Koráb tu již není. (*Ke královně*) Nedáváte pozor? – Neodpovídáte? Kde jste? Pohledte přece na průplav. – Odpluli; před půlnocí budou na širém moři ...

KRÁLOVNA (*roztržité*): Na širém moři dříve, než nastane půlnoc ...

KRÁL (*nabliží do síně*): Vidíte desku, kterou musí zvednout? – Jsou na ní vyryty nápisy; je asi skryta pod vavříny. – Nezdá se vám, že Marcel vyrostl? – Byli bychom udělali lépe, kdybychom je byli vzbudili dříve, než se vylodili. – Já jsem vám to říkal. – Byli bychom se vyhnuli všem těm výjevům. – Nevím, proč dnes večer nevypadal šťastně. – Chybily, že zasunuli závory. – Dám je odstranit. – Jen aby mu svítilna nezhasla. – Kde jste? Vidíte něco? – Proč mi neodpovídáte? – Jen aby ve tmě nezabloudil! Posloucháte mne?

KRÁLOVNA: Jen aby nezabloudil ve tmě!

KRÁL: Máte pravdu. – Necítíte, že se ochlazuje? – Na mramoru jim bude zima. – Zdá se mi, že je tam dlouho. – Jen aby mu nezhasla svítilna. – Proč neodpovídáte? Na co myslíte?

KRÁLOVNA: Jen aby jeho svítilnička ... Kámen ... kámen ... kámen ...

KRÁL: Je tam? Objevuje se? – Nevidím tak daleko ...

KRÁLOVNA: Zvedá se! Zvedá se! ... Ach, jak je jasno! ... Pohledte ... Poslouchajte! Poslouchajte! – Skřípá ve stězech! ...

KRÁL: Řekl jsem mu, aby vstoupil úplně tiše ...

KRÁLOVNA: Ach, vchází velmi tiše ... Pohledte, pohledte, protahuje ruku se svítilničkou ...

KRÁL: Ano, ano, vidím malou svítilnu ... Proč nevystupuje celý?

KRÁLOVNA: Nemůže ... Kámen zvedá velmi pomalu ... Ano, ano, velmi pomalu ... Ach, jak skřípá! Jak skřípá! Prudce se probudí!

KRÁL: Nevidím dobře, co se děje ... Vim, že je kámen velmi těžký ...

KRÁLOVNA: Vchází ... Vystupuje ... Vystupuje stále pomaleji ... Ach, jak kámen skřípá! ... Ach, ach, skřípá, skřípá!

... Pláče jako dítě! ... V siní je již polovina těla ... Ještě tři schody! Ještě tři schody! Ještě tři schody! (*Tleská rukama*) Je v siní! Je v siní! Pohledte! Jen pohledte ... Procitají! ... Všechny náhle procitají! ...

KRÁL: Spustil opět kámen?

Princ nechá ležet skřipající mramorovou desku, kterou právě zdvihnul, a zastaví se se svítilnou v ruce pod mramorovým schodištěm. Při posledním zaskřipání stěží otevře šest princezen oči, okamžitě se probírají ze spánku, pak vstanou a vykročí mu naproti zvedajíc rozespale ramena. Jen Vorsiła zůstane ležet obrácená na mramorových schodech, nehybná uprostřed svých sester, zatímco ony vyměňují s princem dlouhý pohled plný úžasu, okouzlení a ticha.

KRÁLOVNA (*u okna*): Vorsiło! Vorsiło! Vorsiło! ... Neprobouzí se! ...

KRÁL: Klid! Jen klid! – Má trochu tvrdý spánek ...

KRÁLOVNA (*křičí a tiskne obličej na okno*): Vorsiło! Vorsiło! – Vzbuďte ji! (*Tluče na okna*) Marcelle! Marcelle! – Probudte ji! Probudte ji také! Vorsiło! Vorsiło! ... Marcelle! Marcelle! ... Neslyšela ... Vorsiło! Vorsiło! Vstaň! Je zde! Je zde! ... Přišel čas! ... – (*Tluče na jiné okno*) Marcelle! Marcelle! Pohlédněte před sebe! Pohledte! Ještě spí ... (*Klepá na jiné okno*) – Ach, ach! – Kristabelo! Kristabelo! Klaribel! Klaribel! ... Kláro! Kláro! Vy, Kláro! Neslyšela! ... (*Prudce tluče na okna*) Vorsiło! Vorsiło! Vrátil se! Je zde! Je zde! ... Přišel čas! ... Přišel čas! ...

KRÁL (*tluče stejně na okna*): Ano, ano, vzbuďte ji přece! ... Vzbuďte ji přece! ... Čekáme! ...

Princ netečný k dolébajícímu bluku se tiše blíží k té, jež nevstala. Chvilí ji pozoruje, váhá, poklekne a dotkne se jednoho z oznažených nehybných ramen, která spočívají na bedněných poduškách. Po doteku se náhle rychle vztýčí a dlouhým krouživým pohledem plným brůzy patří na šest němých a smrtelně bledých princezen. Ty jsou neprve nerozbohdné a plny touhy utéci, potom současně se sklóní nad zesmlou sestrou, zvednou ji a v hlubokém tichu ji odnášejí, s tělem na již ztuhlém, s blavou nehybnou a s rozpuštěnými vlasy, na nejvyšší sedmý mramorový stupeň, zatímco královna, král

a obyvatelé bradu přiběhnou, tlučou a dívoce volají do všech oken síně; obě scény se odehrávají současně.

KRÁLOVNA: Nespí! Nespí! – To není spánek! To není spánek! To již není spánek! (*Běhá od okna k oknu jako rozumu zbavená; tluče na ně, třese železnými závorami, dupá; je vidět, jak vlaje u oken její dlouhý rozpuštěný vlas*) Já vám říkám, že již nespí! (*Ke králi*) Ach! Ach! Ach! Vy jste bezcitný muž! ... Volejte! Volejte! Volejte! Proboha! Volejte, říkám vám! Já křičím div nezemfu, a on nerozumí! Běžte! Běžte! Volejte! Volejte! Nic neviděl! Nic! Nic! Nikdy! Nikdy! Nikdy! ...

KRÁL: Copak? Copak? Co se děje? Co se děje? Kam máme volat?

KRÁLOVNA: Tam dolů! Tam dolů! Všude! Všude! Na terasu! Na vodu! Na luku! ... Volejte! Volejte! Volejte! ...

KRÁL (*z kráje terasy*): Ach! ... Ach! ... Pojdte! Pojdte! Sem! Sem! ... Voršilo! Voršilo! ... Něco se stalo! ...

KRÁLOVNA (*u oken*): Voršilo! Voršilo! ... Pokropte ji vodou! ... – Ano, ano, udělej to, mé dítě ... To nemůže být! ... Ach, ach, ach! ... její malá hlavička! ...

Služebnictvo, vojáci, vesničané, ženy přiběhnou s pochodněmi a svítilnami na terasu.

Voršilo! Voršilo! ... To nemůže být ... To není možné! ... Hej, hej, Klaribelo! Klaribelo! Pozor! ... Upadne! ... Nechodte po jejich vlasech! ... Otevřete! Otevřete! – Vzbudí se! Vzbudí se! ... Vodu! Vodu! Vodu! – Otevřete! Otevřete! – Dveře! Dveře! Dveře! ... Není možno vstoupit! Všechno je uzavřeno! ... Všechno je zavřeno! ... Jste hlouš jako mrtví! ... Pomozte mi! (*K těm, kteří ji obklopují*) – Jste hrozní lidé! Mé ruce! ... Mé ruce! .. Vidíte dobře mé ruce? ... Pomozte mi! Pomozte mi! Ach, ach! Je pozdě! ... Je příliš pozdě! ... Je příliš pozdě! ... (*Třese dveřmi*) Zavřeno! Zavřeno!

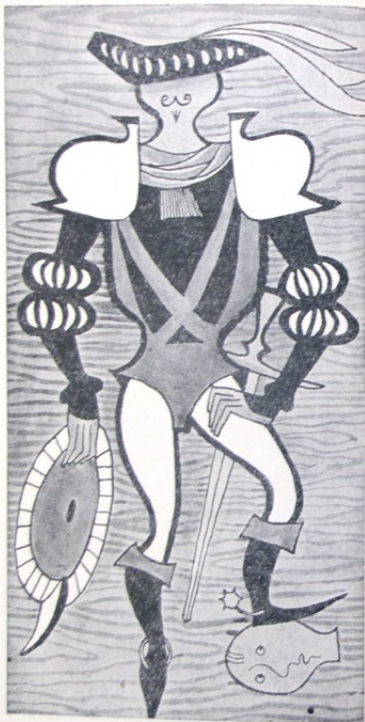
Všichni lomcují dveřmi a tlučou na všechna okna.

Otevřete! Otevřete! Otevřete! Otevřete!

Černá opona prudce spadne.

UDATNÝ KASIÁN

Hra o jednom dějství



LOUTKY

MARTIN
ZOFIE
KASIÁN
SLUHA

Podkrovní pokoj ve stylu konce XVII. století. Malé německé město. Výhled oknem na střechy a věže a dále na paborkatou krajinu, přes kterou teče červenaný lesk večerního slunce. Pokoj poněkud v nepořádku. Otevřená truhlice. Otevřená, napolo vyprázdněná skříň. Prádlo a části oděvu leží po židlích. Martin se zaměstnává skládáním cestovního tlumoku. Zofie u něho.

MARTIN: Neplač, dítě – neplač.

ZOFIE: Vždyť jsem docela těše.

MARTIN (*aniž se obrátí*): Slyším na tvém dechu, že pláčeš.

ZOFIE: Mám ti pomoci?

MARTIN: To bys mohla udělat. Podívej se, tam ve skříni, docela nahoře – leží kapesníky.

ZOFIE (*jde tam*): Nové ... hedvábné ...

MARTIN: Dej mi je. Jistě mi nezalžiš, že si беру na cestu nové hedvábné kapesníky.

ZOFIE: A ten nádherný krajkový límeček! ... Tak jsi jej přece koupil od toho perského obchodníka.

MARTIN: Zajisté. Či bys chtěla, aby se tvůj znejmilejší nosil na cestách jako řemeslnický tovaryš? ... Tak mně přece podej ten límeček. (*Zofie mu jej pomalu přinese. – Martin ukazuje na límeček*) Není to opět slza?

ZOFIE (*prostě*): Promiň.

MARTIN: Nu, nu ... (*Dotkne se límeče lebece rtoma – dobrořečně*) Nu tak vidíš, že se nehněvám. Ale uklidni se konečně. Smiř se s tím, dítě. (*Zaměstnan*) Vždyť to není navždy.

ZOFIE: To také doufám.

MARTIN: Nu tak.

ZOFIE: Ale jak dlouho? ...

MARTIN: Jak dlouho? Chceš ze mne udělat lháře proti mé vůli, dítě? Nevím, jak dlouho.

ZOFIE: Březen je u konce.

MARTIN: Vím.

ZOFIE: Na louce před městskými hradbami kvetly fialky, když jsme se ondy procházeli venku.

MARTIN: A co má být?

ZOFIE: Budeš zase zpátky, až pokvete bez?

MARTIN: Snad dříve ... snad také trochu později ... Možná, že teprve, až uzrajou broskve – což vím! Rozhodně se vrátím, jen zůstanu-li nazívu – a to doufám.

ZOFIE (*úzkostně*): Jen nedáš-li se naverbovat, Martine.

MARTIN: Naverbovat? ... Na to nepomyslím. Nemám chuť se potloukat. To není moje záležitost.

ZOFIE: Jen až odejdeš! Doslechla jsem, jak dovedou lákat, lstivě a úskočně! – A tvůj bratranec Kasián, o kterém mi tolik vypravuješ, ten je také voják.

MARTIN: Udatný Kasián – ano, to je něco jiného. Ten utlouk už, když mu bylo třináct let, dva loupežníky k smrti ... Ó ten si necení lidského života víc, než jsoucnosti komára! To je chlapík!

ZOFIE: Ráda bych ho poznala.

MARTIN: Kasián! ... To je hrdina! Vsadím se, že se dříve nebo později stane plukovníkem, generálem ... polním maršálkem ... Aj, kdybych byl Kasiánem, byl bych si už dávno vydobyl vévodství! Brzo uslyšíme něco takového, to je jisté ... Arci, udatný Kasián! – Ale já jsem pokojný chlapík a pískám na svou flétnu.

ZOFIE: A nabídnou-li ti krásný závdavek?

MARTIN: Závdavek? ... Což jsem chudák?

ZOFIE: Martine, povedeš-li to tak dále, brzy nezbude z tvých vyhraných dukátů moc.

MARTIN: S tisíci dukátů bych přišel daleko. Mízných tisíc dukátů, které jsem vyhrál na studentech! Tě žebrácké čeládky tady ve městě!

ZOFIE: Viš, co říkají?

MARTIN: To si mohu pomyslet.

ZOFIE: Ze jsi ve spolku s ďáblem.

MARTIN: Jim je vtip a štěstí ďábelství. Dočkáte se nevidaných divů! (*Přechází, strojí se*)

ZOFIE: Ó, Martine, Martine!

MARTIN: Co chceš?

ZOFIE: Zůstaň doma, zůstaň doma! Tuším, že mi nezůstaneš věrný!

MARTIN: (*dotčen*): Dal jsem ti někdy záminku?

ZOFIE: Co vím o tobě? Teprv na podzim jsi přišel do našeho města a o vánocích jsi mě poprvé políbil.

MARTIN: Nu, co dále? Od té doby jsi ledacos poznala! –

ZOFIE: Byl to tvůj první polibek? Jako to byl můj první?

MARTIN: To ti mohu přísahat.

ZOFIE: Martine! ... A z těch krásných žen, které tu na podzim tancovaly balet, jsi nepolíbil žádnou?

MARTIN: Žádnou.

ZOFIE: Nebyl jsi každý večer v divadle? Nečekal jsi dlouho do noci, až šly domů – u malých vrátek na radničním náměstí?

MARTIN: Vždyť jsem žádnou neznal, na žádnou nepromluvil.

ZOFIE: A květina, po které jsi se pachtil?

MARTIN: Dosti těch dětinských nápadů!

ZOFIE (*naléhavěji*): Jak se jmenovala ta, která ti hodila květiny?

MARTIN: Nevím už.

ZOFIE: Tančila každý večer zajatou dívku z Athén.

MARTIN: To je možné.

ZOFIE: Jak ji vidím před sebou! Jako hadi, zmitající se ve sněhu, kroužily se jí černé kadeře na ramenou. Všichni, kdož ji viděli, byli nadšením ztřeštění! A korunní princ hodil jí rudé růže na jeviště ... Ó, nezapomněla jsem. A později na ulici čekaly stovky lidí; když přišla, kyticí v ruce, jásalí hlasitě všichni a ona se usmívala a pohlížela kolem a rozhazovala květy mezi dav ... A ty, ano, ty ... ty! Ty ses sehnul, hnal ses po jednom a zdvihl jsi jej se země a schovals jej – dobře jsem to viděla – na svých prsou!

MARTIN (*sábně mimoděk na prsa. Poblédne letmo na Zofii, zda to viděla*): Nu, co má být? Je pryč, už jsem o ní nic neslyšel.

ZOFIE: Ale mně je úzko, Martine, že bys mohl jednou pro takovou zapomenout a zradit.

MARTIN: Nesmyslný nápad!

ZOFIE: Považ, Martine, že jsou všechny falešné ty, které se toulají bez domova světem ... i když dovedou krásné tančit nebo zpívat. A považ, že by to bylo neštěstí také pro tebe, Martine, kdybys na mne zapomenul!

MARTIN (*netrpělivě*): Jak je pozdě?

ZOFIE: Zvoni k nešporám, Martine.

MARTIN: Tři hodiny ještě! ... Tři dlouhé hodiny, než pošta odjede.

ZOFIE: Dlouhé ... dlouhé? ...

MARTIN: Ublížil jsem ti?

ZOFIE (*vybuchne*): Proč odcházíš?

MARTIN: Kolikrát ještě se budeš tak pošetile ptát? Protože mne něco žene pryč ... Proudící krev ve mně ... kvetoucí jaro venku ... Něco nového chci vidět – lidí – města! ... Zlobí mne ty stěny zde – zdi mne tísní ... žádná píseň nechce mně už se rtů ... (*Přechází; vidí Zofii neklidný pohled, namířený na sebe*) Je cosi hloupého na poslední hodině před rozloučením! ... Nemusíš domů, Zofie? – Připozdívá se.

ZOFIE: Chceš-li, Martine, odejdu hned.

MARTIN: Ne, že bych chtěl, ale matka ...

ZOFIE: Dnes bych se mohla déle zdržet. Chtěla jsem tě ještě doprovodit až k poště.

MARTIN: Tak? ... Nu dobrá. Tak můžeme společně pobečet.

ZOFIE: Arci.

MARTIN: Tak pojďme.

ZOFIE: Kam?

MARTIN: Myslím, jako posledně, k řece – do hostince U zlaté labutě.

ZOFIE: Tam – ? ...

MARTIN: Nechceš?

ZOFIE: To si můžeš pomyslet! ... Ti vojáci tam a studenti, kteří se tak drze dívají ...

MARTIN: Aj, proto? To nás málo rmoutí.

ZOFIE: Kolik chybělo posledně, abyste se na sebe nevrhli kordy?

MARTIN: Není to moje vina. Nestrpím, aby se někdo na tebe neslušně díval.

ZOFIE: Nebylo by útulnější, kdybychom zůstali doma?

MARTIN: Arciže by to bylo útulnější. Ale není tu nic k jídlu. Paní Brigita je pryč od dnešního odpoledne a sluha přijde teprve, až bude čas donést tlumok na poštu.

ZOFIE: Přinesu sama něco.

MARTIN: Chceš?

ZOFIE: Kousek studeného masa, pečivo, pomeranče a datle – je ti to vhod?

MARTIN: Dobré dítě! Co budeš teď dělat celé ty večery, kdy budu pryč?

ZOFIE: Vzpomínat na tebe ... co jiného! –

Bolestně obejmutí. Dosti značně se setmělo. Těžké kroky na schodech. – Oba vzhlednou. Vstoupí Kasián ve fantastické uniformě.

KASIÁN (*velmi blázně a prudce*): Jsem tu dobře?

MARTIN: Bratranec Kasián!

KASIÁN: Ano, já to jsem ... Odkud proniká ten hlas? ... Je to hlas mého bratrance Martina, který ke mně doléhá ze šera ... Buď mně pozdraven, bratranče Martine! ... A dobrý večer té krásné slečně.

MARTIN: Ať je jakkoliv šero, hned vidí, jestli je některá slečna krásná.

KASIÁN: Více chytrosti než bystrý zrak ... Kdyby to byla stará teta Kordula, byl bys dávno rozsvítit.

MARTIN: Rozsvít, Zofie, rozsvít! Abys spatřila tvář v tvář druhá mého mladí, syna otceva bratra, statečného Kasiána! Zofie přistoupila ke Kasiánovi a pozoruje ho. Dívají se navzájem upřeně do očí. Pak teprve rozsvítí.

Odkud, Kasiáne? ... Kam? ... Jak dlouho se zdržíš? ... Co tě sem přivádí?

KASIÁN: Přilíš mnoho otázek na člověka, který je hladový, žiznivý a zemdlý.

MARTIN: Tak se teď musíš postarat o tři, Zofie. Pospěš si

trochu – víš, že nemáme mnoho času ... Studené maso, pečivo, pomeranče a datle – jak jsi řekla.

KASIÁN: A o sektu jste nemluvila, slečno? To by mi bylo líto.

ZOFIE: Přinesu všechno, co si přejete.

MARTIN: Rychle se vrať!

ZOFIE: Na shledanou. (*Odejde*)

KASIÁN (*se natáhne na postel*): Znamenitě! Ach, tady by se to odpočívalo čtyřiaadvacet hodin!

MARTIN: Je-li ti líbo, nemusíš již vstávat. Odcestuji.

KASIÁN: To se dobře hodí. A to mi jistě postoupíš také svůj pokoj na jednu noc?

MARTIN: Jak dlouho chceš.

KASIÁN: Snad také tu slečnu, co nám šla pro večeri?

MARTIN: Tady přestává moje právo, abych rozhodoval, a tvoje, aby ses ptal.

KASIÁN: Oho, před rokem byl bys nenalezl tak rychlou odpověď.

MARTIN: A ode dneška za rok bych tě snad místo odpovědi ...

KASIÁN: Svým kordem nabodl. Dovoľ, ať to raději řeknu sám, jinak by to mohlo špatně skončit. A to by bylo hloupé, neboť já si přejí zůstat tvým dobrým přítelem. Poďej mi ruku.

MARTIN: Buď vítán.

KASIÁN: Musím si tě prohlédnout. Změnil ses. Tvoje ostýchavé zbožné chování zmizelo ... Město tě změnilo, jak se zdá. Chodíš do kostela?

MARTIN: Ach, Kasiáne, život sám má dosti nebe a pekla! ... Nač potřebuji kostel a kněžoury!

KASIÁN: Výborně! Výborně! ... Co se ti přihodilo? Ukradl jsi perskému šachu korunu s nočního stolku? ... Jedeš zitra v pozlaceném kočáru se šesti bělouši do Zadní Indie? ... Otrávil jsi bamberského arcibiskupa a jsou ti na stopě? ... Cestuješ na lov lvů do Afriky? ... Pozval tě sultán do svého harému? ... Nebo jsi dokonce ten chlapík, který nedávno na zemské silnici mezi Wormsem a Mohuči přepadl kočár, v němž seděla krásná hraběnka z Wespichu a její krásná dcera? ... Jsi snad dokonce ten, co pověsil kočičho na strom a oběma dámám udělal děti, které přišly předevčirem ve stejnou hodinu na svět?

MARTIN: Nic z toho.

KASIÁN: Ach, – já jsem to tušil: dívka, která nám šla pro pomeranče a datle, je přestrojená princezna.

MARTIN: Ale o té není vůbec řeč!

KASIÁN: Hrome, je někdo, kdo dovede vzbudit Kasiánovu zvědavost, a ten někdo je můj milý bratranec Martin!

MARTIN: Tedy slyš! ... (Vyjme ze své kamizoly květinu) Tahle je od té, s níž jsem ještě ani jednou nepromluvil, a kterou miluji jako šilence. Na podzim byla tady ve městě a tančila. – Jmenuje se Eleonora Lambriani ... (Vrāvora)

KASIÁN: Co je ti?

MARTIN: Jímá mě závrať, vyslovím-li to jméno.

KASIÁN: Eleonora Lambriani? ... Metresa vévody z Altenburku?

MARTIN: Bývalá!

KASIÁN: Která ve Fontainebleau v noci v zámeckém parku tancovala před francouzským králem a jeho důstojníky bez závoje? –

MARTIN: Hlupák je, kdo to nepochopí! Byla opojena svou krásou.

KASIÁN: Která shodila hraběte z Leiganku oknem do dvora, až se na něj vrhli psi a sežrali mu ucho?

MARTIN: Bylo to jen z prvního poschodí a druhé ucho mu zůstalo ...

KASIÁN: Která jednou přísahala, že po devětadevadesát noci každou noc obšťastní jiného milence, z nichž žádný nesmí být méně než kníže, – která přísahu dodržela a ve sté noci si přivedla do ložnice savojského hochy s kolovrátkem – ?

MARTIN: Ano, toť ona, ubohá, nejnádhernější, nejkrásnější! A já ji chci – musím ji mít! A pak zemřít!

KASIÁN: Chceš? Hm ... Mohlo by se stát, že ji dostaneš za groš; – ale je také možné, že požádá deset tisíc dukátů za polibek na špičky prstů. Je možné, že na tvůj první žádostivý pohled roztrhne ve dvě svou košili – ale také se může stát, že tě pošle proti tisícům Turků, než ti dovolí, abys jí rozepjal přezku na stěvíci.

MARTIN: Jsem připraven.

KASIÁN: Viš, kde mešká v tomto okamžiku?

MARTIN: V Homburku. Tančí při slavnostech, které se tam konají u příležitosti schůzky monarchů. A zítra ráno tam budu.

KASIÁN: Kam jsi zahrabal své poklady?

MARTIN: Dnes ještě jsou v cizích kapsách. Ale zítra před večerem budu bohatý.

KASIÁN: Jak to provedeš?

MARTIN: Což ti není známo, že se do Homburku o slavnostních dnech hrnou všichni hráči Evropy? ... Kdo se se mnou pustí do hry, toho bohatství je moje. Den je dlouhý, máme-li štěstí. A večer půjdou do divadla, sednu si do předproscénia, uvidím Eleonoru tančit, a pak počkám před jejími dveřmi, položím jí své bohatství, své srdce a svůj život k nohám.

KASIÁN: A nebude-li chtít o tobě nic vědět?

MARTIN: Pak jsem o půlnoci mrtvolou.

KASIÁN: Tvoje fantasmie chromne příliš brzy. V jednu hodinu v noci budu s ní na tvém hrobě tancovat menuet a čínský císař bude přihlížet ze vzdušného balónu.

MARTIN: Máš pravdu, že se mi vysmíváš, Kasiáne, neboť znáš jen moje naděje a přání, ne však moji sílu a umění. Nevíš, že vyhrát musím ...

KASIÁN: Musíš?

MARTIN: Ať padnou kostky jakkoli – padnou pro mne. >

KASIÁN: Jseš si tím jist?

MARTIN: Tak jist – jako svýma očima a svou rukou!

KASIÁN: Vyzkoušel jsi to?

MARTIN: Přirozeně. Nejdříve jsem hrál sám se sebou. Když jsem si byl jist svou věcí, pozval jsem si přátele, studenty jako já, jeden přivedl druhého, všichni prohráli, a dnes jsou v mých kapsách všechny peníze města. Není toho zrovna mnoho, tisíc dukátů, ale postačí to na výbavu, cestu a první sázku.

KASIÁN: Máš svrbí ... Jseš si svou věcí docela jist?

MARTIN: Zkus to přec! Tady je pohár a kostky; hrejme!

KASIÁN: Znamenitě. (Vezme pohár do ruky) Ale co je s tou krásnou slečnou, která nám šla pro jídlo?

MARTIN: Ubohé dítě! – Viš, Kasiáne, když jsem se s tebou na podzim rozloučil, tys narukoval k pluku a já šel na universitu. Byl jsem nevinný hoch a nepolibil jsem dosud ústa

žádné dívky, žádné nepřisahal lásku. Mohl bych tak předstoupit před Eleonoru? ... Neodvážil jsem se toho. V Žofii náručí naučil jsem se líbat, přísahal jsem jí sliby, které dívky rády slyší. Hrál jsem horoucího, žárlivého, něžného a umím udělat ze ženy co chci. Zbývá ještě poslední zkouška. Musím se cítit vítězem a dost silným, abych se před zbožňovanou netrásl. Než opustím město, řeknu jí, že se s ní již nikdy neshledám, a ty budeš svědkem, jak spěšně poletí k tomuto oknu, aby se vrhla dolů.

KASIÁN (*potřásá kostkami*): Tvoje sázka, bratranče Martine!

– Jak? Jenom dukát?

MARTIN: Tak začínám.

KASIÁN (*báží*): Tři.

MARTIN (*taktéž*): Čtyři.

KASIÁN: To právě nebylo nic zvláštního.

MARTIN: Ne víc, než jsem potřeboval.

KASIÁN: Deset.

MARTIN: Jedenáct.

KASIÁN: Dvanáct ... Ha, teď se ti to nepovede.

MARTIN: Dvanáct.

KASIÁN: U řasa! – Jedenáct!

MARTIN: Dvanáct. – Dále!

KASIÁN: Dále? – Jsem hotov. Nemám v kapse už ani halíř.

Vejde Žofie.

Milostivá slečno, tady vidíte člověka, který je v tomto okamžiku tak chudý jako kostelní myš ...

MARTIN: To neříkej ... Zde, příteli, tu je dukát. Rád ti jej půjčím.

KASIÁN (*strčí jej do kapsy u vesty*): Člověk nikdy neví ...

ZOFIE (*strojí na stůl, nalévá*): Je to tedy pravda, že má systém, s nímž neomylně vyhrává?

KASIÁN: Zdá se ... Děkuji. Na vaše zdraví, slečno ... Na tvé zdraví, bratranče Martine ... Kdo by to byl věera řekl, že budu dnes sedět u prostřeného stolu v kruhu přátel ...

Aj, jaký to máte hezký čepěček, slečno!

MARTIN: Skutečně, je pěkný. Neměla jsi jej, když jsi odešla pro jídlo.

ZOFIE: Bydlím blízko. Odběhla jsem na okamžik do své ko-

můrky. – Člověk se přece musí trochu slušně upravit, dostane-li nejmilejší tak vynikající návštěvu.]

MARTIN: Ví, co se sluší, není-li pravda?

KASIÁN: A neměně, co chutná. Přisahám, že lanýží paštika, kterou jsem jedl u vévody z Andaluzie, byla jen směsná žebřácká strava proti těhle!

MARTIN: To je sotva možné ... Vskutku, je to docela skromný hostinec, ze kterého pochází paštika, a kuchař se jistě nikdy nevzdálil z městečka ... Není-li pravda, Žofie?

ZOFIE: Mýlíš se, Martine. Když už jsem byla doma, běžela jsem hned přes tržiště, do hostince K putujícím velbloudovi – tam mají teď kuchaře, kterého velkovévoda z Parmy vyhnal na venkov, protože vařil tak výborně, že se princezna chtěla mermomocí za něho vdát.

KASIÁN: Ať žije velkovévoda, princezna a putující velbloud ... a vy, slečno!

Piji.

Výtečně! ... Nemyslil jsem, že jsou zdejší sklepy zásobeny tak znamenitým vínem.

MARTIN: Toho není ve městě nedostatek. Přitom je tak laciné jako málokde. Láhev třináct grošů – není-li pravda, Žofie?

ZOFIE: Ne, Martine. To je nejlepší víno, jaké mají U putujícího velblouda. Láhev stojí dukát.

MARTIN: U řasa! Půjčili ti na tvůj obličej?

ZOFIE: Ne. Dala jsem do zástavy zlatý náramek, který jsi mně nedávno daroval ... Což jsem neměla, když máme tak vzácnou návštěvu? ...

KASIÁN: Moje žízeň je dobrá, víno je lepší – ale vaše přívětivost, slečno, je lepší než žízeň a víno. Dovolte, abych vám políbil ruku, slečno.

ZOFIE: Nenažývejte mě přece „slechnou“ – musela bych se stydět. Moje matka je chudá vdova, a můj otec býval městským kovářem.

KASIÁN: To můžete namluvit někomu, kdo rozumí méně světu a ženám ... Váš otec nebyl kovářem.

ZOFIE: Ubezpečuju, vás, pane důstojníku ... moje matka je počestná paní.

KASIÁN: Nepochybujeme o tom, slečno, že vaše matka byla

počestná podle svého nejlepšího vědomí; ale odpřisáhnou, že se mezitím, když vás nosila pod srdcem, sama zhlédla na pohanské bohyni Venuši, která se jí asi zjevila ve snu. To se přihází i nejpočestnějším paním: já sám byl jsem pozván ke snu vznešené dámy, které se zjevil moučnický kníže, a která povolila děvčátko černé jako uhel a havran.

Zvony.

MARTIN (*netrpělivě*): Zákusek! Čas kvapí! ... Jak? Už tu nic není? Aj, Žofie, tak jsi přece přes veškerou péči na něco zapoměla!

ZOFIE: Ó ne! (*Přinese podnos s ovocem*)

KASIÁN: Nádherně! ... Voní tak svěže, jako by byly právě načesány se stromu.

MARTIN: Kdes opatřila tak nádherné ovoce? ... Jak přicházejí tak skvostné plody do tohoto města?

ZOFIE: Je to náhoda. Viděla jsem ten podnos vystaven ve výloze Silvia Renattioho.

KASIÁN: Je dosti krásný, aby zdobil panskou tabuli.

ZOFIE: Pro tu byl také určen. Purkmistr přijímá dneska knížete z Desavy, který se tu staví cestou do vojenského ležení ...

MARTIN: Nuže? ... Což jsem purkmistr? ... A tenhle kníže?

ZOFIE: Ne, to ne.

MARTIN: Nebo jsem ti dal víc šperků, než si vzpomínám, abys byla s to zaplatit tento podnos?

ZOFIE: O ne! Tenhle účet jsem vyrovnala jiným způsobem.

MARTIN: A jak, je-li dovoleno ptát se? –

ZOFIE: Mladý Ital, který stál v krámě, žádal za něj polibek ...

MARTIN: A ty jsi takto zaplatila?

ZOFIE: Což jsem neměla, máme-li tak vzácnou návštěvu?

KASIÁN: Jednala jste nejvyšší uslechtilé a pohostinně, slečno.

Ale já přísahám, jako že tyto plody přicházejí právě ze žhavé Sicílie, jako že ten, který je česal, zahynul slunečním úpalem, jako že ten, který je přivezl do Německa, zemřel touhou po domově, a purkmistr a kníže pro utrpěné příkoří se zblázní, protože se museli vzdát takového zákusku – že zrovna ten drzý Ital si je dal tisícronásobně přeplatit, a to mi odpyká, než opustím město ... Ale teď si pochutnáme.

Jedí. Žofie se dívá na Kasiána. Martin ji pozoruje. – Mlčení.
MARTIN (*ke Kasiánovi*): Odkud vlastně přicházíš?

KASIÁN: Odkud? ... Mám to říci málo slovy, nebo vyprávět celou historii?

MARTIN: Málo slovy, dovedeš-li to.

KASIÁN: Nedá se to povědět tak jednoduše. Přicházím z bitvy, kde byli odstřeleni dva koně pode mnou a tři čepice s mé hlavy. Potom přicházím ze zavětí, kde několik dobrých kamarádů umřelo hlady a bylo sežráno krysami. Dále s popravivš, kde jich bylo sedm po mé straně zastřeleno a já byl s nimi jako mrtvý vhozen do hrobu, ačkoliv všechny kulky zavisly mimo mě. Dále z pařátů supa, který mne měl za mršinu jako ostatní, kteří se po mém boku chystali k rozkladu, a který mě upustil s horské výše na zemi, šťastnou náhodou do stohu sena. Dále z lesa, kde mě několik kupců považovalo za strašidlo, a kteří ve smrti leknutí mně zanechali všeliké dobré věci a hotové peníze. Dále z velmi veselého domu, kde se Charvatky a Čerkesky a Španělky kvůli mě vrhaly na sebe dýkami a jejich galáni mě chtěli sprovodit se světa ... takže jsem utekl komínem na střechu a seskočil s páteho patra ... krátce a dobře: Přicházím z tolikerých dobrodružství, že by jinému dalo více námahy, aby si je vymyslel, než mně způsobilo, abych je přestál.)

ZOFIE: Nádherně!

MARTIN: Zvláštní! ... A z těch tisícerych nebezpečností jsi vyvázl – aj, tys měl štěstí – bez poranění?

KASIÁN: To bych řekl, kdybych byl chvástal, ale protože jím nejsem – pohleďte!

ZOFIE: Nic nevidím.

KASIÁN: Jak, slečno, vy nevidíte, že nehet na mém maličku je zlomený?

Pije. Žofie se na něj dívá s úžasem.

MARTIN (*stále zlostněji*): Odkud přicházíš, to bychom tedy už věděli ... Ale kam vlastně jdeš?

KASIÁN: Jakmile se zase zotavím ze svého zranění, narukuju k svému pluku.

ZOFIE: Ó, kéž byste mě vzal s sebou!

MARTIN: Zbláznila ses, Žofie?

ZOFIE: Co bych tu dále dělala? Myslím, že zručná markytánka je ve válečných časech všude dobře přijímána.

KASIÁN: Vaši ruku, slečno – plácne se, je to ujednáno!

MARTIN: Cos jí namíchal do vína, Kasiáne?

KASIÁN: Co je ti po tom, co slečna dělá, když ty jdeš na cestu?

MARTIN: Varuju tě, Zofie – varuju tě. Pomysli na svou matku!

ZOFIE: Leží váš pluk daleko odtud?

KASIÁN: Bude to cesta asi na den a noc, slečno.

MARTIN: U ďábla! U ďábla!

KASIÁN: Co je?

MARTIN: Trápí mne netrpělivost, kde zůstal můj sluha. Zmeškám poštu!

KASIÁN: Máš dlouhou chvíli – Pojď, bratranče, ani já nemiluji prázdné čtvrt hodinky ... He, ještě si zahrajme!

MARTIN: Ha, s tebou ... Zapomínáš, že už nemáš ani halíř.

KASIÁN: Oho, tuhle mi půjčil bohatý bratranec dukát, s tím snad smím naložit, jak je mně libo.

MARTIN: Na mou duši, to smíš. A bude mně potěšením, když tě zbavím vedle tohoto dukátu také kazajky, punčoch, kordu a košile.

ZOFIE: Martine, co tě to napadá, že zachází se svým hostem tak stroze?

KASIÁN: Kostky sem!

MARTIN: Zalostná sázka – ubohá sázka! – Michám! ... Dvanáct! No a je konec žertu.

KASIÁN: Aj, to dokážu taky! – Dvanáct!

MARTIN: Deset.

KASIÁN: Jedenáct.

MARTIN: Dvě.

KASIÁN: Tři. – To je všechno?

MARTIN: Vždyť vidíš. Máš snad strach? – Čtyři.

KASIÁN: Pět.

MARTIN: Jedenáct! – To se obrátí.

KASIÁN: Dvanáct.

MARTIN: Dále!

KASIÁN: To už nepostačí.

MARTIN: Nestarej se! ... Tady je můj cestovní tlumok dobře naplněný; je v něm víc, než tušíš. (Hraji) Jedenáct!

KASIÁN: Dvanáct! A patří mně.

MARTIN: Tady – moje skříň! ... tady moje lože ... moje ložní prádlo ... Budeš vyplacen! Jedenáct.

KASIÁN: To budu ... Dvanáct! ... Vyhrál jsem! A teď dost.

MARTIN: Dost? ... Ještě jednou ... Sluha tu hned bude ... ještě jednou, nemůže to tak jít dál!

KASIÁN: Co můžeš ještě vsadit?

MARTIN: Všechno, co mám na těle, k čertu! ... a sluhu ... a místo na postě ...

KASIÁN: To nepostačí.

MARTIN (ukazuje na Zofii): A tuhle k tomu!

ZOFIE: Martine! ... Věnuji se sama. (Sedne si Kasiánovi na klín a obejmě ho)

MARTIN: Lotře! Lotře! Cos jí namíchal do vína? ... Neslyšíš? Rekl jsem: Lotře!

KASIÁN (vyskočí): Ach, tak je to míněno?

MARTIN: Kupředu! Kupředu!

KASIÁN: Pojď, odbudeme to před branou.

ZOFIE: Nebesa! Kasiáne! Kasiáne!

MARTIN: Nemám tolik času, abych chodil před bránu. Tady je místa dost.

KASIÁN: Jak je libo, bratranče.

ZOFIE: Kasiáne, mám vás zase hned ztratit?

Kasián se směje.

MARTIN: Není čas k smichu – kupředu! Kupředu! Souboj.

KASIÁN: To není zlé! To jsi dobře provedl ... ještě sedm nebo osm let, a byl bys nebezpečný soupeř – i když ne pro mne.

Bodne ho do srdce.

MARTIN (sklesne): Běda! Běda!

ZOFIE (letí ke Kasiánovi): A vám se nestalo nic?

KASIÁN: Je mně líto, bratranče Martine ...

SLUHA (přichází): Zde jsem, milostivý pane.

KASIÁN: Jeho pán stojí tady. Vzal tlumok ... Tak! ...

MARTIN: Moje oko se kali!

KASIÁN: Jak jsi to řekl, bratranče Martine?

MARTIN: ... stíny smrti ...

KASIÁN: Jaké bylo její jméno? ... Eleonora Lambriani ...
Stálo by za námahu, abych si vzal ještě den dovolené ...

ZOFIE: Eleonora Lambriani – co je to? Dívka z Athén! Tak se jmenovala! –

MARTIN: Ano, bídnice, bídnice, abys to tedy věděla! ...
Eleonora ... tady ta květina ... uschoval jsem ji ... to je táž ... vezmi ji, bratranče Kasiáne ... dones ji ... že ji pozdravuji ...

KASIÁN: Při nebi, obstarám to a ještě leccos jiného, co ji pobaví ještě lépe!

ZOFIE: Jak, opouštíte mě pro Eleonoru Lambriani?

KASIÁN: Nemohu to popít. Ale až zítra ráno.

ZOFIE: Běda mně! ... (*Spěchá k oknu a vrbne se dolů*)

MARTIN (*cbce za ni, sklesne*): Zofie! Zofie!

Kasián skočí za ní oknem.

Běda! Běda! Nemohu se hnout! Podíval se!

SLUHA (*u okna*): Stal se úžasný div. Vyskočivší pán chytil vyskočivší slečnu ve vzduchu a oba se dostali dolů bez pohromy ...

KASIÁN (*rve zdola*): He! Bude-li to už! Sluho! Cestovní vak!
Rychle! Nechci zmeškat poštu! A mám před tím ještě zasadit jednomu držému Italovi bodnutí kordem do žeber.

SLUHA (křičí dolů): Ihned, milostivý pane!

MARTIN: Podej mně flétnu, než odejdeš ... Děkuji ti ...
Počkej ... Cestou na poštu zavoň na Křižovatce, číslo sedmáct ...

SLUHA: Číslo sedmáct ...

MARTIN: Síly mně ubývají ... O půlnoci ať přijedou pro mji – mrtvolu. Slyšíš?

SLUHA: O půlnoci. Obstarám to, pane. (*Odejde*)

MARTIN (*braje na flétnu*): Je trpké umírat sám, když jsem byl ještě před čtvrtrohodinou milován, zámožný a plný nejnádhernejších nadějí. Vskřtku, je to špatný žert, a já vlastně ani nejsem naladěn, abych hrál na flétnu. (*Upustí ji a umře*)
V dáli zaznívá poštovní trubka.

MAURICE MAETERLINCK

ARIANA A MODROVOUS

a jiná dramata

ARTHUR SCHNITZLER

UDATNÝ KASIÁN

Z francouzského originálu přeložila Svatava Bartoňová, z německého originálu přeložil a úvod k dramátům napsal Jaroslav Bartoš. Ilustroval Josef Lamka. Vydalo nakladatelství Orbis jako svou 2392. publikaci. Stran 125. Edice Hry pro loutky, řada sborníků, č. 1. Odpovědná redaktorka Milena Marková. Technická redaktorka Antonie Koudová.

Z nové sazby písmem Garamond vytiskl Kniháček, n. p. závod 2, Praha 2, Slezská 13. Formát papíru 84 × 108
AA 6,24, VA 6,48. D-04*20240
Náklad 2200
1. vydání

11-088-62

19/5 - Ccaa bréž. Křa 7,- - 63/VIII-21